

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבק שדה

בס"ד | גליון 38 | אייר תש"פ

ירחון חסידי ברסלב

עיר וקדיש מן שמיא נחית

כי לא תשכח מפּי זרעו

בלב ליבה של תקופת החולי וההסתרה שכתוך ההסתרה זורח ומתנוצץ זוהר אור שבעת הימים של התנא האלוקי ע'יר ו'קידש מ'ן ש'ומי'א נ'חית והנ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה לרפאות בהם נפש כל חי

בהיכלו של העיר וקדיש

הרה"ח ר' נח שטרנפלד איש מירון מזה למעלה מיובל בשיחה נדירה רויית זיכרונות וגעגועים

חנוכת הבית בל"ג בעומר

ריקוד וצהלה בחנוכת בית מדרשם של חסידי ברסלב בוורשה שבפולין בתרצ"ה

עורגים ומתגעגעים

נאמני מירון מספרים על ימי ההארה והחסד בצל רשב"י

דביקות ברשב"י בצל האימה

חמשה מוותיקי אנ"ש משחזרים את הנסיעה למירון בל"ג בעומר תשכ"ז | פרסום ראשון: תיאור נסיעת רבי שמואל הורביץ באותה שנה

ישלח דברו וירפאם

רפואות ונחמות מאוצרו של הרופא הגדול מפייהם של מי שזכו לחזות בניסים ונפלאות בחסד ה'

ועכשיו וכו' - שיחת חברים נלבבת על המשכיות ונצחיות אורו של רשב"י לדור האחרון

בגליון:

12 הלב כוסף לר' שמעון

הרה"ח ר' נח סטרנפלד איש מירון מזה למעלה מיובל מגולל בשיחה נדירה וייחודית זיכרונות הוד ושיחין עילאין על הקשר הטמיר והנעלם בין העיר וקדיש והנחל נובע

22 אצל רבי שמעון וודאי פועלים

בתו של החסיד הנלהב רבי שמואל הורביץ בתיאור שמעולם לא פורסם של נסיעתו רווית האמונה העזה לציון רשב"י ל"ג בעומר תשכ"ז בצל רעשי המלחמה

28 אשרי הנוסעים על ציון

על הגעגועים לרשב"י המתעצמים מתוך המניעות לעלות לציונו הק' מפייהם של שוכני המערה בלילות כבימים

34 חנוכת הבית בל"ג בעומר

ל"ג בעומר תרצ"ה | לקט עדויות על השמחה הגדולה בחנוכת בית מדרשם של אנ"ש בוורשה שבפולין

42 הנני רופא לך

הר"ד יעקב נתן אנשין מספר על חסדי ה' ועל דעתו של רבינו הק' המאירה בתוככי הקושי והניסיון

וקו"ה' יחליפו כח

מדור "בעקבי הצאן" אינו מופיע, לצערנו, זו הפעם השניה עקב מצבו הבריאותי של הכותב הנכבד בתקופה האחרונה אך אנשי בשורה אנו, כי בחודש הבעל"ט יחדש הופעת המאמר א"ה לשמחתם ותועלתם של כלל הקוראים

מאמר ההערכה לזכרו של הרה"ח ר' נתן דוד שפירא זצ"ל נדחתה מסיבות טכניות ויכנס בגליון הבא א"ה

מדורים:

עיר וקדיש

נצחיות אורו של רשב"י || 4

ליבי ער

שיחת רעים גודלית || 8

במסילות הנחל

סדרה חדשה - לימוד דרכי הלימוד || 10

ניצוץ של אור

הפצת אור הקדושה בק"ק אומאן || 48

משיב לשואל

איך להתחזק במקומות הרחוקים || 51

ילד שעשועים

ל"ג בעומר בעדן הקדושה - מאמר

קמיר ונעלם - שעשועון

כדאי הוא רשב"י - ספור

עמוד 52

מערכת אבקשה

טל: 02-539-63-63
פקס: 077-318-0237

© כל הזכויות שמורות, העתקת קטעי מאמרים, או תמונות, אך ורק באישור בכתב מהמערכת.

עיצוב גרפי: א. שפירא

הגליון מודפס ע"י מנא. הפקות דפוס - כל סוגי ההדפסות במחירים זולים לקבלת הצעת מחיר משתלמת במיוחד פנו לטלפון 052-7631367

...והכל חפצים ליראה את שמה בהשתוקקות נמרץ ונפלא אשר לא היתה כזאת מימי קדם

התשוקה והרצון, אנו מוצאים בתפילה היוקדת ל"ג בעומר שחיבר מוהרנ"ת זי"ע, המיוסדת על התורה "לכו חזו" המספרת באותיותיה הלוהטים את סודו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי וסוד שמחת יום ההילולא דליה.

מצד אחד מגולל המליץ הגדול ומתרונו נפשו איך בתוקף ההסתרה שבתוך הסתרה בעקבתא דמשיחא בסוף הגלות: "עמך בית-ישׂראל מְשִׁתַּקְקִים וּמְתַגַּעְגְּעִים מְאֹד לְהֵשֵׁם יְתִבְרָה, וְהַכֵּל חֲפִצִּים לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ בְּהִשְׁתַּקְקוֹת נִמְרָץ וְנִפְלָא, אֲשֶׁר לֹא הִיְתָה כְּזֹאת מִימֵי קֶדֶם, הַקִּיצוֹתֵי יְעוּדֵי עֲמֶךָ, בְּאֵתֵי עַד קֵץ כָּל הַדּוֹרוֹת וְעוּדֵי עֲמֶךָ, עֲדֵין אֲנִי אַחֲזִים בָּךְ, וּמְשִׁתַּקְקִים לְעַבְדְּךָ בְּכָלֹת הַנְּפִשׁ".

ומגד, במעבר חד זועק הוא במוריות אין קץ על גודל הריחוק והירידה שאין לה סוף בו אנו שרויים: "אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֹן, גַּם גָּדַל רְחוּקֵנוּ מִמֶּךָ בְּעֵתֵים הֶלְלוּ הוּא גַם כֵּן בְּלִי שְׁעוֹר, כִּי טְבַעְנֵנוּ בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמֵּד בְּאֲנֵנוּ בְּמַעֲמֵקֵי מַיִם וְשׁוֹבֹלֵת שְׁטַפְתָּנוּ. וְרִאָה אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מְרוּדִים מְאֹד, אֲשֶׁר אֵי-אֲשֶׁר לְבָאֵר וְלִסְפֹּר גָּדַל הַתְּגָרוֹת הַבְּעַל דָּבָר אֲשֶׁר הַתְּגָרָה בָּנוּ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר הִפִּיל אוֹתָנוּ מְאֹד".

זהו הודם ואורם של כלל יחידי הדורות אתפשטותא דמש"ה רעיא מהימנא, העומדים בין שמ"ד לרצו"ן, כשכל עסקם ויגיעתם להעלות ולנשא את כלל נשמות ישראל מתחתית תחתית המדרגה שאין למטה הימנה, ומגביהים אותם עד לרום המעלות, על ידי שמאירים בלבם רצון והשתוקקות שלא היתה כמותם.

כזה הוא בעצם סודו הטמיר של הזוהר הקדוש - אשר הובטחנו מפי הגבורה דבאי חיבורא יפקון מן גלותא - כל תכליתו ומהותו לעורר את האהבה הרצון והכיסופים החבו ויצור בעומק לב כל איש מִישראל ההוגה בהם, כשכל כולו רצוף ושגור בלשונות נלבבים שאין כדוגמתם לאהבתו ויראתו יתברך ולדבקות עד כלות בניעויות מתיקות תורתנו הקדושה.

○○○

לעת כזאת, שאין אתנו יודע עד מה, ומה צופנים לנו הימים הבאים, עכשיו תקוות ישראל עם קדוש בחירי אל, האחוזים בעבותות אהבה ורצון שלא ינתקו לעולם לבחירי צדיקיא, המקבלין דין מדין, להגביר ולהעצים בכל מקום שהם, את הגילה והשמחה ביום הסגולה בהם ובתורתם, ולהמשיך ולהשפיע בזה את זיו אורם, עד שיפוח היום ונסו הצללים ונזכה לראות עין בעין בהתגלות פני האדון בשובו אל ציון ברחמים רבים.

בשעה שגליון 'אבקשה' זה יורד אל תחת מכבש הדפוס, עדיין עתיד ההילולא בצל ציונו הקדוש של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי לוט בערפל. עדיין לא ידוע מי יזכה לעלות אל מרומי ההר הנכסף לחגוג יחד עם העיר וקדיש במחיצתו ובאתר גניזתו, ומי יפול בגורלו לישא עינים ולהשקיף ממרחקים לקשר לבו ומחשבתו ולשמוח במקום שבתו.

ככל שקרבים הימים, משמשים ובאים השעות והרגעים ליום הבהיר ל"ג בעומר, ולבבות ישראל שבכל התפוצות, המקושרות בכל נימי נשמתם אל יחיד הדורות, הומות ורוגשות כגלי הים בתשוקה אדירה להסתופף בחלקת מחוקק ספון, בצוותא חדא עם כל הפמליא קדישא ובני מתיבתא דלעילא היורדים משמי השמים להשתתף בשמחת הרשב"י המרקיעה שחקים בהוא יומא.

אכן, המניעות והמחסומים אין ביכולתם להכהות ולעמעם כי הוא זה, את האהבה הבעורת כאש שלהבת של כנסת ישראל לשבטיה, אל האור מופלא, אור היקוד; אדרבא, המחיצה והפרגוד המעכבים את ההמון חוגג מלהתכנס לשוש ולרקד יחידיו בחצר הקודש רק מציתים ומלבים ביתר שאת ועוז את הגעגועים והחשק אל החשוק והנחשק, חמדת ותשוקת כל העולמות.

○○○

כל זה משתלב כמשל ונמשל עם מאורעות ותהפוכות הזמן והתחלואה המדבקת, שעילת כל העילות הגיף והרעיד בה את כל יושבי תבל. שכן, כל מי שצופה אל נוכח מכלול הניסיונות ההגבלות וההסגר שהתהוו ובאו, ובעיקר מביט ומשתומם על ההרחקה שנגזרה עלינו מבתי חיינו ומימי טהרתנו, מבין אל נכון כי כל אלו לא באו אלא כדי לבחון ולחשוף לגלות ולהחיות את צפונות מדת הרצון הפועמת בלבו של כל יחיד ויחיד לעשות רצון קונו.

וכך, אנו עדים למחזות מרהיבים ומפעימים, הנצפים בכל מושבות ובתי וחצרות ישראל, כשדייקא מתוך ההתרחקות מתגלית השתוקקות בלתי נלאית ורצונות עזים ונמרצים, לעשות ולקיים בכל דרך ובחינה כל שהיא את מצוות ורצון הבורא יתברך שמו.

○○○

כדוגמת חזיון אחרית הימים הללו, בהם ההתרחקות וההתקרבות וההארט פנים והסתרתם משמשים יחד במטרה עליונה להביא לידי גילוי חדש את

בהאי חבורא - יפקון ביה מן גלותא

סוד החיבור הנעלם בין עיר וקדיש מן שמיא נחית לתורת הנחל נובע מקור חכמה

וכפי שיתבאר בס"ד על הסדר:

לכו חזו מפעלות ה', התגלות נפלא מסוד גדלת התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי ז"ל

כהקדמה לתורה הפותחת את הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, מביא מוהרנ"ת את הפסוק "לכו חזו מפעלות ה'" (תהלים מז, ט). המשך הפסוק הוא "אשר שם שמות בארץ", אשר דרשוהו חז"ל (ברכות ז): "אל תקרי שמות אלא שמות" - והרי שיש כאן התגלות מופלאה בתוך ה'שמות', בתוך שמו הקדוש של רבי שמעון ושמו הקדוש של התנא יוחאי.

באותו מעמד גילה רבינו גם את הפסוק הרמוז בשמו: "ועכשיו יש נחל נובע מקור חכמה (משלי י"ח) וכו'" - וכמובא ב'חיי מוהר"ן' (אות קפ"ט): "בדרך בעת נסיעתו לאומין ענה ואמר: אף על פי כן השם יתברך עוזר לישראל תמיד, ואין דור יתום. וכמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי כשאמר איזה תנא עתידה תורה שתשתכח מישראל, ענה רבי שמעון ואמר לאו, כי בזהר דא יפקון מן גלותא. כי לא תשכח מפי זרעו, ועל כן עמד עצמו על זה הפסוק וגלה אז הסוד הנדפס בליקוטי א' בתחלתו עין שם מגדלת רבי שמעון בר יוחאי. עניתי ואמרתי לו רבי שמעון יש לו גם כן בודאי הנאה מזה, הינו מזה החידוש הנפלא. השיב הן, אחר כך ענה ואמר רבי שמעון בעצמו הוא ענין אחר, כי רבי שמעון הוא עיר וקדיש מן שמיא נחית כנדפס שם ועכשיו יש נחל נובע מקור חכמה (משלי י"ח) וכו'".

ועל תיבת ה"וכו" זו מציין ר' יצחק בן מוהרנ"ת שיש לשים לב אליה, ברמזו לכך שכוונת רבינו הק' לרמז על כך שהוא ההמשכיות והנצחיות של רשב"י. וזה סוד מאמר "לכו חזו מפעלות ה'" אשר הציבו מוהרנ"ת דייקא בראש הספר.

רבי שמעון בן יוחאי הבטיח שלא תשתכח תורה מישראל על ידו, פמייבא בדברי רבותינו זכרונם לברכה (שבת קלח:): כשנכנסו רבותינו לפרס ביבנה, אמרו: עתידה תורה שתשתכח מישראל.

אחרי החורבן נדמה היה שכבר כלו כל הקיצין ולא נותר מאומה. ובאותה שעה קשה נכנסו רבותינו לכרם ביבנה ואמרו שעתידיה התורה שבעל פה להשתכח מישראל, לאחר שיעברו הם מן העולם - היינו, שחלילה וחס לא תהיה השארה והמשכיות לתורה שבעל פה לדורות הבאים. אולם רשב"י לעומתם ענה ואמר, שכן תהיה נצחיות לתורה שבעל פה.

ואמר רבי שמעון בן יוחאי שלא תשתכח, שנאמר (דברים לא, כא): כי לא תשכח מפי זרעו, וכמבאר בזהר (נשא דף קכד:): בהאי חבורא דאיהו ספר הזהר יפקון בה מן גלותא.

מילין יקירין שנאמרו בעידנא החדוותא, ביום הילולת התנא האלוקי רשב"י בקרית יואל - ארה"ב, מפי הרה"ח ר' יהודה צבי צוקר שליט"א, מחשובי משפיעי אנ"ש מארץ הקודש - מתוך כיסופין וגעגועים להילולא הגדולה במקום מנוחתו במירון

תיאור נפלא ביותר כיצד נראה היה יום הילולת התנא האלוקי רשב"י, ל"ג בעומר, במירון - מוצאים אנו במכתבו של ר' יצחק בן מוהרנ"ת (מכתב י"ב). באריכות נפלאה מתאר ר' יצחק את הריקודים שרקדו בחצר הציון עם הניגונים והתנועות והשמחה העצומה שהיתה בקרב הקהל - וכתב כי ראוי לבוא מכל קצוות ארץ בכדי לראות את המאורע הנפלא הזה. בהמשך דבריו אף מזכיר את עניין ה'ראש השנה של רבינו', שזה ענין לגמרי, ובחתימת מכתבו הוא מסיים: "ושימו לב לתיבת וכו'" שבסיום דברי רבינו על התגלות רשב"י.

הנה כי כן, שומה עלינו לקיים את דבריו "שימו לב לתיבת וכו'". ואכן נתחיל להיכנס ולחפש בתורת רבינו הק' ולעיין בתיבת "וכו'".

סוד מאמר 'לכו חזו'

הנה מאמר "לכו חזו", הינו מן המאמרים האחרונים שנשמעו מפי רבינו, ונאמר בדרך לאומן בד' אייר תק"ע, יום אחד לפני שנכנס רבינו לאומן.

בשיחות של אותה התקופה, מפליג מוהרנ"ת אודות עוצם שגב אותה נסיעה, שהיה גזוז בה ענין גדול עד למאוד, כאשר רבינו עמד להסתלק וחיפש מקום בו ישאיר את השארתו לכל נשמות ישראל - וזה לשונו (ימי מוהרנ"ת מ"ו): "ואי אפשר לבאר כל אשר בלבי בזה בכתב, כי בענין נסיעתו לאומין ובענין מה שזיכה אותי לנסוע עמו לשם בזה היו תלויים עולמות הרבה עד אין קץ וזכות ישראל לדורות, כי תיקן שם אלפי אלפים ורבי רבבות נשמות פגומות ומקלקלות שלא היה אפשר להם להיתתקן בשום אופן כי אם על ידי הסתלקותו, כאשר נשמע מפיו הקדוש בפירוש וברמז, וגם כמה טובות לנצח נצמחו מזה לישראל לדורות".

ואמנם בהדפסה הראשונה של הליקוטי מוהר"ן תנינא העמיד מוהרנ"ת את תורה זו במקומה, כפי ספר אמירתה. וכפי שניתן לראות כיום במהדורת צילום מהוצאת מוהרנ"ת. אלא שלאחר מכן, העתיקה לראש הספר ליקוטי מוהר"ן - ובוודאי רמזו כאן סוד, שמוהרנ"ת ביקש לרמוז לנו בכך כי תורה זו הרי היא כהקדמה על כל הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, כי רמזו בה עניינים נשגבים.

גלות - שכחת התורה

והנה יש להבין, כי הדין ודברים שהיה בין התנאים לרשב"י, לא התקיים סביב השאלה - האם בני ישראל יזכרו את התורה, אלא האם ימשיכו ישראל להיות דבקים בקדושת התורה ולהיות מושפעים הימנה. ורשב"י אמר שבכוח ספר הזוהר, יצאו מן הגלות - היינו, שבכוח הזוהר לא תשתכח התורה מישראל. נמצאנו למדים כי ענין הגלות הוא שכחת התורה.

ביותר מתיישבים הדברים, על פי דברי מוהרנ"ת (הלכות נשיאת כפיים הלכה ה' אות ו'), שם מסביר כי שכחת התורה שייכת אף בימינו, אף על פי שאנו כותבים ספרי התורה בדיו על הקלף, כי זכירת התורה היא ענין פנימי, ולא כל אחד זוכה שיאיר אצלו אור התורה שנקרא רז, 'פי לאו פל אדם זוכה שיהיה אצלו אותיות התורה פתויבים וקשורים היטב על הספר'.

ועוד מביא מוהרנ"ת (בהלכות ספר תורה הלכה ג') על המעשה משבעה בעטלער'ס ביום החמישי - שכל אחד צריך שיהיה גופו קדוש בקדושת התורה, כמו קלף שיהיו כתובים עליו רק אותיות התורה, "זאת התורה אדם", האיש הישראלי הוא תורה ממש...

על זאת הדרך כותב מוהרנ"ת גם בהלכות נשיאת כפיים הנ"ל: "פי יש בחינת אותיות פורחות שהוא בחינת שברי לוחות שמשם נמשך השקפה, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (ערובין נד) שמשם נמשך שאף-על-פי שאותיות התורה פתויבים על הספר, אף-על-פי-כן אינו רואה אותם כאלו שהיו בחינת שקחת התורה עד שיש לפעמים שרואה בהתורה להפך חס ושלום אם אינו ככון את לבו את האמת, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (יומא עב), זכה - נעשה לו סם חיים, לא זכה - נעשה לו סם מות".

הרי שפנימיות ענין שכחת התורה היא - שהתורה נמצאת, ברם אין יודעים כיצד לקיימה ולהתאחד עמה, היאך לזכות שהאדם יהיה כולו תורה, בבחינת 'זאת התורה - אדם', כדרך שאומר רבינו לא אחת בליקוטי מוהר"ן ש'אדם' פירושו תורה. הנה כי כן, שכחת התורה - היא הגלות האמיתית.

אור הרשב"י - התנוצצות גאולה

ברם, זוהי מטרתו של ספר הזוהר הקדוש, להוציאנו מן הגלות אף כאשר עדיין שרויים אנו בגופינו בתוך ימי הגלות, וזאת על ידי האור מופלא רום מעלה הגנוז בו, שמקיים אצל כל אחד 'קרבה אל נפשי גאלה' - שמקרב את אור התנוצצות הגאולה אל הנפש.

סתרי התורה יש להם כח. גם הדרושים של ה'ליקוטי הלכות' יש להם כח להמשיך אלינו את אור הרשב"י, אור הזוהר הקדוש, בפרט כאשר מתחבר אור הרשב"י עם אור רבינו הק' - כפי שיבואר להלן שזה סוד 'בהאי חיבורא', ככוח אותו חיבור בין ספר הזוהר לספר ליקוטי מוהר"ן, 'בה יפקון מן גלותא'. חיבור זה מאיר בלבנו של כל איש ישראל ויש בכוחו להוציאנו מן הגלות הפרטית בה הוא שרוי ולפדות את נפשו לגאולת עולמים.

ועתה בוא נראה והבין נפלאות נסתרות של תורתנו הקדושה, פי על כן סמך רבי שמעון בן יוחאי עצמו על זה הפסוק 'כי לא תשכח מפי זרעו', כי באמת בזה הפסוק בעצמו מרמז ונסתר סוד ההנהגה, שעל ידי זרעו של יוחאי, שהוא רשב"י, על ידו לא תשתכח התורה מישראל. כי סופי תבות של זה הפסוק: כי לא תשכח מפי זרעו - הם אותיות יוחאי.

אנשי שלומינו הסמיכו לכאן את הטעם, מפני מה מתייחסת תורתו של רבי שמעון לאביו, על פי מה שמגלה רבינו הק' בליקו"מ ח"ב תורה ס', שרשב"י אמר לרבי עקיבא, שגילויי התורה שלו הינם מצד החסדים שיש לו מצד אביו, שהיה גדול בישראל - וזהו הזוהר הקדוש הנמשך מצד החסדים הקדושים שר' שמעון המשיך מאביו יוחאי.

וזה שמרמז ומגלה הפסוק, כי לא תשכח מפי זרעו - מפי זרעו דיקא, הינו מפי זרעו של זה בעצמו שהוא מרמז ונסתר בזה הפסוק שהוא התנא יוחאי, פי על ידי זרעו של יוחאי שמרמז בזה הפסוק בסופי תבות כנ"ל, שהוא רשב"י, על-ידו לא תשכח התורה, פי בזהו דא יפקון מן גלותא כנ"ל:

הרי שבזכות רשב"י המרומז בפסוק, יקוים מה שכתוב בפסוק, שלא תשתכח התורה מבני ישראל - וזה תלוי בזרעו של מי שמרמז שם בסופי תבות, שהוא יוחאי - דהיינו על ידי בנו רבי שמעון שהמשיך בזכות אביו את ספר הזוהר הקדוש.

הוראה לנכנס בשערי ליקוטי מוהר"ן

לאחר מכן ממשיך רבינו:

ידע, שסוד רבי שמעון בעצמו הוא מרמז בפסוק אחר. פי דע, כי התנא הקדוש רבי שמעון הוא בחינת (דניאל ד): עיר וקדיש מן שמיא נחית - ראשי תבות שמעון וכו'.

מעשה מופלא אירע פעם, שנסע אחד מאנ"ש למקום רחוק ונכנס שם לרב (יתכן שהיה זה ר' נחמן טולטשינר בעת שנסע לעיר יאס להדפיס את הספר 'ליקוטי עצות' או 'ליקוטי הלכות', כי לא נתנו להדפיס באוקראינה והוצרכו לנסוע לצורך ההדפסה למקום רחוק). כשנכנס לרב התעניין אצלו הרב האם יש לו השגה בליקוטי מוהר"ן, ואם כן, שמא יואיל לבאר לו מפני מה הובאה תורה זו בתחילת ליקוטי מוהר"ן? ומיניה וביה תירץ אותו רב, דבר שר' אברהם בן ר' נחמן מביא ב'חכמה ובינה' שבי"כוכבי אור' (אות מ"ד) - שרבי שמעון בן יוחאי במספר רבי נחמן בן שמחה (553), וכאן רומז רבינו הק' שיש לו שייכות עם התנא האלוקי רשב"י (שיש"ק א-רל"ד).

והנה יש לשים לב שאף תורה זו מסתיימת בתיבת 'וכו' - ראשי תבות שמעון וכו' - ואפשר לומר בדרך רמז כי בכך נרמז שאחרי שלמדת את התורה והבנת עד כמה נחוץ להם לישראל כח סודות התורה שגילה רשב"י בזוהר הקדוש, שבלי זה אין קיום לתורה ולישראל בגלות, כן אתה צריך לדעת, שהספר הזה בו אתה מתחיל ללמוד, הספר שבא אחרי תורה זו, הוא לא רק אתחלתא דגאולה, אלא הוא ספר שבלעדיו אי אפשר להתקיים - כמו שכותב ראבר"ן (שיחות וסיפורים י"א): והבלתי מתרפא בהם אבדה תקוותו. בלעדיו לא שייך!

אם כן זו משמעותה של תיבת ה"וכו" הבאה כאן - ללמדך, כי לאחר ששמעת הקדמה זו, עליך להמשיך ללמוד בתורת הנחל נובע שבוהו הספר הקדוש, להגות ולדבוק בספר ליקוטי מוהר"ן, וכפי שפותח מוהרנ"ת מיד: 'בפעורת אל עליון אשר שמים וארץ קנה...'

ומפליא לציין שגם 'שמעון' עולה בגימטריא בדיוק כמספר ליקוטי מוהר"ן (466) (מוהר"ן כמספר אש) "ועכשיו", עכשיו המשכיות הקיום והשארית התורה היא על ידי תורת רבינו הק'.

כל כתבי הקבלה כלולים בספר הזה

והנה פעמים אין ספור מוצאים כי אכן ספרי רבינו הק' על ידם אפשר להתחבר לכתבי רשב"י ושאר כתבי הקבלה.

בהקדמת הספר ליקוטי מוהר"ן מאריך מוהרנ"ת אודות הרוצה לטעום צוף דבש אמרי נועם, שעליו לדעת שיש בספר זה עמקות נפלא וצריף להעמיק בעין האמת בעין גדול הדק היטב, להבין הדבר על מתנתו וכו', ואחר כך כותב כי גם אם אתה חושב שאתה כבר מבין קצת בכוונה הפשוטה שהכניס רבנו ז"ל בתורתו הקדושה - עליך לזכור **כי באמת כל דברי הספר הנורא הזה הם השגות עליונות גבוהות ועמקות מאד מאד עד אין סוף ואין תכלית, ונעלם ונסתר ונתלבש בהם דברים גבוהים ועליונים מאד, אשר אינם מזכרים כלל בתורה התורה פי אם בדרך רמז וסוד. וכל כתבי האר"י ז"ל ומאמרי הזר הקדוש ותקונים וכל דרכי הקבלה הקדושה, כלם כאחד כלולים בדברי הספר הקדוש הזה.**

ר' לוי יצחק היה גומר מידי שבת בשבתו את הזוהר של הפרשה. הוא היה אחד ומיוחד שבין אנשי הזוהר המובהקים, והוא היה אומר: "היכן שהנני מסתכל בזוהר, רואה אני את דברי רבינו".

כמו כן מוצאים כמה וכמה לשונות בדברי מוהרנ"ת - כגון: בהלכות תפלין הלכה ה' לא עצר מוהרנ"ת בעצמו והביא הרבה דברי קבלה ומפרשם, דוגמת 'מעברתא של תפלין' וכל הבחינות שיש בתפלין - ולעורר את לב המעיין כתב כך: "והבין הדברים, פי על-פי הדברים האלה וכיוצא בהם המבארים בדברי רבינו, תוכל לעשות לה דרך להבין מעט מזעיר בדרך הקבלה של הזר הקדוש והאר"י ז"ל, להוציא מהם דרכים ועצות למעשה על-פי הקדמות הנראות ועצות אמתיות של דברי תורתו של רבנו ז"ל, שכל תורה ותורה וכל מעשה ומעשה היא פותחת שערים רבים של השגת אלקות, שעל-ידי זה יכולין להבין גם כל דרכי הקבלה, אם תזכה לשקוד על תורתו הקדושה יום יום בשקידה רבה".

והנה, כמו שכותב ראבר"ג בתחילת 'כוכבי אור', כל דבריו של מוהרנ"ת מתחילה ועד סוף הם דברי של הרבי. וזו הכוונה בדבריו - שלא רק שאפשר לזכות על ידי ספרי רבינו להבין את דרכי הקבלה, אלא באמצעותם ניתן אף לפרשם לעובדא ולמעשה.

לשון נוספת מעין זו אנו מוצאים בהלכות עירובי תחומין הלכה ה', שם מעתיק מוהרנ"ת קטע שלם מכתבי האר"י ומפרשו על פי ההקדמות של רבינו, (מתוך הדברים יש גם דרוש על ספירת העומר) - וכך כותב שם (אות ג): "והנה אף-על-פי שאין לנו עסק בנסמרות להבין סוד פנינות האר"י ז"ל לתכליתו, אף-על-פי-כן כל אשר תמצא ידני להבין מהם רמזים ועצות לעבודת השם ותפירה על-פי דרכי ההקדמות שחתר וגלה לנו רבנו ז"ל הקדוש והנורא ז"ל מה טוב ומה נעים, פי כפר הודיע ורמז לנו רבנו ז"ל שכל פתבי האר"י ז"ל כלולים בתורתו, ומי שיש לו לב להבין באמת יוכל לזפות לפרש כל כתבי האר"י באר היטב על-פי דברי תורתו הקדושה".

דוגמא נוספת לדבר ניתן למצוא בהלכות נחלות הלכה ד' - שם מביא מוהרנ"ת באריכות גדולה איך קבלת התפילות היא על ידי הכלים של האמונה. הוא מדבר על הענין שהתפילה נקראת בכורה, מה השייכות ביניהם, ובסוף הוא מסיים (שם אות ה): "ועין בכתבי האר"י ז"ל מבאר בענין דרכי סודותיו הקדושים שפי

שנים שנוטל הבכור הוא בבחינת ההוא רוחא דשדי בגוה וכו', כאן מזכיר כמה סודות שהאר"י כתב כדרכו בקודש, וממשיך: "ועין שם. וכל הדברים האלה מבארים עתה על פי דרכנו בדרך הפשוט לעבדא ולמעשה להתחזק בתפילה תמיד וכו'". להתחזק בתפילה ולשבר את הקליפה של 'סברינן יבשתא הוא', אף כאשר אין רואים תוצאות, לדעת ולהאמין שיוולד בכור שנוטל פי שניים, שהם כנגד שבחו של מקום ושאלת צרכיו, שעל ידי שמודה על העבר זוכה להיות צועק על העתיד, וכן הלאה. והרי לנו שוב איך מתפרשים סתרי התורה וסודות האר"י על ידי כתבי רביה"ק בדרך הפשוט, לעובדא ולמעשה.

כללו של דבר: כל ספרי הקבלה, הזוהר הקדוש ושאר כתבי האר"י, מתפרשים ומתבארים בספרי רבינו ז"ל 'לעובדא ולמעשה'. זה עיקר הדבר, וזה ה'ועכשיו', כי ההמשכה של האור שנתגלה על ידי רשב"י ממשיך על ידי הנחל נובע מקור חכמה.

הניגון שמתגלה במקומות הכי נמוכים

והאור הזה שנתגלה על ידי רבינו הק', שהוא הוי המשכיות לסתרי התורה שגילה רשב"י - רק בזכותו יכולים אנו להתקיים בגלות.

וכפי שמביר רבינו הק' בתורה נ"ו, שישנם סתרי תורה כאלה אשר בלעדיהם אין אפשרות להחזיק מעמד, ועל כן אין דבר בכל מחשבה דיבור ומעשה שיוצא החוצה מן התורה, כי הכל זה תורה, הכל אלוקות. הכל זה חיות אלוקית ואותיות התורה, עד כדי כך שאלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו.

ומגלה שם רבינו כי כל הדברים מבלעדי חיותו יתברך - אין להם קיום. "ועל כן בנדאי בכל הדברים ובכל המעשים ובכל המחשבות מלבש שם השם ותפירה, כפיכחול" - דהיינו, על ידי אותיות התורה, כמו שרבינו מאריך שם (אות ג) וממשיך: "אפלו מן השבחה דבור ומעשה של עברה, חס ושלום, יש שם גם כן התלבשות התורה", רבינו מסביר זאת שמי עבר ושנה נעשה לו כהיתר, עד שמהפך דברי אלקים חיים עד שנעשה הסתרה והסתרה שבתוך הסתרה, ושם מסתתרים גילויים גדולים ביותר.

ובתפילה שכתב מוהרנ"ת על הגילוי של רשב"י, מוצא לנכון להזכיר כי לפני הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו" מוזכרות המילים "ואנכי הסתר אסתיר ביום ההוא", שנאמרו גם הם על העת הזאת, והתיקון להסתרה זו הינה השירה, ה"לא תשכח מפי זרעו", אלו הם סתרי התורה, המגלים שה' נמצא בכל מקום באותיות התורה.

עלינו לדעת מכך, שאורו של הרבי מאיר עד המקומות הנמוכים ביותר - ועלינו לצעוק מבטן שאול. וכמו שמובא על התורה ע"ח ח"ב הנ"ל, המדברת מענין "אין יאוש בעולם כלל", שהיכן שאדם נמצא עליו לחפש ולצעוק וללכת בתמימות, ומגלה רבינו בסעיף ד' בתורה נ"ו, שמן החיפוש הזה נעשה סתרי תורה.

מוהרנ"ת מביא בהלכות נדרים (הלכה ד'), שבאמת על פי תורה שבנגלה לא מועיל תשובה כלל, "שאלו לחכמה ואמרה, הנפש החוטאת היא תמות", אבל סתרי תורה מגלים שה' נמצא בכל מקום ולכל אחד יש תקוה, רק להאמין בדבר הזה ולהחזיק בכח הצדיקים, בכח רבי שמעון בעצמו, שרק אחר כך רבינו גילה שיש 'ועכשיו',

לפני כן זה הארה של הזוהר הקדוש, שיש לזה את הכח לחבר כל אחד מהיכן שהוא נמצא להש"ת, ועכשיו זה אורו של רבינו הק'...

בהאי חיבורא - זוהר וליקוטי מוהר"ן

דבר פלא יש לציין, דהנה הרה"ח ר' משה קרמר שליט"א מעורר בספרו 'מעיינים בנחלים' על תורה ג', אודות כך שרוב הפסוקים ובפרט רוב מאמרי חז"ל שמזכיר רבינו, לא מזכירים רבינו כפי שהינם כתובים במקורם, וברוב הפעמים מזכירים בשינוי - ומביא שם ר' משה מקדמונים שמוצאים כך גם במדרשים, ושיש בכך כוונה פנימית...

והנה גם לשון זו "בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר" אינה מדוקדקת. שכן לשון הזוהר הוא (זוה"ק ח"ג קכ"ו). "בחיבורא דילך דאיהו ספר הזוהר". שאלוהו הנביא אמר זאת לרעיא מהימנא שהוא נשמת משה המתלבשת בנשמת רשב"י. זאת אומרת, שרשב"י ונשמת משה שהם נשמה אחת, והיא זו שמגלה את הזוהר. ואלוהו הנביא ממשיך שם ואומר שבכוח חיבור זה: "יפקון ביה מן גלותא ברחמיה". ואילו רבינו נקט לשון "בהאי חיבורא", ובוודאי יש בזה רמזים וסודות עצומים.

ואולי ניתן לרמז בשינוי לשון זה, שרבינו מבאר שדווקא 'בהאי חיבורא' - על ידי שנכלול יחד עם הזוהר את הספר הזה, ה'ליקוטי מוהר"ן', שכולל את כל הזוהר ופנימיות התורה - על ידו יפקון מן גלותא.

"בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר". כל תורה שרבינו מגלה על כל מיני תיקונים של כל מיני צדיקים שממשיכים, העיקר הולך על משה משיח - למשל, בתורה ס"ז ח"ב שם דיבר רבינו הק' על הרה"ק מברדיטשוב, מובא ב'פרפראות לחכמה' באותה תורה, שנכון שרבינו גילה סודות גדולות על 'פאר הדור', כמו שרבינו היה רגיל לקרוא להרה"ק מברדיטשוב בשם זה, אבל באמת רבינו כיון לעצמו בדבריו אלו. רבינו מדבריו שם על הראש-בית מלביש את התורה, ובוודאי אף שאותו צדיק שרבינו מזכיר שם נקרא 'פאר הדור', אבל בתכלית השלימות להמשיך את התיקונים שרבינו מזכיר, זה על ידי רבינו הק' בעצמו.

ראבר"נ מביא זאת כיסוד לכל הליקוטי מוהר"ן. אמנם הוא המתין עם דבריו עד תורה רפ"ב, אבל שם הוא כותב כי אף שנראה מרהיטת לשונו הקדוש שכל אחד יכול להיות שליח ציבור ולבנות את בית התפילה: "אבל באמת נראה מבאר מדברי מוהר"ן ז"ל ומשאר דבריו הקדושים שבענין זה בכתב ובעל פה, כי בכל זאת גבהה דעתו ודרפו נסתרה גם בזה [וכן בכל תורותיו הקדושים], ושיש בזה ענינים נפלאים ונעלמים בתכלית ההעלם, עד שאין מי שידע איהו להתנהג ולהשתדל בענין הזה כי אם מי שגלה זאת בעצמו. שהוא היה המששה משיח האמתי, והוא ה'רואה' והמשגיח האמתי 'היכן התינוקות קוראים'. כי מאתו בעצמו, נמשכים כל המשפנות של הרועים שהיו ושיהיו".

ומוסיף שם, שכן הדבר גם 'בכל תורותיו הקדושים'. זהו כלל בכל התורות של הרבי, שכל מה שמגלה על משה רבינו, על יוסף הצדיק, על יעקב אבינו, על דוד המלך - כל התיקונים, למרות שהכל נכון ואין מקרא יוצא מדי פשוטו, ואכן צריך לדבק בכח

של רשב" באורו, כמו שכותב ראבר"נ (שיחות וסיפורים י"ז), שלכן שמחים בל"ג בעומר, שזה מידת האהבה, נפשו קשורה בנפשו, לאהוב את הצדיק, ולעסוק בזוהר הקדוש - אבל עיקר התיקון הוא כמו שרבינו אמר מפורש (חיי מוהר"ן קפ"ט): "בדרך בעת נסיעתו לאומ"ן", בדרך להסתלקותו, כשהכין מה שיהיה לאחר כך: "ענה ואמר: אף על-פ"י כן". אע"פ שהוא הולך להסתלק, ונעשה כזה חשכות בעולם "אף על פי כן השם יתברך עוזר לישראל תמיד, ואין דור יתום. וקמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי קשאמר איזה תנא עתידה תורה שתשתפח מ'ישראל, וכו'".

ומסיים רבינו הק': "ועכשיו יש נחל נובע מקור חכמה". שנדע ונבין שאם רוצים להמשיך עלינו את האור של רשב"י, את האור של הזוהר, את האור שמלווה כל אחד שלא תשתכח תורה מישראל, להתחבר לה' בחיבור גמור - זו הדרך עתה, "בהאי חיבורא", על ידי שנחבר עמו את הספר שמגיע אחרי ההקדמה הזו...

ספרי הקבלה שלנו: זוהר הק' וליקוטי מוהר"ן

זכורני שאצל ר' לוי יצחק היה מתעורר מפעם לפעם דיון האם ללמוד קבלה אם לאו, היה חריף אחד שהיה אומר: ר' לוי יצחק הנך מוכרח ללמוד קבלה וכו', אולם הוא סבר אחרת ואמר: שמעתי באומן שה'קבלה' שלנו היא זוהר וליקוטי מוהר"ן.

ומן העניין לציין שרבינו הק' אמר שידע את כל כתבי האר"י מן הזוהר הקדוש - וכבר הוזכר לעיל את אשר הגיד ר' לוי יצחק: "היכן שהנני מסתכל בזוהר, רואה אני את דברי רבינו". תמיד מאירים שם דברי רבינו. כי הינם מחוברים כאחד.

ואמנם בתב"ת ה"וכו", יש אמירה: תמשיך, למדת כזו הקדמה, תתחיל ללמוד את הספר של רבינו. שמוהר"ן מגלה לנו שם שאת כל התיקונים האלו ממשיך רבינו הק'.

ומן הראוי להזכיר, כמראה מקום בעלמא, את מה שאומר מוהר"ן על השמחה של היום הזה (הלכות נזיקין ג), "כי אין שמחה לפניו יתברך כמו שמקריבים נפשות חדשות לפניו יתברך, נעשה שמחה כמו בתחיית המתים", כמו מתן תורה, שמחת עולם על ראשם, הוא מדבר על הגילוי של 'עיר וקדיש מן שמיא נחית', רשב"י מביא התעוררות עצומה, הקיצו ורגנו שוכני עפר, הוא יכול לקרב ולהכניס כל אחד אל ה'.

יעזור הש"ת שבזכות היום הזה, שראבר"נ אומר ששני הצדיקים האלו הם ה' ו-ו', ומזה נעשה ש'בת נחמו' - בזכותם ניגצל משן אריות שרוצים לנושכינו ולטורפינו רחמנא ליצלן. ובכוח אלו הצדיקים יומשך לנו אור של שבת, אור של נחמה, גאולת הכלל וגאולת הפרט. שהש"ת יעזור שנזכה במהרה להיגאל, וכל אחד יתחבר לצדיקים בשמחה, כמו שראבר"נ אומר שעיקר ההתקשרות שלנו עם הצדיקים הוא על ידי השמחה והאהבה, שנזכה להחזיק מעמד בעצות רבינו, ויקוים 'בגיניהו קראתם דרוך בכל הארץ לכל יושביה', אמון.

קול הנער

ליבי ער

שיחות מלב אל לב
בדרכי ההתבודדות

מ.א. אומינר |

פרקים נוספים שנכתבו ע"י הרה"ח ר' משה יוסף
גולשבסקי (אומינר) ז"ל וטרם ראו אור

פרק ו'

שיחת רעים גורלית

ומשוחחים ביניהם בליישה רמה הנשמעת היטב בסמטה הצרה, למען האמת הם עצמם אינם מודעים לכיוון הליכתם וכל כולה של הליכה זו אינה אלא כדי שיוכלו לשוחח בנחת בלי להפריע לבני הבית הישנים, אם נמתין בעיקול עד שיחלפו על פנינו נזהה ביניהם אברך צעיר מתושבי העיר, אברך שאין ילד שאינו מכירו, ורובם אף הספיקו ללעוג ולהציק לו, לצדו פוסע נער צעיר בן שבע עשרה שנה, כובע רחב תיטורא לראשו, ולו שני עיניים גדולות החותרות אל יעד בלתי נודע, האברך הנו בנו של אופה הלחמים העיוור, ר' ישראל דוב ברזל המכונה אודסר, המוכר לכל בני העיר קטן כגדול כחסידי ברסלב, חסידות שאוי למי שנתפס בה ואוי למשפחתו, הנער הצעיר עונה לשם שמואל הלוי הורביץ בן ר' ישעיה רבה של בית המדרש החדש"י בצפת.

זו לא הפעם הראשונה בו נפגשו השניים, שעות ארוכות הספיקו השניים לבלות בצוותא במירון ובצפת ובשבילי העפר המתפתלים בין ההרים העוטרים אותם, ובכל זאת היתה זו פגישה גורלית שרישומה נותר עד לרגע כתיבת שורות אלו כעבור תשעים ושבע שנים, הייתה זו הפעם הראשונה בה ביקר שמואל בעיר זו, והפעם הראשונה בחייו בה נסע ברכב ממונע כשליבו פג מפחד בשעה שעשה הרכב את דרכו במדרון התלול ההולך ומתרחק מצפת שבמרומי הגליל היישר לתוך חיקה של טבריה השוכנת לשפת הכינרת.

תפסיק להיות משונה

אך לא זה מה שהעניק לשיחה זו מימד היסטורי, היה זה הנושא שנדבר ביניהם. בעוד שבועות מספר ימלאו לשמואל הצעיר שמונה עשרה שנה, 'הגיע הזמן לחשוב על עתידך!' דחקו בו בני משפחתו, 'תפסיק להשקיע את כוחותיך בעבודת ה' המשונה הזו, בוודאי שצריך להתפלל, אבל לא חייבים להתנהג אחרת מכל אחד. תהיה כמו כל בחור שיושב ולומד כל היום, ובתפילות הקבועות אתה יכול להאריך כרצונך. אבל הנהגות משונות כמו לקום כלילה ולהסתובב בעיר 'מאן דכר שמיה'? אתה בסוף תהיה 'משיגינער' מי ירצה אותך לחתן... כך לגלגו עליו, דורשי 'טובתו'. וכיוון שרוב העולם אכן נוהגים כך, וכבר ידוע ש'אחרי רבים להטות'... חלחלו הדיבורים אל ליבו הרך וגרמו לו ספיקות בנוגע להמשך התחברותו עם חברות עובדי ה' חסידי ברסלב שהיו מדברים בצורה שהייתה שונה ממה שהכיר עד היום... אולי באמת אסור לבטל זמן בשביל המנהג של התבודדות? אולי אסור להחליט לבד לבחור בדרך החדשה הזו?...

שרוי הוא באמצע מסעו לירושלים שם יסדרו לו קרובי משפחתו ישיבה מצוינת ותמיכה מספקת, יפסיק להסתובב עם החברים החדשים שמתנהגים בצורה שונה ממנהג העולם, יישב על התורה ועל העבודה, ועיביר את

בפרק זה נתייחס בסייעתא דשמיא לנקודה העיקרית בה עוסק מדור זה והיא: האמנם חלה חובת (וזכות) ה"שעה התבודדות", שציווה עליה רבינו הק' את תלמידיו ותלמידי תלמידיו לדורות, על בני הנעורים כפי שמכונים נערים צעירים בספרי רבינו הק' ותלמידו מוהרנ"ת ז"ע, או שמא עבודה זו עומדת לדידם בתחתית סולם המעלות אליה שואף כל בחור ישיבה לטפס, סולם ששלביו מיוסדים על קנייני התורה בעיון ובבקיאות, בירור הלכות בכל תחומי החיים, עבודת המידות, הקפדה על שלשה תפילות בכוונה ובמתנות, ושאר קניינים רוחניים אותם מקנים בישיבות והושו בהם כל החוגים והזרמים ההולכים בדרך התורה כשמלבד שינויים קלים חותרים כולם לאותה מטרה, להשיג שלימות בכל הנ"ל.

שאלה עקרונית זו היתה נושא לשיחה מאז זמנו של רבינו הק' ואף אנו נוטה אוזן לשיחת חברים גורלית סביב עניין זה.

חברותא באישון ליל

הבה נפנה לטבריה העתיקה, לא טבריה של היום אותה מקפידים אנ"ש לעקוף בדרכם למירון ולחפש דרכא אחרנא כמצוות התורה, אלא לטבריה של מעלה שחסידיים ואנשי צורה חיו בה חיים של טוהר ושל זוהר ועסקו בתורה ועבודת ה' מתוך הדחק והמשיכו את דרכם של גדולי החסידות תלמידי המגיד ממעזריטש הרה"ק ר' מגדל מויטפסק והרה"ק ר' אברהם מקאליסק זיע"א שעלו ארצה וקבעו מושבם בעיר זו שהיתה נמנית על ארבעת ערי הקודש, באותם שנים שחומה עתיקה הקיפה את העיר ובמבואותיה המפותלים נראו פניהם העדינות של נערי חמד ואברכי משי לצד זקנים וישישים שמלבושי ארץ ישראל בהם היו מתהדרים הוסיפו להם הוד קדומים.

חורף של שנת תרפ"ג, שעת לילה מאוחרת, אחרוני המתמידים עלו זה מכבר על יצועם להחליף כח לקראת עוד יום של עמל התורה בישיבת רבי מאיר בעל הנס ועדיין לא נשמעים על מרצפות האבן העתיקות פסיעותיהם הכבדות של זקני העדה המשכימים קום להכין את עצמם לעבודת התפלה בה הם משקיעים כוחות עצומים, העיר כולה מתעטפת בשתיקה, שתיקה זו כוחה יפה מדיבור, הדממה הלילית מספרת למי שאוזניים על לשמוע על חייהם הטהורים של בני העיר הישנים בשעה זו, חיים של עמל התורה וחביבות המצוות מתוך הסתפקות במועט שבמועט, ואושר תמידי המתלווה להם, ובאחת: דממת הליל מופרעת, מרחוק נשמעים צעדיהם של שני צעירים הפוסעים זה לצד זה כממתיקי סוד, צמד זה מעורר תמיהה רבת: לאן מועדות רגליהם ומה פשר השעה המאוחרת כל כך בה בחרו לצעוד...

אלא שהם עצמם אין דעתם פנויה לתמיהה זו, שקועים הם בעולמם

"הרגל הלימוד הוא עולה למעלה על קיום כל המצוות", אמר רבינו הקדוש (ספר המידות ערך לימוד אות לג) ועל דרך מאמר רז"ל במסכת שבת (דף לא) על הפסוק "והיה אמונת עתיך... יראת ה' היא אוצרו", ש"אי איכא יראת ה' - אין, ואי לא - לא! משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חטיף לעלייה הלך והעלה לו, אמר לו עירבת בהן קב חומטין? (ארץ מליחה ומשמרת את הפירות מהתליע, רש"י) אמר לו: לאו, אמר לו מוטב אם לא העלית!", שהרי ללימוד של כל היום כולו - חייבת להתלוות הקפדה עקבית על קיום עצת ההתבודדות שלמדנו רבינו הקדוש. וכל אחד יעשה כחכמתו למצוא את הזמן הראוי להתבודדות לפני ואחרי ובין סדרי הישיבה, ויידע שהתבודדות זו היא העולה על הכל.

מסירות נפש שהרויחה...

כיוון שהזכרנו את ר' משה ברסלב רבו של ר' ישראל קרדונר, מעניין לציין כיצד זכה להתגדל כבן על ברכי מוהרנ"ת זיע"א למרות שלא הייתה ביניהם שום קירבה משפחתית, וכך היה מעשה:

בעיר ברסלב התגורר יהודי יקר ור' יוסף שמו, לפרנסתו שימש כבלן במקווה העירוני וקצבתו ניתנה מקופת הקהל, לא קלה הייתה מלאכתו של הבלן באותם ימים בהם לא היו קיימים מערכות חימום והסקה משוכללים כבימינו, טורח גדול היה בהסקת התנור והרתחת מים חמים שיספיקו כדי צורך כל הבאים למקווה לכבוד שב"ק.

נוהג היה מוהרנ"ת לטבול מדי לילה בשעת חצות טרם פתח את סדר יומו בעריכת תיקון חצות והתבודדות ולימוד התורה שאחריהם, אף בעיצומם של ימי החורף הקשים כשהעיררה ברסלב הייתה מכוסה כולה בשכבת קרח לא השפיע מזג האוויר על סדר יומו. כיוון שהגיעה שעת חצות היה ממהר בזריזות לטהר את עצמו לכבוד בוראו, ר' יוסף הבלן שחזה במסירות נפשו של מוהרנ"ת לטבילת מקווה, ראה זכות לעצמו להשכים קום ולהכין קערת מים חמים אותה היה מגיש למוהרנ"ת להחם את רגליו בעלייתו מטבילתו במים הקפואים. בדרך כלשהי נודע הדבר למתנגדים ראשי הקהל, ולאחר שהתרו בו שיפסיק ממנהגו ולא נענה להם - פיטרוהו ממשרתו כעונש על החסד שעשה עם מוהרנ"ת שנוא נפשו. פנתה אשת הבלן המפוטר ותינתה את צערה לפני מוהרנ"ת כי נשבר מטה לחמו ומעתה אין בידם לפרנס את עולליהם הרכים, הצטער מוהרנ"ת על העוול שנעשה לבלן ישר הדרך וכה השיבה: לצערי אין בידי לפצותכם בממון, מה שאני יכול לעשות עבורכם כהכרת הטוב הוא לקחת את שני בניכם הרכים לביתי ולגדלם כבניי ובכך יוקל ממכם עול הפרנסה וחינוך הבנים. נענה ר' יוסף להצעה וכך זכו בניו של הבלן, משה וזאנוויל, להתגדל כבנים בבית מוהרנ"ת. שניהם נעשו צדיקים גדולים ועובדי ה' מופלגים תחת הדרכתו של מוהרנ"ת וזהו ר' משה שדבק בו הכינוי "ר' משה ברסלב" למרות שרוב ימיו התגורר בטשערין. לימים כשהתקרב ר' ישראל קרדונר לדרכו של רבינו הק' וביקש מהגאון ר' נחמן רבה של טשערין שיאיר בו את אורו של רבינו הק', הפנה אותו רבה של טשערין לר' משה ברסלב שהתגדל על ברכי מוהרנ"ת וקיבל את דרכו ותורתו של הנחל הנובע הישר מהנביעה.

וזה לשונו של מוהרנ"ת בליקוטי הלכות (ברכת הראיה וברכות פרטיות ה'): "כי עיקר הנצחון על ידי הדיבור, ודיקא על ידי הדיבור של עוללים ויונקים, מחמת שהם עדיין בבחורתם והדמים ברתחתם ששם עיקר הניצחון, כי עיקר הניצחון בהדמים (כמבואר בתורה ע"ה) והדיבור מהדמים כמובא בדברינו כמה פעמים, וכשמחנכים אותם לדבר דברי אמת בכל יום בזה מנצחים על ידם הרבה מאוד, בבחינת: מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשביט אויב ומתנגם, כנ"ל, כי המלחמה של האדם בזה העולם ארוכה מאוד על כן צריכין להתחיל מימי הנעורים ממש כמו שכתוב: טוב לגבר כי ישא עול מנעוריו, והלוואי שיוכל להשלימה כרצונו יתברך כל ימי חייו".

ימיו בטוב ובנעימים, עדי יזכה להקים בית בישראל. ובנוגע לחיפוש דרכים ושיטות חדשות בעבודת ה' שלא שערום אבותינו, זה ימתין לפעם אחרת ומוטב וישכח מכך לגמרי...

אלא שמשמיים טובבו שבדרכו לירושלים ימצא את עצמו מספר ימים בטבריה עד שמשרד הנסיעות יאשר את המשך הנסיעה לירושלים, ללא ספק עמדה לו זכותו של רבינו הק' בו דבק במסירות נפש שלא ניתנת לתיאור כשהוא סופג קיתונות של עלבונות ורדיפות מבני עירו וממשפחתו שהושפעו מארסם של המתנגדים, ונתקיים בו הבטחתו של מוהרנ"ת כי המבקש את האמת באמת, מסייעים בידו ומוסרים לו מלאך של אמת שידרכו בנתיב האמת, ואכן הישועה שלו לא איחרה לבוא בדמותו של ר' ישראל דוב אודסר תלמידו של ר' ישראל קרדונר.

השיחה שהצילה

ארבעה שנים חלפו מאז נסתלק ר' ישראל קרדונר לבית עולמו במיטב שנותיו במגיפה שפקדה את העיר, ועדיין מלהטת אשו הקדושה ברמ"ח איבריו של ר' ישראל בער, יחיד הוא מול כל בני העיר הלועגים לו, אך שום כח בעולם לא ירחיק אותו מרבינו הק' ודרכו, לבדו פוסע הוא בשדות שמחוץ לעיר, יושב הוא על אותם סלעים עליהם ישב רבו ר' ישראל והאיר בו את

אור הצדיק ושופך את שיחו לפני קונו שיזכה להמשיך את מפעל חייו של ר' ישראל להפיץ ולפרסם את הבשורה של ברסלב בעולם, עד שלא יהיה יהודי אחד שאין לו שעה של התבודדות יום יום בו ישיח הוא עם מי שאמר והיה העולם כדבר איש עם רעהו, כמה שמח לקראת המקורב החביב שנקלע לעירו כשהפגישה מעלה בקרבו וזרונות מתוקים מהימים היפים בהם בילו יחדיו במיורן בצוותא חדא עם החבורה הקדושה של אנ"ש ומה מאוד נבהלו עשתונותי כשנכנס עמו לדברים ושמע מפיו את אותם זמירות שהחדירו בליבו המתנגדים.

ר' ישראל בער שידע להעריך את נפשו היקרה של הנער שלפניו, והספיק לחזות במסירות נפשו עבור ההתקרבות ובקשת האמת, הבין היטיב כי אותם דורשי טובתו ועוצותיהם הנפסדות אינם אלא שליחיהם של הס"מ האורב לנפשו היקרה ומבקש להפרידו מעץ החיים. מלחמה עזה ניטשת בתקופה זו על בחוריו ונערי ישראל, מאז נכבשה ארץ ישראל על ידי האנגלים והקידמה החלה לתת את אותותיה רבו החללים שנפלו מיהדותם ונעקרו מהשדה הקדושה, ועד שנמצא אחד בעיר שזכה להתקרב להשי"ת ולדבוק בו, אבוי! אף הוא החל להתבלבל.

ר' ישראל בער נדרך כחייל לקרב, לקחו לנער שמואל וסבב עמו בשוקיה של טבריה ובכל המקומות הקדושים שבה, כשהוא מדבר עמו באהבה ומוכיח לו כי אדרבה שנים אלו של ימי הבחורות הם השנים המובחרות והמתאימות ביותר לסגל את עצות רבינו הק', ואין זו סתירה כלל וכלל ללמוד תורה בהתמדה מופלגת בקדושה וטהרה, ובד בבד לדבוק בהשקעה אמיתית עבודה שבלב זו תפילה, כך לימדנו רבינו הק' וכך הדריכנו תלמידו הגדול מוהרנ"ת ומי יבוא אחר המלך להטיל חלילה ספק בעצת הצדיק, שלשה ימים ושלושה לילות התארח שמואל בבית ידידו, שלשה יממות בהם כמעט ולא טעם טעמה של שינה.

לימים כשכתב ר' שמואל הורביץ את יומנו המרטיט "ימי שמואל" ציין את אותם ימים ואת אותה שיחה גורלית בה נוכח כי עיקר הוא יראת ה' ועבודתו יתברך, וע"י זה באים גם ללימוד התורה לשמה ולכל שאר הטובות הרוחניות והגשמיות, באותם ימים כרתו שני רעים אלו ברית אהבה כדוד ויהונתן, אהבה שעתידה להמשך עשרות שנים, במהלכן אף השתדכו זה עם זה ומייצאי חלציהם זכו לעסוק בהדפסת והפצת ספרי רבינו הק' ברבבות ומליוני עותקים מהם שותים בצמא רבבות מישראל עד שבקרוב תהיה כל הגולה כולה כמדורת אש ויתקיים בנו "בבכי יבואו ובתחנונים אובלים", וייכמרו רחמי השי"ת על בניו אוהביו ויגאלנו גאולה שלימה שאין אחריה גלות, הוא אשר אמרנו כי אותה שיחה לילית רישומה ניכר עד לרגע ומתיבת שורות אלו.

איך נזכה להיכנס לעולם העיון בתורות רבינו הקדוש?

כאשר נרצה לגשת ללימוד העיון הגדול בדברי רבינו הקדושים העמוקים עד אין שיעור, מוכרחים אנו להקדים ולקבל מדבריו עצמם וכן מדברי תלמידו הקדוש מוהרנ"ת זי"ע, ללמוד כיצד מעיינים בדבריו הקדושים כראוי באמת | ידיעת ולימוד כללי העיון בלימוד ספרו הקדוש של רבינו היא חלק בלתי נפרד מהשגת העיון בדבריו הקדושים | **ללמוד בעיון גדול**

ריבוי הלימוד בספר ליקוטי מוהר"ן

ידוע חפצו וההשתוקקות הגדולה של רבינו הקדוש ז"ל שנרבה מאד בלימוד ספרו הקדוש, ונקבע לעצמנו שני שיעורים, הן לימוד פשוט, והן לימוד בעיון גדול, כמו שאמר (חיי מוהר"ן שמ"ו): "מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמוד אותו הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערוך אליו וכו', ואמר שטוב **לקבוע לעצמו שני שיעורים** ללמוד ספריו הקדושים, **שיעור אחד פשוט** ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל פה, ו**שיעור אחד ללמוד בעיון גדול**, כי יש עמקות גדול ונפלא בספריו, ועיין במקום אחר מזה מענין עוצם העמקות הגדול שיש בתורתו הקדושה והנוראה מאד עד אין סוף ואין תכלית".

כאשר מדובר בשיעור הפשוט בדבריו הקדושים, בוודאי אין צורך להאריך ולבאר בדרכי הלימוד, כי הענין הוא פשוט מאד, ללמוד את הספר מראשו לסופו **במהירות הרבה מאד**, עד שיסיים אותו, וכך במשך כל ימי חייו יתחיל ויגמור שוב ושוב, **כדי שיהיה שגור בעל פה**, ועצם הלשון הקדוש והנורא של הספר יעורר אותו בהתעוררות גדול מאד להשם יתברך, כי יש בכל תורה עצות פשוטות והנהגות נפלאות והתחזקות עצום והתעוררות גדול מאוד לעבודת הבורא יתברך באופן השווה לכל נפש.

הכרח קבלת דרכי הלימוד בעיון

אך כאשר נרצה לגשת ללימוד העיון הגדול בדבריו הקדושים העמוקים עד אין שיעור, מוכרחים אנו להקדים ולקבל מדברי רבינו הקדוש בעצמו וכן מדברי תלמידו הקדוש מוהרנ"ת זי"ע, ללמוד כיצד מעיינים באמת בדבריו הקדושים כראוי, בדרכים ישרים ונכונים ללא כל עיקום טעות ומכשול.

כי הלא כל ספר וספר יש את הסגנון שלו, וכדי להבין היטב את כוונת המחבר בספרו, צריך להכיר היטב את דרכי תהלכות הספר, כיצד בנוי

הספר, מהיכן נובעים החידושים, מה הטמין מחבר הספר בתוכו, היאך ניגשים לזה, ומה המטרה של הספר להיכן רוצה להביא את האדם, ורק אז יכולים להתחיל להבינם על נכון.

כגון למשל כדי שיוכל האדם להבין היטב את דברי ה"גמרא", הן בסדר לימוד הפשוט והן בסדר לימוד העיון, יש לידע כיצד בנוי סדר ה"גמרא", וכן איזה סוג שאלה ניתן לשאול, ואיזה סוג תשובה שייך לתרץ, ומהו ראייה אמיתית וכו', אשר בכל זה יש כללים הרבה, ועל זה אנו מתחנכים מילדותינו בתלמוד תורה ובישיבה כיצד ללמוד לעיין ולהבין בדברי הגמרא כראוי, ואותו הדבר הוא גם כן לגבי לימוד העיון בשולחן ערוך ובדברי הזהר הקדוש ודרכי הקבלה ושאר ספרי קודש.

הפלגת הספר ליקוטי מוהר"ן

אם בכל ספר הוא כך, על אחת כמה וכמה קל וחומר בן בנו של קל וחומר בספר הקדוש "ליקוטי מוהר"ן" שדרכי תורותיו הקדושים גבוהים ורמים, ועמוקים לפנים מעמקות, ושונים לגמרי מדרכי כל הספרים הקדושים, ואם לא נכיר ונדע דרכי הלימוד הנכונים שבתורותיו הקדושים, נהיה ממש כעיוורים המגששים באפילה, ולא נבוא להבנה הנכונה ולתכלית הנרצה שרוצה להביאנו.

ישנם כמה סיבות בשוני של הספר ליקוטי מוהר"ן משאר הספרים, הן מחמת מקור המשכתם, שהלא הם נמשכו ממקום גבוה ועליון נורא ונשגב מאד מאד (כמבואר בחיי מוהר"ן שני"ג ע"ש, ובב' ההקדמות לליקוטי), והן מחמת עוצם עמקות הספר "אשר לא נמצא דוגמתם בשום ספר שיהיה בו עמקות נפלא ונעים כמו בספריו הקדושים" (חיי מוהר"ן שמ"ח), והן מחמת שתורתו היא כללית גדול, והן שהמטרה בכל תורותיו הקדושים היא להביאנו על ידם להיות צדיק גמור, כי יש בתורתו כח עצום ונורא לעורר כל אדם הן מי שהוא בתכלית המדרגה תחתונה ח"ו, לזכות לתשובה שלימה באמת, והן מי שהוא במדרגה עליונה מאד לזכות על ידה לילך מדרגא לדרגא עד רום המעלות (כמבואר בחיי מוהר"ן).

חשיבות הבנת המבנה של הספה"ק "ליקוטי מוהר"ן"

ועיקר ההבדל והשוני הוא האופן כיצד בנוי כל תורה ותורה, כי בדרך כלל דרך שאר הספרים הקדושים הוא להביא פסוק, ולדרוש בו מיד איזה ענין בעבודת הבורא, יש שבאו בקצרה ויש שבאו בארוכה בדרושים ארוכים. אבל התורות הק' של רבינו הקדוש בנויים באופן אחר לגמרי, כי כל תורה הוא בנין גדול ועצום, בנוי באופן נפלא ונורא, כמו ארמון גדול ואדיר, בנוי לתלפיות מושלם ומוגמר בתכלית השלימות, ויש בו היכלות וחדרים ואכסדראות, וחלונות ופשפושין נאים נפלאים ונוראים מאד, ועליות על גבי עליות שונות, והחדרים והחלונות והעליות פתוחים כולם מזה לזה, קשורים ומחוברים ומשולבים אחד בהשני בקשרים חזקים הדק היטב, והכל בסדר נפלא ובחכמה עמוקה בתכלית היופי והנוי, ובנועם ומתיקות נפלאה ונוראה, והחדר הראשון קשור בחדר השני, והחדר השני קשור ומחובר בחדר השלישי, וכן השלישי ברביעי, ויש חיבור וקשר שמקשר כולם יחד, וכן יש חיבור בין הראשון להשלישי, ובין השני לרביעי וכו' וכו', כמו שהאריך רבינו ז"ל בעצמו לבאר דרכי הספר הקדוש הזה ובפרט למחרת יום הכפורים תקע"א ז' ימים קודם הסתלקותו הק' (כמבואר בחי"מ ס' שפ"ט).

ודרך הלימוד הוא על ידי שהאדם נכנס לתוך הארמון, והוא מטייל מחדר לחדר ומפלטין לפלטין ומהיכל להיכל ומבית לעליה ומעליה לעליה, והוא מקשר ומחבר כל החדרים והיכלות יחד בקשר אמיץ וחזק, כי "תיכף כשנכנסין בחדר אחד ומתחילין להסתכל בו ולהתפלא על נפלאות החדשים אשר בו, בתוך כך רואין, שנפתח לו פתח נפלא לחדר אחר, וכן מחדר זה לחדר עוד וכן מחדר לחדר ומחדר לעליה וכו', וכלם פתוחים מזה לזה פתחים וחלונות ומקושרים ומשולבים זה בזה בסדר נפלא ובחכמה עמוקה ובתכלית היופי והנוי, וכל זה אי אפשר לבאר בכתב כי אם למי שנכנס קצת בהבנת עומק דברי רבינו ז"ל, אשרי הזוכה לטעם נעם מתיקות עמקות תורתו הקדושה אשר אין דוגמתה" (חי"מ תקצ"ד).

"וגם בכל פעם שהוא נכנס ויוצא מפלטין לפלטין ומחדר לחדר ומענין לענין באותו ענין, צריך לחזור לאחוריו בכל פעם ולהביט מאחוריו להבין היטב מתיקות עמקות הדברים אחרית דבר מראשיתו וראשיתו מאחריתו, כולו קשור ומחובר ונועץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו, וכן באמצעיתו ובצדדיו" (הקדמת ליקו"מ).

כי הלא כל ספר וספר
יש את הסגנון שלו,
וכדי להבין היטב את
כוונת המחבר בספרו,
צריך להכיר היטב את
דרכי תהלכות הספר,
כיצד בנוי הספר, מהיכן
נובעים החידושים, מה
הטמין מחבר הספר
בתוכו, היאך ניגשים
לזה, ומה המטרה של
הספר להיכן רוצה
להביא את האדם, ורק
אז יכולים להתחיל
להבינם על נכון

וכתב הרב מטשעהרין זצ"ל (בפרפראות לחכמה) כי "המונן מזה, כי רצונו של רבינו הקדוש ז"ל היה גם כן שהעוסקים בלימוד ספריו הקדושים יגדילו ויעמיקו דעתם להבין היטב נפלאות דרכים הנפלאים שיש בכל מאמר ומאמר, ונפלאות הקשר והחיבור שיש בכל ענין וענין מהענינים המבוארים בכל מאמר ומאמר".

הבאנו רק באופן כללי מעט מזעיר מדרכי בנין הספר ודרך הלימוד העיון (ויתבאר ביתר אריכות בהמאמרים הבאים בעז"ה), כדי להראות את הצורך ללמוד ולהתחנך בדרכים האמיתיים, כיצד מעיינים בספר הקדוש והנורא הזה, כי גם מי שרגיל הרבה בשאר ספרים הקדושים כגון ספרי קבלה וספרי חסידות, כאשר הוא בא ללימוד הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, הוא מיד נתקל בקושי העצום להבין את דבריו הקדושים, מחמת שאינו רגיל לסגנון כזה, ובעיקר מחמת העמקות הגדול והנורא שיש בהם, עד שמרגישים ממש שמדבר בדרך חידה, ואינו יודע מה הם הדרכים להתחיל לפענח ולהבין אפילו קצת כפי ערכו מה כוונתו בדבריו הק'.

ההיצמדות לכללי העיון

ואף אם יתחכם האדם וינסה לפרש ולומר ביאורים וחידושים כיד הטובה עליו כפי שמאיר לו באותו רגע, בוודאי לא יגיע אל המכוון הנכון כלל, כי הדרך להבינם על נכון היא דייקא כשכבר יודע דרכי תהלכות הספר, כיצד הוא בנוי וכיצד מבינים אותו על נכון כפי דרכי הלימוד האמיתיים.

והרבה פעמים קורה אצל הלומדים שלא שמשו כל צרכם, שמחמת הרצון החזק למצוא כבר מיד את האור והעצה הטמונה בדבריו הקדושים, לכן הם נדחקים מיד לבאר ולפרש כפי שכלם וכפי מה שמאיר להם, ולא כפי הדרך הנכונה להבין כל דבר מתוך החלונות הנפתחים משאר החדרים שבמאמר זה בעצמו (כמו שיתבאר), ולכן צריך זהירות יתירה לקבל את דרכי הלימוד כפי שהורנו רבינו הקדוש ותלמידיו הקדושים, ובכך יזכה להבין בהספר כראוי, ולכוון יותר אל האמת, ולראות את הפנימיות הנוראה שיש בתורה שאינו נראה על פי פשוטו כלל, והיה נפתחין אצלו גידי קשיות לבבו עד שיהיה נעשה בעל תשובה גמור ואיש כשר באמת כרצונו יתברך, ויזכה לכל מה שאיש הישראלי יכול לזכות בזה העולם אמן כן יהי רצון.

הכל התחיל

במדרון

שיחה
נדירה
ומיוחדת

כל באי שערי מירון יודעים כי אחד המקורות החשובים בכל הקשור לתולדות אתרא קדישא מירון, היכל ציון התנא האלוקי רשב"י ור"א בנו - הוא איש מירון **הרה"ח ר' נח שטרנפלד שליט"א**, אשר חלק ניכר מחייו התגורר בכפר מירון ובמשך למעלה משישים שנה הוא חקר ועדיין חוקר עד היום את כל נבכי המקום, כשהוא מגלה נסתרות ומרים את המסך מעל המסתורין הקדוש האופף פינה קדושה ונוראה זו.

כמי שזכה לינוק את חסידות ברסלב בטהרתה, היישר מגדולי ה'עובדים' דאז, לא הסכים ר' נח מעולם להופיע לציבור. יושב הוא בביתו ועובד את ה' בדרך רביה"ק כשהוא בורח מאור הזרקורים, למרות העשייה הברוכה והפעילה מאחורי הקלעים שהיא מנת חלקו במשך שנות דור.

לראשונה ר' נח חולק עמנו בעין טובה את אוצרו הענק, הן השיחות והסיפורים שהוא אוצר בלבו יותר משישים שנה ובראשם סיפור התקרבותו לברסלב, והן התמונות, המכתבים והמסמכים, שעין לא שזפתם לעולם ונחשפים כאן לראשונה באדיבותו הרבה

| שמואל מאיר חשין |
תמונות: ר' נח שטרנפלד שליט"א

ר' נח בשיחתו לאבקשה על רקע תמונת ציון הרשב"י

המצב המיוחד והרגיש נכנסנו לבית מתוך הזהירות הנדרשת, כשר' נח יושב ועל הקיר מאחוריו תלויה תמונה ענקית של בנין ציון הרשב"י כפי שצולם מהאוויר.

אנו יושבים ומשוחחים ואט אט נשאבים עשרות שנים אחורה, כאשר אנו נושמים היסטוריה של מירון, מלווה בתמונות מקוריות ומסמכים מרתקים שכל אחד מהם מגולל מאחוריו סיפור מירוני בפני עצמו.

»

תוך כדי הראיון הוא גם מראה לנו עבודת אומנות נדירה ומיוחדת שעשה לפני כארבעים שנה: "דגם" של מבנה ציון הרשב"י על חצריו וחדריו, עשוי כולו עבודת יד אומנותית, בגילופי עץ, עם קנה מידה אמיתי, כך שהדגם נותן לנו את ההרגשה כאילו אנו נמצאים במירון.

"הנה כאן חדרו של ר' שמואל צציק, בדגם רואים אפילו את ר' שמואל עומד ליד דלת החדר" - מחייך ר' נח.

»

אין זו שאלה כלל מדוע ר' נח מיועדנו כל כך קשור למירון, הרי במירון הכל התחיל, שם הוא זכה לגלות את אור הצדיק, שם פגש לראשונה את חסידי ברסלב הנלהבים ולבו הלך אחריהם שבי, כאשר הוא מחליט בהחלטה אמיצה וחזקה "פה אשב כי איוותיה".

מניעות להגביר החשק

ראשית דבר נפתח באקטואליה, כשאנו מדברים על ל"ג בעומר הקרב ובא, כולם נמצאים בספק ובמתח מה יהיה השנה, האם נצליח לנסוע לציון הרשב"י במירון כבכל שנה?

ר' נח: כרגע אנו כבר עומדים שלשה שבועות בלבד לפני יום ההילולא, ולפי המצב כעת נראה שכמעט אפסו הסיכויים שנוכל השנה לנסוע למירון.

האם אתם זוכרים מצב כזה שלא היתה אפשרות כלל לנסוע לל"ג בעומר במירון?

מצב כעין זה התרחש בשנת תשכ"ז, ימים ספורים לפני מלחמת ששת הימים. (ראה כתבה נפרדת) אני לא זוכר אם היה זה בהוראה ממשלתית או לא, אבל לא התקיימה תחבורה מסודרת, לאחר שרוב האוטובוסים נתפסו ע"י הצבא שהתכונן למלחמה.

ל"ג בעומר חל בדיוק בימי הכוננות והמתח לקראת המלחמה, לחץ מיוחד שרר באיזור מירון לאחר שבשטחים הפתוחים ליד מירון התמקמו להם כמה מחנות אהלים של הצבא עם אלפי חיילים, כך שהמתח הורגש באויר.

במירון היה אז "ממש ריק". אין הכוונה שהיה ריק כמו בימים אלה במירון, אלא במושגים של ל"ג בעומר רגיל... זוכרני כי היו אז כמה מאות איש בלבד ואולי אפילו זה לא. אבל זה ממש לא

היה נראה אז כל"ג בעומר...

הבה נקוה שהשנה ע"י שנדבר עכשיו ממירון, נתחזק לפחות להזכר מציון הרשב"י. הרי אצל חסידי ברסלב, מירון זה חלק מהחיים ממש.

אדרבה, השנה הרי הכיסופים לר' שמעון יהיו חזקים יותר מכל שנה. שכן לפעמים דווקא משום שנוסעים מפסידים את הגעגועים והכיסופים. השנה מכיון שבנתיים נראה שאי אפשר לנסוע כרגיל, לפחות נתנחם בזה שיהיה לנו כיסופים יותר משאר השנים. הרי הכיסופים והרצונות, הם דבר חשוב במשנת ברסלב.

ההיכרות עם אנ"ש במירון

הרי כל ההתקרבות שלכם לרבינו הקדוש התחילה במירון, אולי בהזדמנות זו נזכה לשמוע כיצד זכיתם להתקרב לחסידות ברסלב.

אכן כדברייך הכל התחיל במירון. אך זה סיפור ארוך מאד ולא שייך לספר אותו עם כל הפרטים. אנסה לספר בקיצור כמה נקודות עיקריות כדי לסבר את האוזן.

ובכן, הכל התחיל בשנת תשט"ז, חצי שנה לאחר הסתלקות הרה"ח ר' אברהם שטרנהרץ זצ"ל. למדתי אז בישיבה במרכז הארץ, שהיתה שייכת לזרם מסויים. ראש הישיבה היה קשור מאד למירון ולתורת הרשב"י ולכן נהג כל שנה לנסוע למירון ביום ז' אדר יום הסתלקות משה

לאחר ראש השנה כשחזרתי לישיבה נקראתי להתייצב לפני המשגיח והוא הציע לי לבחור אחת מהשנים, או שאני מחליט לעזוב את ברסלב ונשאר בישיבה, או שאני בוחר בחסידות ברסלב ואצטרך לעזוב את הישיבה. אמרתי לי שאני בוחר להיות ברסלבי חסיד...

הצד המערבי של בנין הרשב"י רואים חלונות החדרים במקום השערים הנמצאים שם כיום

במשך היום צריכים להגיע שאר בחורי הישיבה. שאל אותי הזקן: "יודע אתה את שפת האידיש?"

"אני מדבר קצת אידיש, וגם מבין אידיש..." עניתי לו.

"אני רוצה לשאת דברים לפני הבחורים, אם אתה יכול, במשך היום תארגן את בחורי הישיבה שיכנסו לחדרי שב' בית-הבראה!"

"בית-הבראה" במירון? האם אני שומע נכון?

נכון מאוד. באותם שנים התקיים במירון "בית הבראה", בבתי הכפר הערבי הנטוש, אשר חלק מהבתים הם כיום המבנים החד קומתיים במתחם ישיבת בני עקיבא סמוך לקבר רבי יוחנן הסנדלר. ישיבת בני עקיבא עצמה התקיימה אז במבנה הגדול בצורת ח' ששימש פעם כמושב זקנים, והלינה של הבחורים היתה במבנים הקטנים. חלק מהמבנים שופצו כבית הבראה שפעל במקום במשך כמה שנים.

באותם בתים התגוררו לפני כן תושבי הכפר מירון הראשונים, ביניהם הרה"ח ר' שמואל

יציאה לחופה מבית הרב דמירון מאחורי החתן נראה ר' יעקב מאי

רבינו ע"ה.

באותה שנה חל ז' אדר במוצאי שבת, לכן תכננה הישיבה לנסוע ביום שישי למירון ולשבות שם בשבת קודש ערב ז' אדר. הייתי אז בחור צעיר בן 16 וחצי, ולא היה לי שום מושג מחסידות ברסלב, עד כדי כך שכל הנסיעה נדמתה בעיני כאיזו הרפתקאה בהרי הגליל שכדאי לנצל אותה עד תום בטיפוס על ההר הגבוה ביותר - הר הג'רמק, הנקרא כיום 'הר מירון'.

סיכמתי עם עוד שתי חברים בישיבה שאנחנו נוסעים כבר ביום חמישי, לא כדי לחטוף עוד לילה אצל רבי שמעון, שכן לא היה לנו שום 'הווה אמינא' כזו, אלא כדי "לזכות" לראות את הנץ החמה כפי שהוא נראה מפסגת הר הג'רמק המתנשא מעל כל הרי הסביבה...

אך משמים רצו אחרת, בעוד אנו עושים את דרכנו לפנות בוקר בשביל התלול במעלה ההר, נתפסה לי הרגל בין כמה אבנים ונקעתי את רגלי...

ניסיתי להמשיך לטפס, אולם עד מהרה הגעתי למסקנה מצערת כי אינני מסוגל להמשיך בהליכה הקשה הזו. נפרדתי אפוא מהחברים. הם עלו למעלה והגיעו עד לפסגת ההר, ואני חזרתי מאוכזב קשות לחדר שהוקצה עבורנו במתחם בנין ישיבת בני עקיבא, היכן שהיה פעם המושב זקנים של מירון.

לא היה לי מה לעשות בשעות אלו, שהרי בני הישיבה שלי עדיין לא הגיעו למירון. מחוסר מעש ותוכנית ירדתי לציון מתוך סקרנות גרידא לראות לראשונה בחיי כיצד נראה המקום...

נכנסתי ל"מערה" וראיתי יהודים בעלי צורה עומדים ואומרים תהילים. חשבתי כי מן הנימוס

שגם אני אעשה כמוהם, לקחתי גם אני ספר תהילים והתחלתי להגיד מזמורי תהילים.

האם בין האנשים היה מישהו שהיה מוכר לך?

ממש לא. מול ציון הרשב"י בין ארון הקודש לעמוד התפילה, היכן שכיום קיים פתח המוביל

למרפסת הכהנים, היה קיים אז חלון שהיה אפשר לשבת עליו, כדוגמת החלונות הנמצאים בכל בתי הכנסת העתיקים, חלונות עמוקים עם מקום רחב בתוכם. שם ישב לו יהודי מבוגר עם זקן לבן ואמר תהילים בהתעוררות.

פתאום אני רואה שהזקן מסמן באצבעו שאתקרב אליו. חשבתי לעצמי, וכי איזה קשר יש לי איתו, כנראה שהוא מתכוון למישהו אחר ולכן הסתובבתי אחורה כמחפש את האדם שהוא מבקש.

אך לא, הפעם הוא פונה אלי ישירות ואומר לי בלשון הקודש במבטא אידישאי: "אותך אני מבקש!!!"

אני יכול להבין כי באותם שנים לא היה זה חזון נפרץ לראות במירון צעיר מהסוג הזה כפי שנראיתי באותה תקופה ולכן משכתי את תשומת לבו של אותו זקן שבאותה שעה עדיין לא היה לי צל של מושג מי הוא ומה הוא.

ניגשתי אליו ולשאלתו סיפרתי לו שאני לומד בישיבה פלונית והגעתי במסגרת הישיבה לז' אדר, וכי היום

הספר שר' נח הדפיס עם ר' שלום גפנר בשנת תשכ"א

הורביץ

והרה"ח ר' נתנאל תפילינסקי זכרונו לברכה, עד שהם עברו להתגורר בכפר למטה.

נחזור לענייננו, האם אכן נכנסת אליו עם הבחורים?

הרי לא ידעתי מי הוא ומה שמו, הוא גם לא הסביר לי באיזה בנין הוא מתאכסן. מ ש כ ך פ ר ח ו

הדברים

מ ר א ש י
ושכחתי לגמרי
שהוא ביקש
משהו ממני...

רק

מקום ספרא דצינעווא וקבר רבי יוסי דפקיעין
לאחר בנייתו בתכנונו של ר' נח הנראה בתמונה

**כאשר הגיע הזמן לצאת לחופה, הבחינה אמי ע"ה בשטריימל המעטר את ראשי
וכמעט נפלה מתעלפת... לא היה שייך להרגיעה עד שהרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר
שליט"א הציע לי ושכנע אותי למען השלום שאלבש את המגבעת לעת עתה, ורק
בהמשך הלילה אלבש שוב את השטריימל החשוב...**

חסידי ברסלב בעת מגוריו באוקראינה, ואף זכה הרבה פעמים להשתטח על הציון הקדוש באומאן ואפילו להשתתף בקיבוץ הקדוש שם בראש השנה.

ואכן התאספנו כל הבחורים בחדרו שבבית ההבראה, חלק ישבו על המיטות וחלק התיישבו על הרצפה. הוא נשא דברי התעוררות בלשון הקודש במבטא אידישאי עתיק, והרחיב על כך שבדור הזה צריך מסירות נפש למען התורה והמצוות. כמו כן דיבר על כך שצריך ללמוד הלכה ולא רק פלפול, שכן אם לומדים רק למדנות ופלפולים, כשמתרחשת שאלה על "טעפל לעפל" (סיר וכפית - בשר בחלב וכדו') לא יודעים כיצד להתנהג ומה לעשות.

בסיימו את דבריו, כל הבחורים יצאו, ואני - עד היום אני לא יודע משום מה - נשארתי לשוחח איתו ביחידות.

הוא שאל אותי "היכן אתם מתגוררים?"

"ברמת גן" ענית לו

"האם אתה מגיע פעם לירושלים?"

"לפעמים. יש לי שם שתי סבתות ואני מגיע

אליהן" היתה התשובה.

מתל אביב שמדבר "עברית תקנית" ולא מתאים לו להתבטאות באופן כזה.

תוך כדי שיחה אנו מבחינים ביהודי זקן נוסף, והר"מ אמר לי מיד: "מן הסתם זהו היהודי שאתה מחפש... זה בוודאי יהיה לכם מאד מעניין..."

היה זה הגאון החסיד ר' אברהם אליהו מייזעס זצ"ל מירושלים, שכידוע היה מקורב לאנ"ש

למחרת נזכרתי שאיזה יהודי זקן מציון הרשב"י ביקש ממני משהו, אך לא ידעתי מי זה כאמור. ניסיתי לאתר אותו בציון, וכאשר הבחנתי באיזה יהודי זקן שאלתי את אחד מרמ"י הישיבה האם יתכן שהיהודי הזה הוא זה שאמר לי אתמול בלשון הקודש "אותך אני מבקש". אך אותו ר"מ ביטל את השערתו, באמרו שמדובר באיזה יהודי

תרחם על גופו. קבר מר בר רב אשי באותם ימים

צדיקים לברכה.

חשוב לי מאד לציין שבחמלת ה' עלי שני אישים גדולים וצדיקים אלה שהייתי מקורב אליהם בצעדי הראשונים בהתקרבותי לברסלב, אחזו מאד מאנ"ש ולא היו מתנגדים כלל וכלל. אם הייתי ח"ו שומע מהם, אז כשספירתי להם על התקרבותי, דברי התנגדות והסתייגות - מי יודע להיכן הייתי מגיע...

ר' אברהם אליהו הרי היה בעצמו הרבה באומן, הכיר את ה'עובדים' דשם והחזיק מדרך רבינו. ואילו ר' אשר זעליג הרי בשנות בחרותו כמעט התקרב לרבינו כפי שסיפר הרה"ח ר' נתן דוד שפירא ז"ל (אוצרות ר"ה תשע"א) ששנה אחת ביום ט"ו בשבט ישב עם אביו ר' שמואל בחדרו שבמירון. לפתע נכנס ר' אשר זעליג ומגש עם פירות בידו, לכבדם כמצוות היום. היה זה רגע של הארה מיוחדת מצידו ואז הוא גילה לאבי שבצעירותו היה יושב הרבה בבית מדרשנו שבעיר העתיקה ואומר הרבה ליקוטי תפילות. כפי עדותו אז היה בימים ההם מקורב לאנ"ש, אך הוא לא הצליח לעמוד בלחצים שניתקו אותו מברסלב. ר' אשר זעליג סיים אז את סיפורו כשהוא מתנחם: "ברוך ה' שלפחות נשארתי בלתי מתנגד..."

גם הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א מספר שר' אשר זעליג סיפר לו שכאשר רבי אברהם ב"ר נחמן עמד ברחוב ליד בית מדרשנו ואסף מנין למנחה, כמעט אף אחד לא רצה לעלות ולהצטרף עם הברסלבי"ר "רחמנא ליצלן". הוא היה כמעט היחיד שתמיד היה עולה ומצטרף למנין. בהזדמנות אחרת התבטא לפניו ר' אשר זעליג: "אם הייתי כותב פירוש על הליקוטי מוהר"ן הייתם רואים איזה ליקוטי מוהר"ן יש לכם..."

משלחה ו... חוזרת

לאחר ז' אדר מתי חזרת שוב למירון?

לאחר שחזרתי לשיבה אמר לי ר' שלום לנדסברג "הרי עוד מעט מגיע בין הזמנים של פסח, חודש ניסן שלא לומדים, בא ניסע לכמה ימים למירון..."

הודעתי בבית שאני לא חוזר מהשיבה וכי אני נוסע עם המג"ש למירון לכמה ימים. הורי נתנו לי רשות ונסענו. התאכסנו באותו 'בית הבראה' כאשר ר' נתנאל תפילינסקי שהתגורר במירון הצליח לסדר לנו חדר בחינם.

היה זה גן עדן עלי אדמות. כל היום ישבנו בציון רשב"י ולמדנו ועסקנו בעבודת ה'. ר' שלום גם הראה לי את ספרי ברסלב 'הקטנים' שהתגלגלו בציון הרשב"י, כגון 'השתפכות הנפש' ו'משיבת נפש' ומאז שהגיעו לידי לא הצלחתי להוציא אותם מידי... כך גם הספר הקדוש ליקוטי תפילות שמשך את כל כולי וכבש את מהותי.

באותה נסיעה גם השוחט הוותיק ממירון הרב אברהם יעקב העלד הזמין אותנו לביתו, שם קיבלנו אכילה ושתייה כי ה' הטובה עליו. יהא

ר' נח בתקופת התקרבותו לברסלב

המקום הקבוע של ר' שמואל. מצבת ציון הרשבי במערה עדיין רואים את השער הסתום שחיבר להיכל ר' אלעזר

שאלה לחדרו לשוחח קצת...

הייתי ביישן מטבעי, ולכן לקחתי איתי עוד חבר מהישיבה ועליתי אל חדרו. ר' אשר זעליג פתח את פיו בהתלהבות, ובין השאר דיבר גם דברים חריפים שלא התאימו כלל עם ההשקפה שהייתה מקובלת באותה ישיבה בה למדתי. החבר שלי "נשרף" מיד ויצא מן החדר, אך אני נשארתי.

הסיבה שנשארתי ולא ברחתי כמו אותו בחור, כי בתוך לבי פנימה כבר לא הייתי אז שלם עם אותה ההשקפה, וזאת בזכות אחד הרמ"ם בשיבה שהיה לא אחר מאשר הרה"ח ר' שלום לנדסברג שליט"א מחסידי ברסלב ומהמתפללים הוותיקים בביהכ"נ פאר הנחל בשכונת עזרת תורה בירושלים. ר' שלום היה אז בחור משיבת חברון והובא אחר כבוד לשמש כר"מ בשיבתנו. עקב קירבתי לר' שלום למדתי ממנו פרק בהשקפת התורה כפי הדרך המסורה לנו מדור דור, כך שדיבוריו של ר' אשר זעליג נפלו על אזניים קשובות. ישבתי ושתייתי בצמאון את הדיבורים, שהיו אצלי כמוצא שלל רב.

לסיום אמר לי ר' אשר זעליג "שתגיע פעם לירושלים הכנס נא אצלי!" זו הייתה הכתובת השניה בירושלים שקיבלתי באותו יום... ואכן גם הוא היווה נדבך חשוב מאד בהמשך דרכי והמהפך שחל בחיי, כשהוא מלווה אותי בעצה ותושיה בנועם דבריו.

את אנ"ש חסידי ברסלב לא ראית באותה נסיעה?

אכן כאשר ר' שלום לנדסברג נכנס לציון, שאלתי אותו על האנשים המסתופפים בציון הקדוש וביקשתי לברר מי הם. כחסידי ברסלב הראה לי את אנשי שלומינו והכיר לי אותם בשמותיהם. אני מצידי נשארתי ועקבתי בשבע עינים אחרי עבודתם ולימודם ומאד מצא חן בעיני כל הדברים האלו במירון אז. בפרט שעד אז לא ידעתי כלל שיש כזה דבר ברסלב ורבי נחמן, ממש לא ידעתי כלום על זה.

ואכן אז התחיל הקשר שלי עם ברסלב, קשר בל ינותק. מאז ידעתי שיש חסידי ברסלב, וכאמור גם הכרתי מאז מקרוב את ר' אברהם אליהו מייזעס ור' אשר זעליג מרגליות, זכר

"אם כך מצויין! כשתבוא לירושלים, תבוא אצלי בבית" כך בדיוק היתה לשונו, כמובן באותו מבטא אידישאי...

מיותר לציין כי את בקשתו מילאתי במלואה, מיד בפסח הסמוך עליתי אליו, זוגתו הצדקנית פתחה את הדלת ואמרת בעברית ואידיש רצוצה "הרב אמר שאגיע אליו". ברבות הימים נתיידדתי עימו ולעתים הייתי מלווה אותו מבית המדרש "תורה ויראה" לביתו שבאחת הסמטאות בשכונת גאולה וזכיתי לקבל ממנו הדרכה והשקפה טהורה במשך השנים.

כשתגיע לירושלים תבוא אצלי

חוץ ממנו לא היה לך קשר עם שאר אנשי מירון דאז?

באותו ז' אדר השי"ת הוביל אותי בדרכו המופלאה שמצאתי עוד אחד מצדיקי מירון שהתקשרתי אליו מאד והדבר היה לי לעזר רב במשעולי החיים. היה זה המקובל רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל, שבאמצע הריקודים בחצר הרשב"י תפס אותי תוך כדי ריקוד וביקש ממני

כעת הרגשתי וגם הבנתי את ההתבטאות של ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין עלי שקיבלתי כבר את החותם של חסיד ברסלב, "אפגיסטעמפלט'ער" - - - (=מוחתם)

ברסלב ונשאר בישיבה, או שאני בוחר בחסידות ברסלב ואצטרך לעזוב את הישיבה. אמרתי לי שאני בוחר להיות ברסלב'ר חסיד, ארזתי את המטלטלים שלי ונכנסתי לביתה של סבתי בירושלים.

בעצם נשארתי ללא ישיבה?

כן, בשלב הבא, זמן חורף תשי"ח, נכנסתי ללמוד בישיבת פרשבורג בשכונת קטמון, המשגיח בישיבה היה לא אחר מאשר הרה"ח ר' העשיל פרנקל זצ"ל מאנ"ש חסידי ברסלב מתוך הנחה ששם אוכל להיות ברסלב'ר חסיד כראוי. שם גם זכיתי ללמוד עם חברים חסידי ברסלב, כמו ר' שמחה קרמר ור' יחזקאל (ב"ר אליעזר) עקשטיין. שם גם שמרתי את סדרי הישיבה והורדתי את תדירות נסיעותי למירון.

כעת ההתקרבות שלי לברסלב קיבלה תנופה חזקה ונמרצת. בסמיכות לישיבה שכן לו בית הכנסת ברסלב שבקטמון, שם בילו את ימיהם ולילותיהם בנעימות התורה והעבודה גדולי אנ"ש דאז, ביניהם ר' שמואל שפירא, ר' דוד שכטר וחתנו ר' אברהם אנשין, ר' משה בורשטיין ובנו ר' נחמן ישראל בורשטיין, ר' יחזקאל מרגליות, ר' הירש לייב ליפל, ר' נחמן שותק ושאר אנ"ש דרי העיר העתיקה לשעבר שהיגרו לקטמון.

ולא הקפדתי במיוחד על סדרי הישיבה. (במאמר המוסגר ר' נח מוסיף ומדגיש כי בשנים ההם - לפני כשישים שנה - המסגרת הישיבתית היתה שונה, מה שאין כן היום, איכשר דרא ונשתנו העיתים, וחובתו הראשונה של כל בחור ישיבה היא קודם כל לשמור על סדרי הישיבה כראוי, ורק על ידי כך יזכה להתעלות להיות ברסלב'ר חסיד אמיתי).

והנה הגיע "יום הדין" שעבור כל מקורב חדש לברסלב הוא מקבל משמעות נוספת. לקראת ראש השנה לא היה ספק בלבי כי בעז"ה אסע לראשונה להשתתף בקיבוץ חסידי ברסלב במירון. ואכן כמה ימים לפני ראש השנה כבר נסעתי למירון.

אבי ז"ל הגיע לחפש אותי בישיבת חברון בירושלים ולתדהמתו נודע לו שנעלמתי... החברים הציעו לו ללכת לבית מדרשם של חסידי ברסלב במאה שערים. כשהוא נכנס לבית המדרש, כל אנ"ש הנוסעים למירון כבר לא היו שם, והוא פגש שם רק את אנ"ש שנהגו להשתתף בקיבוץ שבירושלים. כמובן שהוא לא רווה נחת מהנהגתי, והוא כתב אלי מכתב מרורים בו הוא מתאונן מדוע אני עושה "ווילדע זאכן" ונוסע למירון ללא רשות...

לאחר ראש השנה כשחזרתי לישיבה נקראתי להתייצב לפני המשגיח והוא אמר לי שעלי לבחור אחת מהשנים, או שאני מחליט לעזוב את

ולא מש מזכרוני עד היום:

ישנם כאלו שאינם מסודרים ונוהגים שכל כלי שהשתמשו בו לאוכל משאירים אותו ביחד עם כל שאר הכלים המלוכלכים בתוך הכיור... וכאשר צריכים כלי נקי לאכול בו, רק אז ניגשים ומוציאים בעמל רב את הכלי הנחוץ ומנקים אותו... כמובן שבמקרה כזה הנקיון קשה יותר לאחר שהלכלוך כבר דבוק לכלי ומעלה ריח רע.

לעומת זאת ישנם אנשים מסודרים, הנוהגים שכל כלי שהתלכלך מיד הם רוחצים אותו במים וסבון ומניחים אותו במקומו הראוי בארון. באופן זה לא רק שקל יותר לנקות אלא גם יש להם תמיד במלאי כלים מוכנים להשתמש בהם.

הנמשל הוא לענין התשובה על העבירות והמכשולות, שאם דוחים את התשובה לסוף היום או להזדמנות רחוקה של איזה עת רצון - אזי העבירה מעלה צחנה וגם יותר קשה לנקותה. אבל אם מיד לאחר המכשול עושים תשובה ומתבודדים על זה - זה מעלה ריח ניחוח לפני הקב"ה והעבודת ה' יותר קלה כמובן.

האם לא נתקלת במניעות מצד הישיבה והמשפחה?

לקראת זמן קיץ תשי"ז, שנה לאחר התקרבותי לאור האורות, נכנסתי לישיבת חברון בעיר הקודש ירושלים. או אז לאחר שהייתי במרחק עשר דקות בלבד מבית מדרשנו, הייתי מבלה שם כל יום בתורה ותפילה ביחד עם אנשי שלומינו

באותה תקופה כבר זכיתי להחליף את הלבוש הליטאי משיבת חברון ללבוש חסידי ירושלמי כמנהגם של חסידי ברסלב, זאת בעזרתם של הרה"ח ר' שמואל צציקור' נחמן שלמה יצחק (ב"ר שמואל) שפירא שקנו עבורי 'חאלאט' ירושלמי וכובע. אך כתגובה לכך הפסדתי את האכסניה אצל שתי הסבתות שהתרעמו כמו כל המשפחה על השינוי הקיצוני שחל בי. ואם בחודשים של זמן הלימודים בישיבה לנתי בפנימיית הישיבה, הרי כשהגיעו ימי בין הזמנים נשארתי ללון על ספסלי בתי מדרשו, בשול במאה שערים או בקטמון, כאשר כל פעם חברים וידידים מאנ"ש דאגו לי לאוכל ושאר ההצטרפויות.

אמנם גם בישיבת פרשבורג לא קיבלו את הנסיעות שלי למירון, והנה פתק מטעם הנהלת הישיבה שמורידים לי ממילגת הישיבה על כך שנסעתי בלי רשות בצירוף אזהרה שאם אסע עוד הפעם תשלל המילגה לגמרי. (באותם שנים היה נהוג שהבחורים מקבלים מעט דמי-כיס מטעם הישיבה).

נו, אז הפסקת לנסוע למירון?

ה' עזר לי והנסיעות למירון לא פסקו, אלא מצאתי דרך אחרת לנסוע למירון. יהודי חשוב היה בירושלים ושמו ר' יוסף הופמן, שהתגורר ברח' יונה ובביתו שכן אוצר ספרים ענק במושגים של אז. מאז ומתמיד היה לי חשק גדול לספרים, לכן שהיתי הרבה באוצר הספרים שבביתו ומחפש במיוחד ספרים על קברי צדיקים

וספרי מסעות קדמונים.

ר' יוסף הופמן נהג לנסוע הרבה למירון ודווקא בימים שקטים שאנשים לא נוסעים בדרך כלל, והיה לוקח איתו ארגז שלם של נרות ומדליק שם לפי גימטריות שונות, למשל בהילולת רחל אמנו הדליק 238 נרות כמניין 'רחל'... כך עמד כל הלילה והדליק, כשהוא שומר שהנרות ימשיכו לדלוק... תוך כדי שהוא אומר את ספר התהילים בנעימות נפלאה.

ביום מן הימים החליט ר' יוסף שהוא צריך משהו שיעזור לו לסחוב את הנרות במשך הנסיעה הארוכה למירון. הוא הציע לי שאבוא איתו כשהוא משלם את הוצאות הנסיעה מכיסו. כך סלל לי השי"ת דרך חדשה למירון והרבה פעמים נסעתי איתו, מה גם שמצאו חן בעיני הימים השקטים במירון, בהם לא נראתה שום נפש חיה חוץ מאתנו, כך ששמחתי על הנסיעות כמוצא שלל רב.

"א אפגיסטעמפלט'ער" - - (מוחתם) -

אני מתאר לעצמי שבאותם ימים כבר נחשבת כחסיד ברסלב מן המניין ממש...

נכון, אבל עדיין היו קשיים. עד היום אני אסיר תודה ל'שווער' שלך (הרה"ח ר' אלעזר מרדכי רוזנפלד ז"ל) שלימים נעשה גם מחותני... הוא היה 6 שנים צעיר ממני, אך בתבונתו ובטוב לבו, למרות שהיה ילד לפני בר מצוה, חיפש כיצד

להקל מעלי להתאקלם בתוך קהל אנ"ש.

כך לדוגמה התביישתי לעלות לתורה בבית מדרשו, היות והייתי רגיל להתפלל בלשון הקודש בעגה הנפוצה ושלא כדרך בני ירושלים. הוא היה ילד נבון וחכם וממנו לא היה מה להתבייש, לכן לפעמים ישבתי ולמדתי אתו קצת בחברותא בבית מדרשו במאה שערים.

כאשר ראה שקשה לי ללמוד את דרך ההברה האשכנזית אמר לי: "אלמד אותך 3 כללים בלבד, ואם תשנן אותם תוכל להתפלל כמו כל אנ"ש; ניקוד קמץ מבטאים כך, ניקוד חולם בצורה כזאת ואת האות ת' בלי נקודה באמצע אומרים ככה..."

אני זוכר שמיד התיישבתי ובמשך כמה ימים אמרתי מדי יום שלש פעמים את כל ספר התהילים לפי הכללים שלימד אותי, ומאותו יום והלאה התפללתי כבר כמי שנולד וחי במאה שערים זה דורי דורות... כמו כן שיפרתי לחלוטין את דיבורי בשפת האידיש.

כעת הרגשתי וגם הבנתי את ההתבטאות של ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין עלי שקיבלתי כבר את החותם של חסיד ברסלב, "א אפגיסטעמפלט'ער" - - - (מוחתם)

פה אשב כי איוויתיה

באיזה שלב עברת להתגורר במירון?

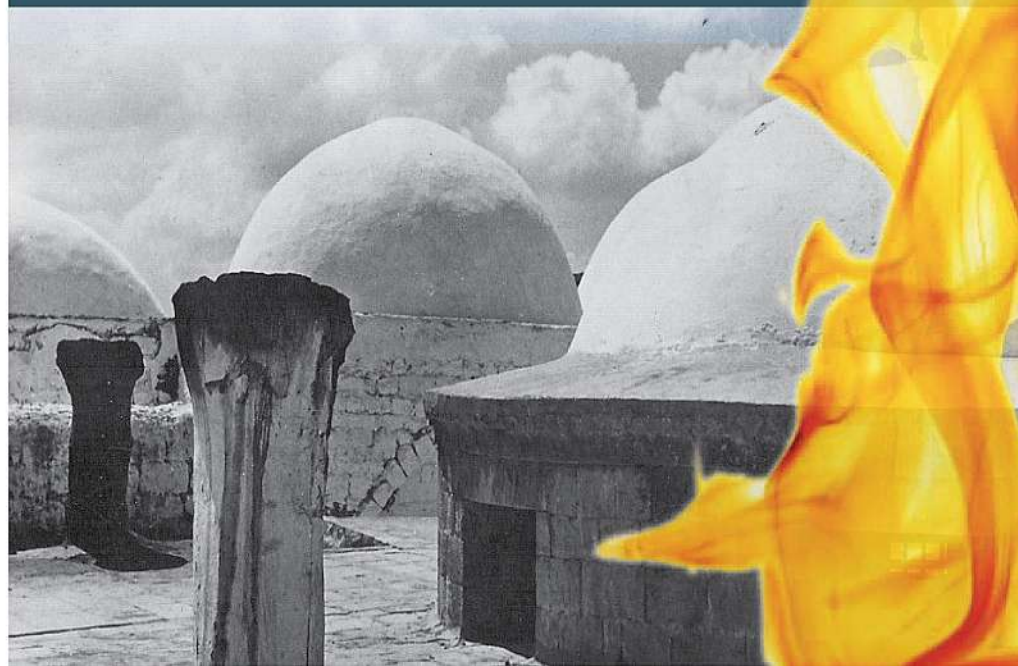
אחר נישואי גרתי כשנתיים בירושלים ובשנת תשכ"ב עברתי למירון, שם התגוררתי עשרות שנים, כאשר ביתי הפך לאבן שואבת לכל עניני מירון, כאשר אני זוכה לשמש כאכסניה לכמה וכמה מגדולי ישראל ועסקנים דגולים.

חתונתי התקיימה במירון ביום ט"ז אדר תש"כ ויצאתי לחופה מביתו של הרב ר' מאיר שטרן שליט"א, שהיה אז בעצמו כמה חודשים לאחר חתונתו וכבר אז שימש כרב המקום. הגיעו כמה מאנ"ש, וכן ההורים שלי ואוטובוס מבני המשפחה, עוד אוטובוס משיבת פרשבורג. הרב מפרשבורג ז"ל היה מסדר הקידושין, וכן השתתף הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א שהיה דוד הכלה.

מעשה שלם התרחש עם השטריימל שלי. היות ובבית הורי השטריימל היה מלבוש מאד לא מקובל, הייתי צריך לדאוג בעצמי לרכישת השטריימל אשר כידוע כרוך בסכום כסף נכבד ביותר. היה זה ר' שמואל צציק שהחליט כי השטריימל שלי צריך להיות "א רעביש'ער שטריימל" כלומר, שרק האדמורי"ם החשובים בישראל הם יהיו אלו שיממנו את השטריימל ולא כדאי להתירים סתם 'עמן' שיתרמו סכומים מועטים, כי לא כולם מבינים את חשיבות הדבר.

הלך איתי ר' שמואל מאדמו"ר לאדמו"ר האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור נתן סכום הגון של 10 לירות, ואת השאר תרמו האדמורי"ם ר' מרדכי'לע מזוועהיל, ר' משה מרדכי מלעלוב, ה'חלקת יהושע' מביאלא ועוד כמה מאנ"ש.

היה זה גן עדן עלי אדמות. כל היום ישבנו בציון רשב"י ולמדנו ועסקנו בעבודת ה'. ר' שלום גם הראה לי את ספרי ברסלב 'הקטנים' שהתגלגלו בציון הרשב"י, כגון 'השתפכות הנפש' ו'משיבת נפש' ומאז שהגיעו לידי לא הצלחתי להוציא אותם מידי...

שהתקבל בכניסה לאיזור זה מכיון ר' אלעזר היה כעין ירידה וכניסה למערה, ולכן קראו לזה תמיד "המערה".

מערת הרשב"י של פעם

היום אפשר להכנס לחצר מצד מערב במדרגות הרחבות, וכן מגג ההדלקה והחצרות.

כאמור, באותם שנים היתה כניסה אחת ויחידה בלבד, גם לחצר וגם למערה, מהשער שליד ציון ר' יצחק, רק משם היה אפשר להכנס להיכל ציון הרשב"י. הגשר לגג ההדלקה לא היה. גם שאר המדרגות והכניסות שקיימים היום בכל הצדדים לא היו עדיין אז קיימים כלל וכלל. לא היתה שום אפשרות להכנס משום צד, שכן במקומם של הדלתות דהיום היו אז רק חלונות בגובה רב.

אם היו סוגרים את השער ליד ר' יצחק היה כל המתחם סגור לחלוטין. הדבר אכן נעשה בכוונה תחילה שיהיה אפשר להמצא בתוך הציון בלי פחד משודדים או חיות טורפות שהיו אז בשפע בהרי הגליל העליון.

דרך אגב, אני עצמי עדיין זוכר שנכנס פעם 'תן' לתוך הציון. היה זה בליל הסדר כשערכתני לבדי את סדר ליל הפסח, בתוככי היכל הרשב"י. חוץ ממני לא הייתה אז שום נפש חיה בכל המתחם ובאמצע הלילה נחרדתי לראות אותו נכנס לתוך הציון - - -

באותה עת גם המדרגות הרחבות המובילות היום משטח תולדות אהרן לעבר שלשת השערים מצד מערב, היכן שכיום היציאה של הנשים, לא היו קיימים כלל וכלל. שלושת השערים היו רק חלונות של שלושת החדרים שהיו במקום, והחלונות יצאו לעבר עמק בגובה שתי קומות.

החדרים שהיו בהיכל ר' אלעזר מצד מערב היו בחזקתם של חכם אהרון, ר' אשר זעליג מרגליות ועוד. במשך השנים נהרסו החדרים וההיכל הורחב כלפי מערב, תוך שהחלונות הופכים לשערים רחבים המובילים לכיוון המדרגות הרחבות ושטח תו"א.

היום נכנסים למערה דרך החדר הפינתי בחצר, ומשם נחצב פתח לתוך המערה, האם אתם זוכרים את חציבת הפתח?

במשך השנים היו המקובלים מתאוננים על כך שאי אפשר לקיים את מנהג "ההקפות" מסביב למצבות הרשב"י ור' אלעזר בנו כפי שמוזכר במקורות קדמוניים. גם האדמו"ר המנחת אלעזר ממונקאטש ביקש בשעתו מהמקובל ר' אשר זעליג מרגליות לתקן את הדבר, שכן כאמור באותם שנים לא היה שום פתח מצד מזרח ולא היה שייך לעשות הקפות.

האמת היא שבשנים קדומות היה פתח נוסף מצד ימין למצבת הרשב"י, היכן שהיה מקום מושבו הקבוע של הרה"ח ר' שמואל הורביץ.

בימים שאנו מדברים עליהם היה שם ספסל רחב של אבן הבולט מהקיר, כמו בבתי הכנסת הספרדיים, עליו ישב ר' שמואל הורביץ

מו"ר צבי ארי' שליט"א מרוב תשוקתו ועוסקו מתמיד בהשתטחות על קברי צדיקים הוא שמח מאד מהיותו על מקום ציון האמורא מר בר רב אשי זי"ע, והרבה טרח ויליף חיפוש מחיפוש בספרים ולא נמצא כי מביאים הענין, ועוד טרח להשיג הספר יחוס אבות שאמרת לי אשר שם מציינו ולא עלה בידו להשיגו. לכן הוא מפציר בי באחת שאכתוב לך כי תרחם עליו ועל בשר גופו שמשקלו 90 קילו אשר זכה בחסדו הגדול ית"ש לעלות אל הרה הקדוש בכל עשר קדושות, ותודיעו ע"י אפרים נחמן (אנשיין) שליט"א..."

בשולי המכתב הוסיף ר' דוד שכטר בכתב ידו: "ר' הירש לייב ראה המכתב ומבקש שאמחוק התואר "מופלא שבסנהדרין"... מעניין לגלות כי ר' דוד העדיף להשאיר את התואר ולהוסיף את הבקשה בשולי המכתב, כנראה כדי שהדבר ישמש לימוד גדול..."

קעת ברשותכם אני רוצה לשוחח קצת על בנין ציון התנ"א רשב"י. במשך השיחה אני שומע שאתם מתארים את היכל הרשב"י כ"מערה", וכפי שזה רגיל בלשונם של כל וותיקי מירון. תמיד אני עומד ותמה הרי מדובר במבנה בנוי ולא במערה?

בימינו אלה לאחר אינספור שינויים שנעשו בצורת הבנין ודרכי הגישה אליו, קשה להבין את הכינוי, אולם כאשר הגעתי לראשונה למירון הכניסה לרשב"י היתה אך ורק מהחצר החיצונה מצד מזרח, ורק דרך היכל ר' אלעזר, שכן הפתח דרכו נכנסים היום לצד של הגברים לא היה קיים כלל, היו צריכים לשוב דרך היכל ר' אלעזר, ומשם היו נכנסים לחדר נוסף וממנו היה צריך צריך לרדת מדרגה לחדר שבו נמצאת מצבת הרשב"י בצד הגברים.

למרפסת הכהנים הקיימת כיום עדיין לא היה זכר, גם לא החלק הקטן הבנוי באבנים. כל השורה של הדלתות היום היו אז רק חלונות שמבחוץ היו גבוהים למדי מהקרקע. הרושם

כאשר הגיע הזמן לצאת לחופה, הבחינה אמי ע"ה בשטריימל המעטר את ראשי וכמעט נפלה מתעלפת... לא היה שייך להרגיעה עד שהרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א הציג לי ושכנע אותי למען השלום שאלבש את המגבעת לעת עתה, ורק בהמשך הלילה אלבש שוב את השטריימל החשוב...

ציוני מקומות הקדושים

ידוע שזכית לקחת חלק גדול בהצלת קברי הצדיקים בגליל, כיצד הגיע הדבר לידך?

לאחר התקרבותי נסעתי הרבה לקברי צדיקים וזכיתי להכיר את ידידי הטוב הרה"ח ר' שלום גפנר ז"ל שהיה מגדולי חוקרי ומאתרי קברי צדיקים בא"י, וכן את ידידי הטוב הרה"ח ר' נתן דוד שפירא ז"ל שלדאבונני הרב הלך לעולמו לפני כחודש, ושאלבטח"א נסעתי איתם הרבה נסיעות לחיפוש ובירור קברי צדיקים ונכנסתי כל כולי בנושא זה.

בשנת תשכ"א אף הוצאתי לאור ביחד עם ר' שלום גפנר את הספר "ציוני מקומות הקדושים" ובו הסברים והדרכות ומקורות לחלק גדול מקברי הצדיקים בארץ ישראל. מאוחר יותר הדפיס ר' שלום מהדורות נוספות עם תוספות ושינויים שנעשו על פי המשך מחקרו.

לאחר שנים כשנסוד וועד "קדמונינו" נכנסתי לעבוד איתם וזכינו בעמל רב ובעזרתם הרבה של ר' שלום גפנר ור' נתן דוד שפירא שהשתתפו עמנו בחיפוש ואיתור קברי הצדיקים, לאתר ולבנות מחדש את קברי הצדיקים בגליל. במשך השנים נסענו הרבה נסיעות מפרכות, בהם ימים ושבועות של חיפושים ובירורים עד שבחסידי שמים זכינו לשפץ ולבנות בנינים על קברי צדיקים רבים, שבמשך השנים הפכו למקומות קדושים המושכים אליהם מאות אלפי יהודים, כגון המבנה על ציון רבי יונתן בן עוזיאל בעמוקה ועוד ועוד.

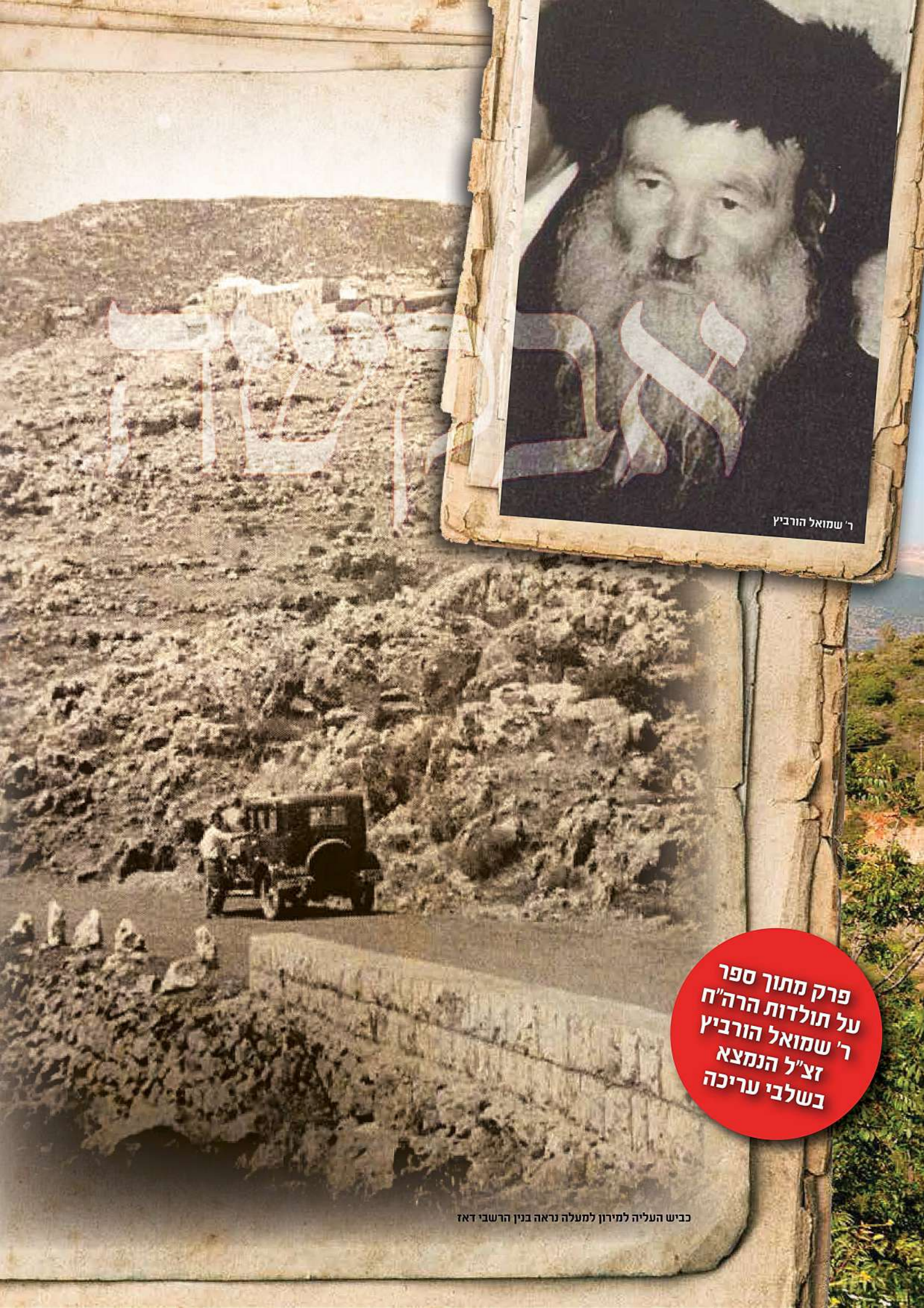
להמשיך ולספר על נושא זה יקח שעות רבות, ועוד חזון למועד...

גם על החסיד ר' הירש לייב ליפל ידוע שהיה מרבה לנסוע על קברי הצדיקים, היה לכם קשר עמו?

עם ר' הירש לייב היה לי קשר מיוחד במינו. הנה אראה לך מכתב בכתב ידו של ר' דוד שכטר הכותב אלי בשם ר' הירש לייב שברצונו לדעת את המקורות על קברו של מר בר רב אשי הנמצא על גבול מדינת לבנון.

היה זה כמה ימים לאחר ל"ג בעומר תשכ"ג, אני כבר התגוררתי במירון ור' הירש לייב עם ר' נתן דוד שפירא ועוד כמה מאנ"ש נסעו איתי לציון מר בר רב אשי ליד קיבוץ מנרה, כמנהגנו באותם שנים שכאשר נוסעים למירון לכמה ימים היו מנצלים את הזמן לנסיעות על שאר קברי הצדיקים.

כדי לעלות לקבר זה היה צריך לזחול ולטפס בעליה קשה, וכפי שר' דוד שכטר מציין במכתבו בהומור "כאשר הרה"ח המופלא שבסנהדרין

אב

ר' שמואל הורביץ

פרק מתוך ספר
על תולדות הרה"ח
ר' שמואל הורביץ
זצ"ל הנמצא
בשלבי עריכה

כביש העליה למירון למעלה נראה בנין הרשבי דאז

דווקא משום כך,

צריכים לנסוע לרבי שמעון

הכבישים ריקים, גייסות מלחמה נוהרים לגבולות הארץ וריח אבק שריפה ממלא את האוויר. השנה: תשכ"ז, הידיעות מדברות על הנורא מכל: מתקפה משולבת של כל מדינות ערב על יושבי ארץ ישראל. בל"ג בעומר של אותה שנה זוכים מתי-מעט להגיע למירון, חלק ניכר מתוכם מאנ"ש חסידי ברסלב, 53 שנים אחרי, הם מספרים על הגיל והרעדה | כשהכל היו שרויים בחרדה קיומית הכריז החסיד רבי שמואל הורביץ בביטחון מלא כי בזכות רשב"י תינצל שארית הפליטה בארץ הקודש |

לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי

| דוד דגן |

עצום הורגש באוויר, פחד מצמימת מפני הבאות וחרדה קיומית מהידיעה שבכל רגע עלול הר הגעש להתפרץ" - מתארים כל יקירי אנ"ש משתתפי ההילולא קדישא דרשב"י במירון דשנת תשכ"ז, שעמם שוחחנו.

קול צחצוח חרבות נשמע ברחבי ארץ הקודש. הצבא המצרי הצולח במהירות את תעלת סואץ ומתקדם למדבר סיני, הכניס את הארץ כולה למצב חירום. את המתח התלוי באוויר ניתן היה לחתוך בסכין. מדי ערב חויבו כל האזרחים למלא אחר הוראות ה'האפלה' ולהימנע מהעלאת אור ולו הקלוש ביותר העלול לסייע לאווירנו האויב לכוון את פגזיהם למקומות מיושבים.

ובתוך כל המצב הזה קרב ובא ל"ג בעומר, שחל באותה שנה במוצאי שבת. מעטים היו האנשים שההינו להעלות על דל שפתותיהם את הרעיון לנסוע לציון רשב"י שבכפר מירון, השוכן לא הרחק מהגבול הסורי דאז.

אין פלא שבין אותם מתי-מעט שזכו לנסוע מירונה, היו יקירי וזקני חסידי ברסלב, ביניהם: רבי שמואל הורביץ, רבי וועלוול חשין, רבי שמואל שפירא, רבי שמואל צ'צ'יק ורבי אברהם יעקב גולדרייך, שהגיעו כבר לפני שבת, רבי הירש לייב ליפל, ששכר בכסף מלא מונית שתביאו מביתו שבירושלים ועד לפתח הציון. ויבדלו לחיים טובים, יקירי אנ"ש שעודם חיים עמנו לאורך ימים.

הרה"ח ר' חיים זילברמן שיחי', אז אברך צעיר, דווקא לא נמנה בין הנוסעים, אך בזיכרוננו החד אירועי הימים ההם כאילו התרחשו לפני שבוע. "באותה שנה, תשכ"ז, ערב מלחמת ששת הימים, לא נסעתי למירון כדרכי בכל שנה, בגלל הפחד ששרר. את בני בכורי בן השלוש לקחתי לביהמ"ד 'קהל יראים' במאה-שערים, שבו נערכה הילולא בניגונים וריקודים, שם עשיתי חלאקה לבני. אבל רבי יעקב מאיר שכטר שיחי' סיפר לי שנסע באותה שנה למירון ושהיה אז 'פחד אלוקים', ראו כל הדרך טנקים וחיללים העושים דרכם אל רמת הגולן ומרום הגליל, זה היה ימים ספורים לפני פרוץ המלחמה.

"קראו לזה 'החודש הארוך ביותר', עבדול נאצר נשיא מצרים איים שיטביע את כל היהודים בים, התפרסמה אז תמונה בה הוא נראה יושב ומאחוריו עומדים כל טייסי חיל האוויר המצרי והוא מחייך ואומר: 'אתם רוצים מלחמה? אהלן וסאהלן!'

"מורך נפל בלב כולם, מאז תש"ח לא ידענו משום מלחמה. וכעת נראה היה כי סכנה ממשית נשקפת לכלל ישראל בארץ הקודש. חודש ההמתנה שלפני פרוץ המלחמה היה נראה כנצח".

משאית מישיבת ברסלב

יקירי אנ"ש, שחבשו אז את ספסלי ישיבת אבקשה, אייר תש"פ

ברסלב בבני ברק, זוכרים היטב את אותה נסיעה למירון. כשהרה"ח ר' מנדל שפירא מדבר על הנסיעה ההיא, ניתן לחוש בקולו את האימה ששררה אז. "הפחד היה כבר מחנוכה, היינו אז בחורים צעירים בישיבת ברסלב, בשכנות לישיבה היה מכשיר אלחוטי ששידר את 'קול קהיר' בעברית, השדרנים המצרים הפחידו את הציבור בארץ ואיימו שהם עומדים להפציץ את תל-אביב... היו אלו ימי ההכנות למלחמת ששת הימים, וכשהגיע ל"ג בעומר, שחל באותה שנה במוצאי-שבת, נדברנו אני וידידי ר' בן ציון רוזנפלד יחד והחלטנו שנוסעים למירון.

"עלינו ברחוב חזון איש לאוטובוס לכיוון תל-אביב-צפון, שם היתה תחנת רכבת. קנינו כרטיסי נסיעה לחיפה, וכשירדנו בחיפה מצאנו תחנת רכבת ריקה לגמרי מאדם, עקב המצב הביטחוני המתוח.

"אנחנו יוצאים מתחנת הרכבת ופותחים בחיפושים אחר מונית. הכבישים ריקים לגמרי, שום כלי רכב לא נראה באופק, הכל מגויס למלחמה, לפתע קול פונה לעברנו באידיש: 'להיכן אתם נוסעים?' האיש, שנראה היה כמודרני, התברר כבנו של אחד מחשובי ירושלים, 'למירון? גם אני נוסע למירון!'

"חיפשנו שלושתנו מונית, תהא אפילו של נהג ערבי, העיקר להגיע למירון. הנהג דרש מחיר מופקע בשל המצב, ובלית ברירה יצאנו עמו לדרך, כשכל הכבישים ריקים. לא נראה שום כלי רכב, מלבד כלי מלחמה כבדים.

"אחיי ר' נתן דוד ז"ל ויבלח"ט ר' יוסף קדיש, היו במירון כבר משבת, הם הגיעו יחד עם אבינו זצ"ל. גם רבי מרדכ"לי זוועהלער זצ"ל היה. לקראת תפילת שחרית ראינו את רבי שמואל צ'צ'יק, את ר' וועלוול חשין ור' אליעזר עקשטיין. "לא היו באותה שנה לא 'כליזמר' ולא 'הכנסת אורחים', אולם אמרנו תהילים בהתעוררות מיוחדת, את הריקודים עשינו בפנים, בתוך הבית מדרש של רבי שמעון, סביב הבימה, צפיפות לא היתה והיה מקום בשפע...".

הרה"ח ר' בצלאל פרידמן, גם הוא מתלמידי ישיבת ברסלב דאז, מספר על ה'לאר' - הלא היא המשאית שארגנה הנהלת הישיבה עבור הבחורים החפצים להגיע בואכה הגליל העליון. "המשאית לא היתה מלאה, גם את המכוניות הפרטיות שהגיעו אז, ניתן למנות על יד אחת. הפחד היה מצמימת. הר מירון היה מלא בחיילים, שביקשו מכל מי שנכנס לציון 'אנא תזכירו אותנו בציון שנשוב בחיים מהמלחמה'.

"ר' אברהם יעקב גולדרייך הכריז שמכיוון שבציון אין הרבה אנשים, כעת הוא הזמן המתאים לקיים את הסגולה העתיקה לביטול גזירות קשות - להקיף את ציוני רשב"י ורבי אלעזר בנו באמירת פסוקים ותקיעת שופר, ואכן כך עשו כשבכל הקפה נכנסנו מפתח זה ויצאנו מהשני.

"היתה אווירה של 'גילו ברעדה'. את השמחה של מי שהיה שם, אי אפשר לתאר. הרגשנו

"באמצע סעודה-
שלישית, אותה סעדנו
בדירה שבכפר, הגיע
השכן וסיפר שכעת
הודיעו שהמצב חמור
מאוד ומבקשים מכל
התושבים לחפור
שוחות, הוא היה
מבוהל מאוד, ואבא
אמר לו 'כדאי הוא
רבי שמעון לסמוך
עליו בשעת הדחק' כי
לא יטוש ה' את עמו'
והוסיף וחיזקו כדיבורי
אמונה וביטחון"

אורחים ומגישים אוכל לאורחים והמכרים והידידים הרבים שהגיעו לביתם שבכפר, ביניהם הסבא רבי ישעיה זוגתו. בבוקרו של יום היו הוריי עורכים סעודה כיד המלך לכבוד ההילולא, כך מדי שנה בשנה. "התפילה שחיבר מוהרנ"ת זי"ע, המיוסדת על המאמר 'לכו חזו' בגדולת רשב"י, נאמרה על ידם שוב ושוב בליל ל"ג בעומר וביומו, ובין אמירות התהילים והתפילות".

וכאן אנו מגיעים לל"ג בעומר תשכ"ז. באותה תקופה התגורר רבי שמואל בבית בתו תח"ל וחתנו רבי אלעזר מרדכי רוזנפלד זצ"ל, עקב מחלת זוגתו ע"ה והצורך לסעוד אותה. "שבוע לפני ל"ג בעומר כבר היה אבא מלא ערגה לרשב"י, הוא אמר לאמי שהוא רוצה לנסוע עוד לפני שבת, כדי להיות שבת במירון. כך היה מנהגו תמיד, באמרו 'כשנוסעים לחתונה, נוסעים כבר לאויפרוף (שבת שלפני)', ואגב, זכורני שבאחת השנים כשהגענו למירון לשבת לפני ל"ג בעומר, קיבל רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל את פני אבא בשמחה וצהלה 'אה, ר' שמיל, איהר זענט שוין אנגעקומען צום אויפרוף! (כבר הגעתם לאויפרוף)..."

"ביום חמישי בבוקר, הגיע לביתנו אחי ר' אהרן, שידע על רצונו של אבא לנסוע למירון, הוא שוחח עמו ארוכות כשהוא מסביר לו את חומרת המצב השורר כעת, 'תדע שהדבר מאוד מסוכן' אמר לו, 'בכל רגע עלולה לפרוץ מלחמה, אסור לנסוע בזמן שכזה, כעת צריך להיות יחד כל המשפחה'.

ר' אלעזר מרדכי רוזנפלד בהכנסת ספר תורה במירון בשנת תש"ל

דווקא עכשיו צריכים לנסוע!

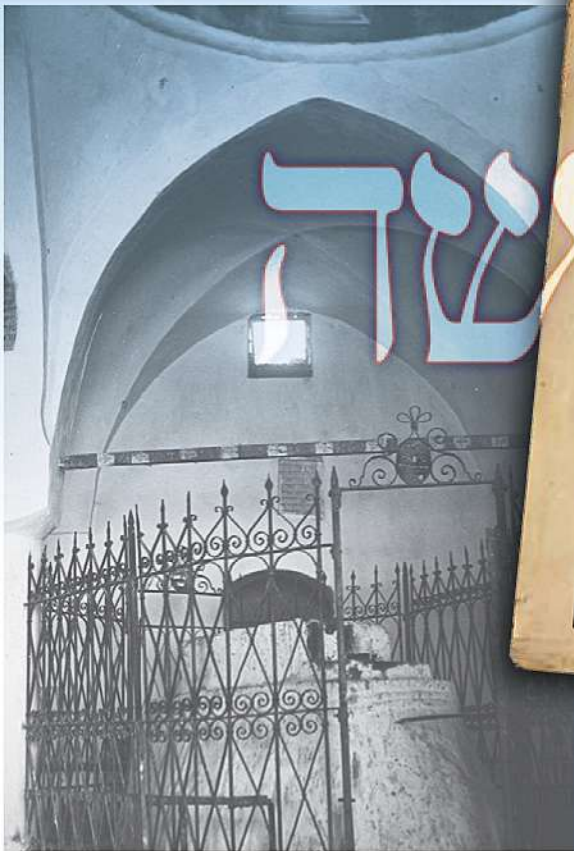
הרבנית רוזנפלד תח"ל, בתו של החסיד הגלהב רבי שמואל הורביץ, אינה יכולה לשכוח את אותה נסיעה, ובכלל את דביקותו העצומה והנפלאה של אביה הגדול זצ"ל בתנא האלוקי רשב"י, עד שתקופה ניכרת קבע מושבו עם משפחתו בדירה בכפר מירון בסמיכות לציון.

"בכל שנה בל"ג בעומר, היו אבי ואמי ערים במשך כל הלילה, עסקו הרבה בתחינות ובקשות, כשבמקביל הם עוסקים בהכנסת-

שעשינו מסירות נפש והתרוממות רוח הקיפה את הכל.

"לא השתהינו זמן רב בציון. שכן ככלות הכל החרדה לא הרפתה. בכלל, כל אותם ימים שרר פחד נורא, עד כדי כך שאנשים ברחו מירושלים הקרובה לגבול הירדני והגיעו לבני ברק. בלילות ה'האפלה' כיבו את כל האורות בישיבה, אפילו את ה'נר תמיד' כיסו, אבל למרות הפחד - השמחה שאחזה בלב כולם באותה שעה במירון, אינה ניתנת לתיאור במילים!".

היכל ציון רשב"י ורבי אלעזר בנו במירון

ישיבת ברסלב בני-ברק בשנותיה הראשונות

שבת

לאחר כל הקפה נעצרו
כולם ליד ציונו של
רבי שמעון לתקיעת
שופרות, ומיד לאחריה
קרא רבי שמואל
הורביץ בקול רם את
הפסוק "וכי תבואו
מלחמה בארצכם על
הצר הצורר אתכם,
והריעותם בחצוצרות
ונזכרתם לפני ה'
אלוקיכם ונושעתם
מאויביכם", כשהקהל
כולו חוזר אחריו על
הפסוק בקול ובזעקה

ברובם, שהגיעו כמנהגם כבר מאחרי פסח להילולא, ברגע ששמעו כי מלחמה עומדת לפרוץ קיפלו את הציוד שלהם וחזרו לעיר מגוריהם.

"עלינו לציון הקדוש, מצאנו אותו ריק מאדם ופתחנו בהכנות לשבת קודש. אבא היה רוב הזמן בציון, עסוק בעבודותיו הקדושות. ביום שישי לקראת שבת בישלנו את מאכלי השבת, ואבא כדרכו בקודש עסק בהכנת ובישול הדגים, תוך כדי שפניו מאירות והוא קורא כל העת 'לכבוד שבת קודש' 'לכבוד שבת קודש' ועוד כל מיני פסוקים ותפילות.

"השמש נוטה מערבה ושוקעת מעבר להרי מירון, שבת קודש נכנסת, היכל ציון רשב"י כמעט ריק, אבל האווירה היתה מיוחדת מאוד, מצד אחד שמחה וחדווה, ומצד שני התעוררות ותפילות.

"למחרת, באמצע סעודה-שלישית אותה סעדנו בדירתנו שבכפר, הגיע השכן וסיפר שכעת הודיעו שהמצב חמור מאוד ומבקשים מכל התושבים לחפור שוחות, הוא היה מבוהל מאוד, ואבא אמר לו 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק' 'כי לא יטוש ה' את עמו' והוסיף וחיזקו בדיבורי אמונה וביטחון.

"אתא מוצאי-שבת, היום הקדוש ל"ג בעומר נכנס ובא. עלינו כולנו אל הציון הקדוש, ושם, לאחר תפילת ערבית נערכה הדלקה, אולם ללא הכליזמר הקבועים המלווים את המעמד מדי שנה בשנה. משתתפי הילולא המועטים רקדו ושרו, ותופפו על פחים. ואבא רוב הזמן בהיכל ציון רשב"י, כדרכו בכל ל"ג בעומר.

"אבא לא התווכח עמו, אולם אך יצא אחי, אמר אבא 'אם אכן כך הוא המצב, אז בוודאי שצריכים לנסוע ולהיות אצל רשב"י זיע"א!', ולאמי אמר שהוא מתכוון לצאת לדרך.

"דיברתי עם אחותי שתבוא לשהות בביתי, כדי לטפל באמנו עד שנשוב, ארזתי במזודה את חפצינו הנחוצים, ויצאנו לעבר תחנת 'אגד' כדי לקחת אוטובוס לחיפה. כשהגענו לאגד פגשנו שם את בעלי ר' אלעזר מרדכי ז"ל שהגיע בלוויית עוד אחד מאנ"ש כדי לנסוע מירונה (הוא אמר לי עוד יום קודם שבכוונתו לנסוע למירון).

"התחנה המרכזית היתה מלאה בחיילים וכמעט לא נראו אזרחים, כשהגיע האוטובוס הוא התמלא מיד בחיילים ואנו היינו הנוסעים היחידים שלא מאנשי הצבא.

"האוטובוס יצא לדרך, הכבישים ריקים ושוממים, שום כלי רכב לא נראה מלבד טנקים או אוטובוסים של אגד שנצבעו בירוק לשם הסוואה, כמו גם משאיות הובלה שונות, שנצבעו כולן בירוק והיו מגויסות למלחמה.

"אבא אמר כל הדרך תהילים בהתעוררות רבה, ואמר לנו, בתו וחתנו, להתפלל כל העת להצלת עם ישראל.

"המחזה שנשקף לעינינו במשך כל הנסיעה, של כבישים ריקים מכלי רכב מלבד כלי מלחמה כבדים, הטיל מורך בלבנו והשרה עלינו מתח עצום, התפללנו בכוונה במשך כל הדרך, כשאבא חוזר ואומר שוב ושוב: 'התנא האלוקי רשב"י יגן על עם ישראל ובזכותו יינצלו מכל רע'.

"כשהגענו למירון, היה המקום שומם. מירון שקיבלה את פנינו שונה היתה לבלי הכר מזו שהכרנו כל השנים. נפש חיה לא נראתה. תושבי הכפר התפלאו לראות שבאנו בעת שכזאת, הם סיפרו לנו שכל עולי מירון, בני עדות המזרח

האוטובוס היחיד שאירגן (וגם זאת במאמצים רבים ולאחר פנייתו של האדמו"ר רבי מרדכי'ל מזוועהיל, כשר' מנדל סטולר, שהיה חבר בחברת 'המקשר', משמש כנהג האוטובוס, מאחר וכל הנהגים היו מגויסים).

"באוטובוס הגיעו ר' שמעון אנשין ז"ל וזוגתו, יחד עם בנם יחידם ר' מאיר שיחי', שאותו הביאו כדי לערוך לו חאלאקה. מראה ההורים שבאו מירושלים בתנאים כאלו כדי לחגוג עם בנם את מצוות 'לא תקיפו' בצילו של רשב", הפיח בציבור הקטן רוח חיים ושמחה.

"מאשת ר' שמעון אנשין נודע לי שהאוטובוס של הופמן עומד לחזור ירושלימה לקראת הערב. החילותי בחיפושים אחרי אבי, וכשאיתרתי אותו אמרתי לו שאני רוצה שנשוב עם האוטובוס לירושלים. אבא, בדביקותו בציון רשב", לא אבה כלל לעזוב את מירון, "הרי ל"ג בעומר טרם הסתיים" אמר. אמרתי לו שבלבי פחד מפני הבאות "בכל רגע עלולה לפרוץ מלחמה ואנחנו רחוקים מהבית, וקרובים לחזית", שכן באותו זמן דובר בעיקר שהמלחמה תהיה עם מצרים שמזרזם ועם סוריה שעל הגבול הצפוני.

"לנוכח דבריי התרצה אבי, 'אם כן, נוסעים', ואמנם עלינו לאוטובוס ויצאנו בכיוון ירושלים.

"במשך כל הדרך היה אבא שרוי בשמחה גלויה, 'ברוך ה', מ'האט געפולט בא רבי שמעון!' - ברוך ה' פעלנו אצל רבי שמעון! אמר בפנים זורחות, וכשכל הנוסעים היו שרויים במתח ודיברו על המצב הנפיץ ועל המלחמה הקשה העומדת לפרוץ, הוא חזר שוב ושוב על המילים 'ברוך ה', מ'האט געפולט בא רבי שמעון!', כשהוא מוסיף שהיום פעלנו ישועה ובזכות רבי שמעון, עם ישראל יינצל. דבריו היו בבטחה גמורה ובאמונת אוֹמָן ללא סייג בגודל כוחו של רשב"י לבטל את הגזירות ולהגן על עם הקודש בארץ ישראל".

יום למחרת ל"ג בעומר, נודע כי נאצר רודן מצרים שכנע את עמיתו חוסיין מלך ירדן שלא יחמיץ את ההזדמנות של המלחמה שבפתח ויצטרף לקרבות כדי לכבוש בחזרה את ירושלים. חלום הביעותים התממש: התקפה משולבת פרצה מכל צדדי ארץ ישראל. החשש היה ממשי וקרוב, כי לא יישאר זכר ח"ו משארית ישראל ואת אשר לא הצליחו הגרמנים ימ"ש לבצע, יבצעו חלילה מדינות ערב ביהודי ארץ הקודש.

הישועות והנפלאות הגדולים שאירעו בימים הבאים, הלא המה גלויים ומפורסמים, הכבשה ניצלה בדרך פלאית למעלה מדרך הטבע ממלתעות שבעים הזאבים אשר סביבה, וכל אנשי האמונה ידעו והכירו, כי לא בחיל ולא בכוח, כי אם ברוחי אמר ה', כדאי היה רבי שמעון לסמוך עליו באותה שעת הדחק, התפילות והזעקות במירון לא שבו ריקם ועם הקודש היושב בארץ הקודש חזה עין בעין כי לא ינום ולא יישן ישראל. ולא יישן שומר ישראל ■

תודות להר"ר עמרם רוזנפלד, ולר' אהרן אייזנבך

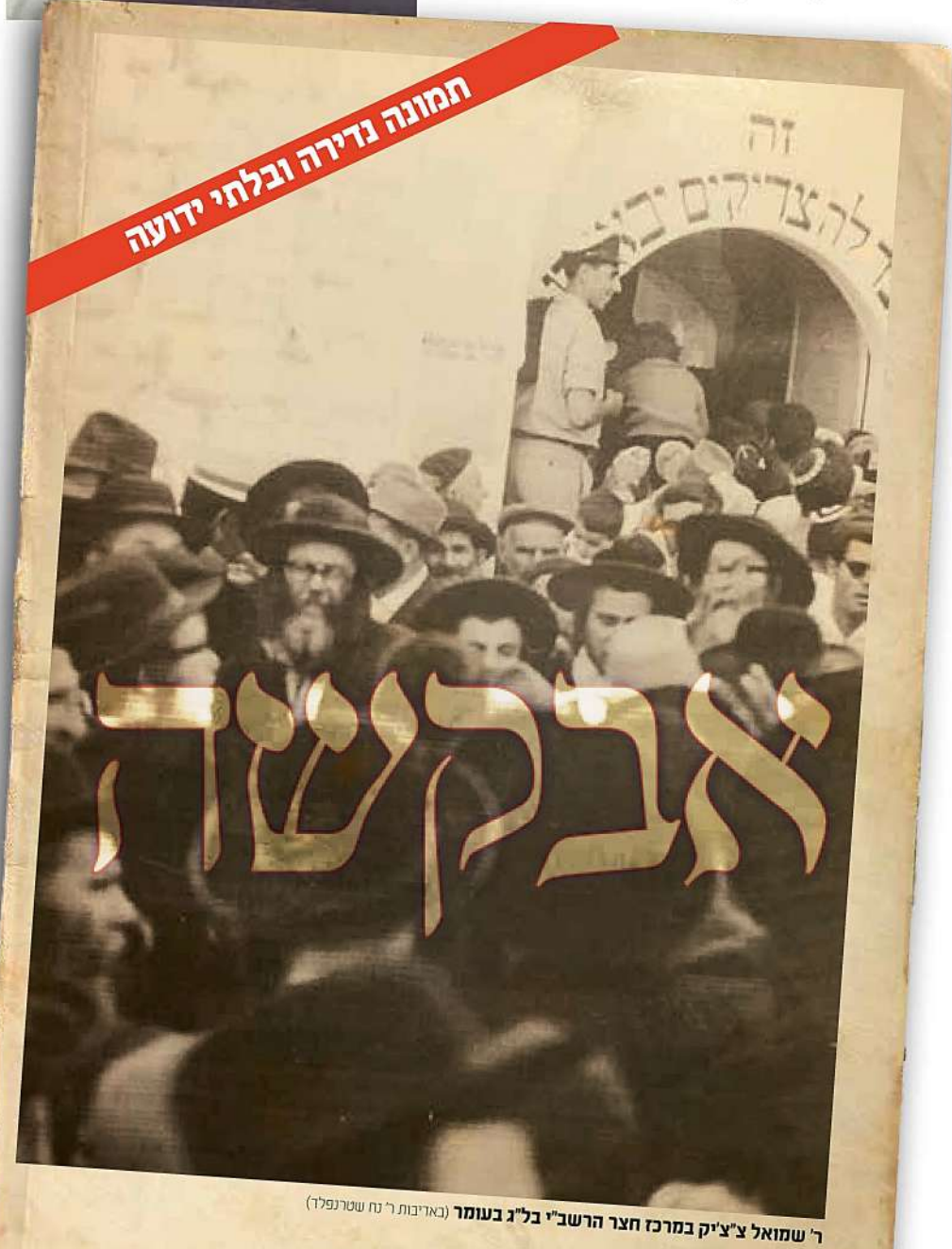

ר' שמואל הורביץ בערוב ימיו בחלאקע לנכדו במירון

"גם בבוקר רקדו ושרו, והתפללו מתוך התעוררות רבה. היתה אווירה של תפילות נרעשות מעומקא דליבא לנוכח הסכנה הממשית המרחפת על שה פזורה ישראל. מ'האט איינגריסן וועלטיין' (=קרעו-הרעישו עולמות) בזעקות לשומר ישראל שיחוס על פליטתו, כבשה אחת בין שבעים זאבים הלוטשים שיניהם לבלעה חיים".

מענין לענין באותו ענין: רבי שלמה דייטש, מחסידי זוועהיל, מספר כיצד בעת ה'הקפות' לאחר כל הקפה נעצרו כולם ליד ציונו של רבי שמעון לתקיעת שופרות, ומיד לאחריה קרא רבי שמואל הורביץ בקול רם את הפסוק "וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם, והרעותם בחוצרות ונזכרתם לפני ה' אלוהיכם ונושעתם מאויביכם", כשהקהל כולו חוזר אחריו על הפסוק בקול ובזעקה.

"לקראת הצהריים" - המשך זיכרונות הרבנית רוזנפלד - "הגיע אוטובוס של 'הופמן' - מנהל חברת ההסעות הירושלמית הוותיקה ר' משה הערש הופמן שבמשך שנים רבות ארגן נסיעות למירון בל"ג בעומר - שבאותה שנה היה

תמונה נדירה ובלתי ידועה

אבקשה

ר' שמואל צ'צ'יק במרכז חצר הרשב"י בל"ג בעומר (באדיבות ר' נח שטרנפלד)

כיסוי כפיים במעודה

יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פְּנֵי הָאֲדוֹן ה', מֵאֵן פְּנֵי הָאֲדוֹן ה', דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי
(זוהר הק' ח"ב לח.)

בימים בהם ציונו של רשב"י סגור על מסגר ובריח וההילולא
הגדולה רחוקה מאי פעם, יצאנו למפגש מרתק עם אנשי הצדיק
הקשורים לרבי שמעון בקשר של אהבה נצחית שאינה כבה
לאורך כל השנה | **מִיָּם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה**

תמונות: בעולמה של ברסלב

בימים

כל כך שונים בהם מכה הקורונה ארצות וימים, ימים בהם לראשונה זה מאות בשנים שלא תתרחש אותה עליה לרגל לרשב"י מכל קצווי ארץ, במועד כה נדיר ומשונה שבו ננעל לכאורה תל התלפיות שכל פיות פונות אליו שבו מקבל כל אחד כח להתחטא כבן אצל אביו, בחרנו להעלות עלי גיליון את הכיסופים והמית הלב של אותם אלו שרבי שמעון הוא ביתם השני, רצינו לחוות איתם את הגעגוע והכאב ועל הדרך להבין מה מניע אנשים של צורה לקשור את גורלם בגורלו של רבי שמעון בקשר בל יינתק ולפעמים אף להעתיק למירון את מקום מגוריהם בימים של שגרה.

רטט חולף בגוום של ריבי רבבות אלפי ישראל עת מעלים הם בזיכרוןם את המקום הקדוש הזה ומירון שמו, רוח של טהרה מתעוררת בליבם של אלפי שלומי אמוני בית ישראל עת מהרהרים הם בהתגלות האלוקית המופלאה בציונו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי, בייחוד מתרחשים הדברים בקרב אותם אלו שזכו להימנות על אנשי הצדיק אשר במיוחד בוערת בליבם אהבה עזה לרבי שמעון וקשורים הם למקום הקדוש הזה בקשר של אהבה נצחית שאינה כבה לאורך כל השנה אלא מתגברת היא והולכת לזכות להיכלל בקדושתו של אותו עיר וקדיש, שכן רבי שמעון בר יוחאי עולה כמנין רבי נחמן בן שמחה ונשמה אחת ממש הם כידוע וכדברי הרה"ח ר' שמואל הורביץ זצ"ל 'אין מקום בעולם המסוגל לעבודת ה' יתברך כמו קבר רשב"י הקדוש והיערות שסביבו' - - - אם כן בפרוס עלינו יומא דהילולא

דרשב"י, עת ליבנו רוגש וחרד לקראת יום הילולת התנא הקדוש אשר עליונים ותחתונים זחלו מפניו וליבות אנשי שלומינו די בכל אתר ואתר פועמים לקראתו ברגש, בחרנו לכנס אלי גיליון כמה מאנשי שלומינו אשר אנשי מירון הינם בכל ימות השנה, בחרנו לשוחח עם אותם אלו שמערת הרשב"י הינה לחם חוקם מידי לילה בלילה, ואשר רבי שמעון מהווה עבורם אבן דרך בחייהם, אלו שאצלם רבי שמעון הוא אלומת אור רבת עוצמה אשר חייהם נסובים סביבה בכל השנה כולה.

בטוחים אנו כי לאחר שתקראו את דבריהם, תחושו מעט מרחוק את המקום הקדוש בו נפתח אור גדול ומעיין דמע וגיל, ואנו תקווה שתשמעו גם אתם את אותו הד משאגת הכפירים כדברי רבי שמעון בזוהר הקדוש 'אילו ידעו האנשים את האהבה שאוהב הקב"ה את ישראל היו שואגים ככפירים ברדיפתם אחרי', שכן לכך באנו בדברים אלו, לעורר את האהבה הכמוסה והנסתרת הבווערת בלב כל אחד מאתנו להתקרב לה' יתברך, וכל חפצינו ללבות את אתה לבה נסתרת, לשפוך שמן למדורת הקודש שריבואות גיציה טמונים וחבויים בלבבות אנשי הצדיק באשר הם, עדי תהא כל הגולה כולה כמדורת אש.

אנשי רבי שמעון

לדובב את אנשי רבי שמעון זו משימה לא קלה, מעצם טבעם נחבאים הם אל הכלים ואין הדבר טבעי עבורם להכניס תבל ומלואה לדל"ת אמותיהם, רק מששוכנעו כי מסרתנו ללבות את קשר האהבה לרבי שמעון בלב הקוראים נאותו לשתף זעיר פה זעיר שם מעט מתחושות לבבם במקום הקדוש הזה, ישבנו

לשיחה עם אנשי מירון הוותיקים והחדשים, הרה"ח ר' יצחק טשינגל הי"ו מוותיקי אנשי ירושלים ומירון רבות בשנים, הרה"ח ר' בנימין הי"ו גם הוא מוותיקי אנ"ש שעקר למירון לאחר 30 שנות געגוע עת סיים להשיא את בנו, הרה"ח ר' דניאל דיין ששימש גם כיו"ר איחוד חסידי ברסלב באומן משך תקופה ואשר זה שנים רבות שזוכה הוא להיות אצל רבי שמעון מידי לילה בלילה, הסופר הוותיק ר' דוד ברסלבר, והרה"ח ר' ישראל בורשטיין אשר מתפעל את המנין והיכל השיעורים של אנ"ש על הציון הרשב"י, ועוד כמה מאנ"ש היקרים שהעדיפו שלא להזדהות וטעמם עימם אולם בפי כולם שפה אחת של געגוע ותיאור נלבב על שעות של גן עדן אותם הם זוכים לבלות מידי יום במערת התנא האלוקי.

ראשון הדוברים הוא ר' יצחק טשינגל הי"ו איש ירושלים המצוי רבות בקברי הצדיקים אשר כיום מתגורר בצפת וזכה להכיר את כל כותל המזרח של ה'עובדים' במירון, 'אי אפשר לנתק את הקשר האמיץ שהיה לרבינו עם רשב"י' הוא אומר, 'כל אחד מכיר את העובדות כיצד רבינו היה אצל הרשב"י עת ביקר בארץ ישראל והיה שמוח ומאיר עד למאוד כמובא בשבחי הר"ן, הקשר הזה כמובן בא לידי ביטוי בשהייתם המרובה של אנ"ש אצל רשב"י בפרט בחצות הלילה, באשר רשב"י הוא הוא אבי הגילוי של עת הרצון המתעוררת בשעות אלו, כפי שניתן לראות בזוהר הקדוש כיצד אחת לכמה דפים מפליג רשב"י בחשיבות וגודל השעות של חצות, ממילא ברור כמה חשוב להיות אצל רשב"י ערני בחצות, רבינו קורא לרשב"י 'עיר וקדיש', ותדיר היה ר' לוי יצחק בנדר חוזר על מטבע הלשון הזו, 'רשב"י איז געווען וואכדיג און הייליג' - רשב"י היה ערני וקדוש.

דיבורי התפילה שאדם מדבר בינו לבין קונו, הן דיבורי התורה שכמו מהדהדים בנשמתו של הלומד כאשר זה נעשה במקום שיש בו אוויר נח וזך, והן דיבורי עבודת ה' שנערכים בין אדם לחבריו אצל רשב"י, שכן מוהרנ"ת אומר שאוויר הנח והזך קיים במיוחד בקברי הצדיקים, ר' בנימין מחדד, 'כל המציאות של ברסלב' שמקורב לרבינו היא שמגיע לרשב"י בשביל להתקרב לרבינו, גם ר' ישראל קרדונר במכתביו מאריך בכך, ומאוד מחבר את הקשר של רשב"י עם רבינו ומרחיב בנחיצות השהיה אצל רשב"י כתועלת להתקרבות לרבינו.

'זכיתי לראות עין בעין את רגשי הקודש של זקני אנשי שלומינו, את היראה והאהבה שלהם לרשב"י מוסיף ר' בנימין, כל מטרם של אנ"ש הצדיקים שבאו לכאן לרשב"י ובילו באהלו שבועות וחודשים, הייתה כפשוטו להכין צידה לדרך הארוכה לאחר מאה ועשרים, הם לא באו לא לשם פרנסה או נופש ולא לשם כבוד כי אם למטרה הזו באמת.

כשאנו פונים לר' דניאל דיין בכינוי 'מאנשי רבי שמעון' הוא מתחלחל 'חיל ורעדה יאחזוני למשמע ההגדרה הזו, מי יכול להיות מאנשי ר' שמעון? - - - אולם אם תשאל איך הגעתי לרבי שמעון אספר לך דברים כהווייתם, ה' יתברך ריחם עלי כך שמילדותי במרוקו היה שמו של רבי שמעון בר יוחאי שגור מאוד בפינו, כידוע מנהגם של יוצאי מרוקו שבכל פעם שמתרחש מאורע מעציב או משמח תמיד יאמרו 'זכות רבי שמעון'... אולם עברו עלי גלגולים רבים עד

קורה לך משהו, נפתח לך משהו בתוך הלב, לא דווקא מתוך אמירת תהילים וכדומה אלא עצם זה שאתה מגיע למקום ושוהה שם, אפילו סתם שותה משהו ומשוחח שיחת חברים, או מהלך על גג ההדלקה ליד הכיפה הכחולה על רקע הנוף המירונאי, לפתע נפתח לך וקולחים לך דיבורים חמים לה".

אבקשה את שאהבה נפשי

כשאנו שואלים את ר' בנימין מה גורם לאדם שאינו צעיר לקום בשלב כלשהו לעקור ממרכז הארץ ולעבור להתגורר במירון הוא משיב בפשטות, 'הכיסופים האלו ניטעו בי בצעירותי, עת התקרבותי לרבינו, אחד מיסודות ההתקרבות שלי היו בשבתות חנוכה במירון עם כל הזקנים הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל והרה"ח ר' לוי"צ בנדר זצ"ל ויבלחט"א הרה"ח ר' נתן ליברמנטש שליט"א, היו אלו רגעים כאלו עצומים שהותירו בליבי השפעה לכל חיי, זה היה טעם של חנוכה שלא ניתן להסבירו, אמנם מבחינה גשמית לא היה שם כלום ותנאי המחיה היו כמעט בלתי אפשריים אבל החיות הייתה לעילא ולעילא, אך טבעי הדבר שמיד לאחר ססיימתי להשיא את ילדיי, שאשוב לבלות את ימי בצל התנא קדישא בבחינת כל ימי הייתי מתפלל מתי יבוא לידי ואקיימנו.

כשאנו מבקשים ממנו לפרוט למילים את התחושות הנעלות לגור ליד רשב"י הוא בוחר לבטא את התחושה אצל רשב"י במילותיו של רבינו הקדוש בתורה 'ז' אודות ה'אוויר הנח והזך' שכאשר הוא ישנו בעולם, הדבורים נשמעים, הן

'זוכר אני לפני כ- 50 שנה את החסיד ר' הירש לייב ליפל שהיה מהנוסעים הקבועים לרשב"י כל ערב ראש חודש, הוא היה משתדל להיות שם בלילה ולומר תיקון חצות, והיה מקפיד מאוד להיות אצל רשב"י בשעת מולד החודש שכן אז השערים פתוחים במיוחד כידוע, זכורני כיצד פעם בערב שבת חנוכה חיפש ר' הירש לייב איזה מסמר לתלות עליו את התנוכה, הוא עלה לגג הציון לחפש מסמר, ושם לפתע התעוררו בליבו כיסופים וגעגועים ומיד החל לשפוך את ליבו כמים בכיסופים ובכיות וצעקות במשך כמה דקות כשהוא שוכח לכמה רגעים את מטרע עלייתו לגג, הייתי אז אברך צעיר ועמדתי משתומם ומרעיד למראה הפלא הזה, ר' הירש לייב היה כבר די מבוגר, הוא נפטר בשנת תש"מ לפני 40 שנה, אבל ההשתוקקות לה' לא פסקה ממנו גם בערוב ימיו... לאחר מכן המשיך לחפש את המסמר כאילו כלום לא ארע... כזאת ראו עיני ולא זר.. אלה היו המושגים אותם הכרתי בצעירותי עת שהייתי שם עם אנשי שלומינו המסולאים...

גם ר' דוד משתף אותנו בקשר שלו עם רשב"י, ר' דוד הינו תושב צפת זה שנים רבות, אמנם מיד אחר חתונתו ניסה את מזלו לגור במרכז הארץ אולם מהר מאוד הבין כי נשמתו צריכה להיות הרבה אצל רבי שמעון' כלשונו, כשאנו מנסים להבין ולתרגם את אותם תחושות למילים אומר ר' דוד 'האמת היא שמילים הם קטנות מידי מכדי לבטא את מה שמרגישים כלפי מירון, אני יכול רק לומר שכשאתה בא לשם אתה מרגיש ממש שלוקחים אותך למקום אחר, פתאום

אנ"ש מתפללים בחצר הציון במירון

מאנ"ש את הקיבוץ בראש השנה אצל רשב"י, כל עוד ולא ניתן היה להגיע לציון באומן. 'לא לחינם הליקוטי מוהר"ן מתחיל בתורה 'לכו חזו' אודות גדולת מפעלות התנא האלוקי רשב"י, כי בעצם רבינו הקדוש הוא זה שגילה וחשף בפנינו את מעלת רשב"י הקדוש ורמז לנו את הקשר הטמיר והסמוי ביניהם.

כשאנו מבקשים להבין מה גרם לו לעבור להתגורר בצפת בסמיכות לקברו של רשב"י הוא בוחר לצטט בפנינו מילה במילה קטע מה'כלי יקר' בפרשת מסעי, 'אני חייב לצטט את דברי ה'כלי יקר' אודות מיתת אהרן הכהן (במדבר ל"ג מ"ט), ה'כלי יקר' מוצא סתירה בין דברי הגמרא במסכת ראש השנה על כך ששקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו לבין דברי הילקוט בישיעה שכותב שקשה סילוקן יותר מחורבן הבית, כדאי לראות שם את תירוצו בהרחבה בו הוא מחדד את ההבדל בין סילוק הגוף של הצדיק לבין הסתלקות השפעתו הרוחנית מן העולם, אבל אצטט משם ציטוט אחד "שהנזק המגיע לעולם בסילוק נשמת הצדיק הוא גדול מן הנזק המגיע לעולם בסילוק הרוחניות מבית המקדש, ועוד מוסיף הוא ואומר שם "שנפש הצדיק נותן הוויה וקיום לכל העולם יותר מכל הרוחניות שהיו בבית המקדש" - - - ' אז אמנם אין בזה משום פסק ברור, ובוודאי על כל אחד ליישב דעתו מה נכון עבורו ועבור משפחתו וחינוך ילדיו ועוד אינספור שיקולים, אבל עבורי הדבר היה נצרך ומתבקש לגור סמוך לצדיק' הוא מסיים.

'מרבין הקדוש אתה למד ביותר מהו צדיק ומהי גדולתו, שכן כשמאמינים בצדיק בלא דעת ניתן ליפול מהאמונה, אולם רבינו מכניס בנו את הדעת הזו מה זה צדיק, עד כדי כך נכנס באנ"ש כזה טעם ועונג להיות אצל הצדיקים עד שלא אחת גם לאחר שהם זוכים להיות בלילה בציונו של רשב"י אתה חוזר ורואה אותם שבים לשם ביום, הגעגועים לרבי שמעון אינם מרפים, ואת הדעת להתחדש בכך מקבלים רק אצל רבינו שכן הצדיק עולה מעלה אחר מעלה באופן תמידי ובכל פעם זה משהו אחר לגמרי. 'כלל' הוא אומר 'נראה לי שהאמונה בכוחו של רשב"י נכנסה בעולם הרבה מאוד בזכות חסידי ברסלב, אני זוכר איך היה נראה הציון לפני 30 שנה מתי מעט באו רוב הנוכחים בציון היו חסידי ברסלב, והיום בלי עין הרע מכל קצווי ארץ לא מפסיקים לבוא...כך גם באומן ראש השנה כוחו של צדיק הולך וגובר ומקיבוץ של 200 איש הפכנו לקיבוץ של יותר מ 50 אלף איש ולא ישקוט האיש עד אם כילה הדבר'.

ר' דניאל משתפך, 'כוחו של רשב"י פושט ועולה כמו אש בשדה קוצים, נפשות ישראל כמהות ורוצות להתקרב אל ה', לא לחינם מסופר בזוהר שתלמידיו של רבי שמעון היו רצים אחריו ואומרים "אחרי ה' כאריה ישאג"

שזכיתי להכיר את האור מקרוב, עברנו ממרוקו לאמריקה ושם עבר עלי מה שעבר. עד שבחסד ה' עלי לפני כ- 33 שנה בעקבות מעשה שהיה שאין כאן המקום לספרו, התגלגל לידיי קונטרס 'תיקון הכללי' בלב ליבה של הסטרא אחרא ואט אט זכיתי להתחבר אל הכת של ה'בעל תפילה', לשוב אל ה' ולהתקרב לאור צדיקים ישמח, הלא הם רשב"י ורבינו הקדוש. גם הפעם הראשונה שבה זכיתי להגיע לציון הקדוש עת היו הדרכים מסוגרות ואין יוצא ואין בא, באה לי בזכותיה דרבי שמעון, וכך כמה וכמה שנים ששטחתי בציון את צערי הגדול על שאיני זוכה להגיע לאומאן, עד שברוך ה' בסיועו של הרב ישראל מאיר גבאי זכיתי לנסוע לראשונה עם דרכון מרוקאי ולהגיע דרך אוסטרליה בקור מקפיא של 30 מינוס לציון הקדוש, ולאחר מכן שוב זכיתי לנסוע כמה פעמים עם הרה"ח ר' מיכל דורפמן מזקני אנ"ש ואף שימשתי אותו הרבה.

לשאלתנו אם מיד כשהתקרב התגורר בצפת משיב ר' דניאל כי אכן בתחילה ניסה לגור בירושלים עיר הקודש 'אולם מרגע שהכרתי את רבי שמעון הבנתי ש'נצח' ה'הוד' הם תרין ריעין דלא מתפרשין, רבינו מידתו 'נצח' ורשב"י מידתו 'הוד' ואלו הם שתי צדיקים שהם דבר אחד כידוע, וכפי שמקובל היה אצל כל אנ"ש בדור הקודם שרבינו ור' שמעון הינם דבר אחד ממש, ולכן עשו הרבה

פעם בערב שבת
חנוכה חיפש ר' הירש
לייב איזה מסמר
לתלות עליו את
החנוכה, הוא עלה
לגג הציון לחפש
מסמר, ושם לפתע
התעוררו בליבו
כיסופים וגעגועים
ומיד החל לשפוך את
ליבו כמים בכיסופין
ובכיות וצעקות במשך
כמה דקות כשהוא
שוכח לכמה רגעים
את מטרת עלייתו לגג

רבי שמעון בר יוחאי
עולה כמנין רבי נחמן
בן שמחה, ונשמה אחת
ממש הם כידוע וכדברי
הרה"ח ר' שמואל
הורביץ זצ"ל אין מקום
בעולם המסוגל לעבודת
ה' יתברך כמו קבר
רשב"י הקדוש והיערות
שסביבו' - - -

נצחק אליו צעקה מעומק הלב מ'מוחין דגדלות'
ממקום שמח ובוטח.

'גם לשיחת חברים' במירון יש טעם אחר,
רואים הרבה פעמים שכשפוגשים אצל רשב"י
בעוד יהודי שמבקש קרבת אלוקים, יכולים
להגיע לשיחות עמוקות וטובות שנובעות מתוך
'נקודת החבר', ובפרט אם זה משהו שמחובר
עם רבינו ומשתוקק להתקרב לה', או אז נפתחים
שם דיבורים נפלאים ואתה יודע היטב שזה
בא מקדושת המקום. 'אפילו מי שעושה אצל
הרשב"י 'שיחת חברים' עם חבר אמתי שמבקש
קרבת אלוקים באמת, יכול להגיע אצל הרשב"י
לשיחות עמוקות וטובות ולברר היטב את 'נקודת
החבר', כמובן בתנאי שזה משהו שמחובר עם
רבינו ורוצה את אותם דברים שאתה רוצה -
להתקרב לה', או אז נפתחים שם דיבורים נפלאים
ואתה יודע היטב שזה בא מקדושת המקום.

הכל שם ביוקר גדול

אחד הדברים המיוחדים בצילא דמהימנותא
הוא המניין הקבוע של אנ"ש המתקיים מזה כמה
שנים בהיכל הכהנים בחדר האמצעי, המניין
החל כמנין ותיקין שהוקם לפני כעשור ע"י איש
רב פעלים ר' חיים קרישבסקי, ולפני כ- 6 שנים
התרחבה פעילותו למנחה ומעריב ע"י האברך
היקר ר' ישראל בורשטיין אשר מגיע מידי יום
במסירות ועקביות מהעיר צפת על מנת לשמר
את הפינה החמה הזו לאנשי שלומינו

הפלא ופלא! איזה התלהבות הייתה להם להיות
עם רבי שמעון... כאשר ראיתי את דברי הזוהר
בתחילת התקרבתי וכנסו הדברים בליבי וזרעו
בנפשי את ניצני הקשר לרשב"י, היו גם תנאים
בזוהר שהיו אומרים 'מאן פני האדון ה' דא
רבי שמעון בר יוחאי', כי מה אנו יכולים לדעת
מגדולת הקב"ה? רק הצדיקים הם מכניסים בנו
את גדולת ה' יתברך.

תשובה של אהבה

'יש משהו דווקא אצל רבי שמעון שמשרה
עליך שמחה והודאה' אומר ר' דוד, 'ישנם רבים
שמתעוררת בקרבם תחושה של תשובה מאהבה
ושל קרבת אלוקים אצל רשב"י יותר מבשאר
המקומות, רשב"י משרה הרגשה של חירות,
של התרוממות נפלאה וקדושה, של שמחה
שמביאה הרבה פעמים מבלי משים לריקוד,
וזה וודאי מגיע מכוחו של רבי שמעון שפועל
בך, פתאום יש בך שמחה, הלב נפתח והדאגות
נעלמות, אפשר לראות בחוש כיצד במיוחד אצל
רשב"י ורבינו הציבור מתעורר לשמחה וריקודים
שבאים מאליהם, וזהו דבר שפחות רואים אותו
במקומות אחרים, כי זה כוחם של יחידי הדורות
לשמח את הלב ולהכניס באדם תקווה ואמונה
בה', ומתוך כך מגיעה תפילה אחרת, אתה לא
צועק מתוך מסכנות ולחץ, אתה תופס פתאום
כמה ה' גדול אז בוא

מכל גווני הקשת, כאשר בין מנחה למעריב מתקיים שיעור חשוב ונפלא בספרי רבינו עם מגוון משפיעים מבוגרים וצעירים מכל הזרמים לאורך כל ימות השבוע כך שכל אחד יכול למצוא את עצמו באחד השיעורים לפחות, ר' ישראל מציין כי זהו המניין היחיד של אנ"ש במנחה ומעריב והשיעור בינותם מהווה חממה נפלאה ליאור באורו של צדיק.

אמנם לא אלמן ישראל וישנם כמה כוללים של אנ"ש סביב קברו של ר' שמעון אולם היתרון בשיעור זה הוא בכך שהוא פתוח לציבור הרחב, כך שזו פעילות נפלאה שעושה פירות ומפיצה את אורו של רבינו הקדוש בעולם, לשיעור מגיעים הן חסידי ברסלב והן כאלו שאינם וכל אחד מקבל איזו נקודה השייכת לליבו, ר' ישראל מוסיף כי לעיתים מגיעים משפיעים ממרכז הארץ וכי השיעור מועבר בשידור חי באוצרות ברסלב, מעל במה זו חפץ ר' ישראל להודות למשפיעים שמגיעים כולם בהתנדבות גמורה ללא כל תמורה בעקביות מעוררת השתאות בחורף ובקיץ לאורך כל ימות החול סביב מעגל השנה, מובן כי כל היודע על משפיעים שמגיעים מהמרכז לציון הרשב"י מוזמן לעדכן את הרב בורשטיין על מנת להוסיף ולהאיר את אור רבינו הקדוש בלבבות השוהים אצל הרשב"י.

אצל רשב"י הכל ביוקר' מצטט ר' דוד את משפטה של הרוח אל הממונה על הרוחות במעשה א' בסיפורי מעשיות 'שְׁכַל הַדְּבָרִים הֵם שֵׁם בְּיָקָר גְּדוֹל' - - - 'כך שאם זוכים אצל רשב"י לאיזה דף גמרא או לאיזה שטיקל זוהר זו מתנת חינוך שאי אפשר לתארה, גם מי שזוכה לצאת להתבודד בהר של רבי שמעון זוכה לחוש קרבת אלוקים נפלאה, 'אתה יכול לחוש שם את רשב"י לא פחות מבמערות הציון, אומר ר' דוד ומצטט את הרה"ח ר' ישראל בער אודסר בשם רבו ר'

ישראל קרדונער שהיה אומר תמיד שכל ההר כולו קדוש בקדושת רשב"י, 'מרגישים זאת ממש, זו לא אותה התבודדות כמו ביער רגיל, מכח רבי שמעון באים לך דיבורים שלא הכרת, יותר מבכל התבודדות, וזה מאור הקדושה ששופעת שם, זה לא בא מכוחך אלא מכח קדושת רשב"י ורבינו שפועלים בך, כי ברסלב'ר שמגיע לרשב"י, רשב"י פותח לו דברים אחרים יותר מכאלו שאינם ברסלב'ר חסידים.

'גם מי שזוכה ללמוד שם משנה או גמרא, זו לא אותה גמרא, קדושתם של התנאים והאמוראים ניבטת וזועקת אליך, הכל 'חי' שם, זה לא 'שכל' בלבד אלא מציאות ה' יתברך שזועקת אליך מתוך קדושת דברי התנאים והאמוראים, אצל רשב"י הנוכחות האלוקית מאוד חזקה, רשב"י מגלה את מלכות ה' בעולם, זועק שאין עוד מלבדו באמת, לא כסיסמא בלבד אלא כמציאות חיה ונושמת, כי זה תפקידם של הצדיקים בעולם לגלות את מלכותו כאן למטה מעשרה טפחים.

'רשב"י תמיד מחזיר אותך חדש, אף פעם לא תצא ממנו כמו שבאת אליו, הוא כאילו לוקח ממך את כל החבילות ואומר 'בני סע לשלום, הכל עלי, הכל יהיה בסדר', אתה חוזר ממנו חדש

עדיין לא התחלתי כלל

אנו תוהים באוזני בני שיחינו כיצד שומרים על התחדשות וחיות לאורך ימים ושנים עת נמצאים באופן קבוע במקום כה קדוש? האם הדברים לא מתיישנים? איך לא מאבדים את ההתלהבות לאורך זמן? ור' דניאל משיב 'הכל בזכות תורה ס"ב זה אחד החידושים הגדולים שהתחדשו לי אצל הרבי...'. כאשר אנו מבקשים הבהרה הוא מצטט את דבריו הנפלאים של רבינו "וְעַל כֵּן בְּכָל פֶּעַם וּפְעַם שְׁנוֹסֵעַ לְהַצְדִּיק צָרִיר שְׂרָאָה שְׂיָבֹא בְּכָל פֶּעַם מִחַדָּשׁ...".

'אין ספק שצריך אתערותא דלתתא' אומר ר' דניאל, 'אם אדם מתעורר ומתרגש רק כשמעוררים אותו מלמעלה זה בחינת 'דין' אבל כשמתעורר מלמטה אז נעשית המתקה גדולה על האדם, אם אדם לומד איזה מאמר של הזוהר, ויאמר 'אני בא מחדש', אני מאמין שיש פה אור חדש, אם יתחנן לאביו שבשמים שלא יהיה מורגל מידי בדבר, אז בוודאי יתחדש מאוד, הדיבורים הפשוטים האלו מעוררים את האדם, כי כח הדיבור שרבינו מחנך אותנו אליו הוא עצום מאוד, ברור שצריך כל פעם להכניס ולעורר את הלב שיש לי את הזכות להיכנס. מי יודע אם כל המניעות האלו לבוא עכשיו אינם מחמת שהדברים קצת התיישנו בעינינו הוא אומר.

גם ר' דוד מוסיף 'אין ספק כי לפעמים אתה מגיע לרשב"י ולא תמיד הכל מאיר, אולם צריך לזכור ש'ישנו בוודאי', ברור לי

שהאור קיים, אלא שכרגע הוא מוסתר ממני ועלי להתאזר ולהמתין עד שאראנו, ואם לא עכשיו, זה יקרה בפעם הבאה כשתבוא שאז שוב יפתח לך, ואתה בעצם מתחיה עם הזיכרון הקודם והנך יודע שכרגע אתה ב'שוב', עדי ירחם ה' משמים, בבחינת מה שאומר רבינו בתורה רכ"ב שעל האדם ללכת אחר הימים בהם ראה אור, כמו העיור שהולך אחר מקלו

דרכי ציון אבלות

אם ימי הקורונה קשים לכולנו הרי שלאנשי מירון הם קשים שבעתיים, אותם אלו שהתרגלו לשאוב מבארם של צדיקים, הולכים כעת בלב שבור ומתגעגע, ר' דניאל מתאר לנו כיצד הוא מתגנב מעל הגדרות באישון ליל ומתפרק על קירות המערה בגעגוע צורב יחד עם אמירת האדרא זוטא אשר כוחה רב להכניס חשק ואהבה לה' יתברך, 'אינני יכול לתאר את המציאות הזאת שהכל הולך להיות ריק בל"ג בעומר, נורא נוראות', קולו משתנק, רק בימות משיח אחרי תחיית המתים יהיה כזה מראה שתיפסק ההילולא... אף כל בתי הכנסת סגורים, ומי יודע מה יהיה על ההתקבצות הקדושה בימי ראש השנה נאנח ר' דניאל כשעיניו מתלחלחות.

'מסופר בזוהר שכשבאו לרבי שמעון ואמרו לו שיש מגיפה בעיר, מיד כשאמרו לו זאת נפסקה המגפה, שימו אל ליבכם את כוחו של התנא הזה שעצר את המגיפה בהבל פיו, אמנם כרגע עדיין המגיפה משתוללת, וגם אם בארץ ישראל זה בחסד גדול שכן על ידי כוחו של הזוהר הקדוש נצולין מחבלו של משיח כמובא, מכל מקום כל אחד צריך להתבונן אולי בשלו הסער הזה. חשבתי לעצמי מי יודע אולי צריך יותר להיזהר מלדבר בבתי כנסת, אולי התרשלתי מעט בכבודו של התנא רבי שמעון כך שה' רוצה ממני שאתחדש ואעשה תשובה, כי על ידי ההתבודדות בזמן הבדידות הזו, על ידי שאנו נתכנס בקירות ביתנו, נתנפל לפניו ית', ונתחנן לפני בורא עולם שייפתחו השערים, תומתק הגזירה הן על ל"ג בעומר והן על אומן ראש השנה.

גם ר' דוד מפטיר בצער, 'כרגע מירון שתמיד שוקקת חיים שוממה' אמנם ישנו מנין שחרית בחצר הציון אולם מיד לאחר מכן הציבור מתפזר איש לדרכו, אין את כל חברות הקודש ללימוד ותפילה ואמירת תהילים וחסרים אנו את כל אותה קלחת מקודשת המבעבעת כיורה טהורה בימים כתיקונם. לא נותר לנו אלא לצאת אל דרך ההרים בין צפת למירון, 'אלך לי אל הר המור', להתבודד בוואדיות ובשדות ולכסוף לרגע בו ייפתחו השערים שוב - - -

ומי שטרם השכיל להבין מהי אותה אהבה שאוהבים אנשי מירון את רבי שמעון אולי יבין כעת - - -

בית יוצר

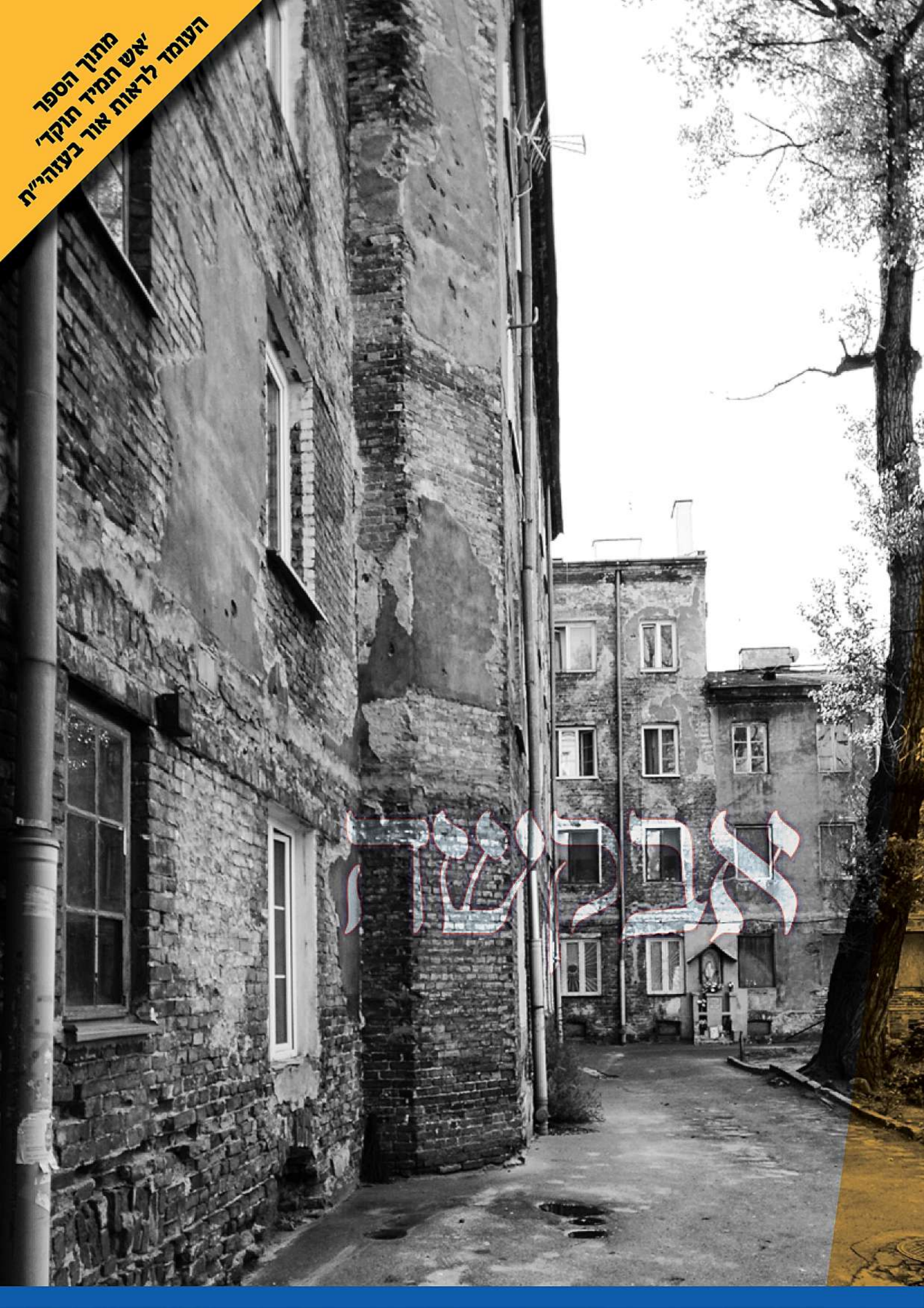
לאמונה

ולשמחה

אחרי עשרות שנים בשטיבל צר וכמיהה לבית מדרש גדול ומרווח, זכו אנ"ש בוורשה לצאת למרחב ו**חנכת בית המדרש החדש ברחוב נובוליפיה 28 בל"ג בעומר תרצ"ה** התפרסמה בכתבי העת בפולין | תיאור נלהב של חגיגת סיום הדפסת ה'ליקוטי מוהר"ן' בבית החסידים בל"ג בעומר תרפ"ד, ה'בחינה' בגמרא שנערכה לבחורי אנ"ש, **הכרת הטוב לרבי מפיאסצנה** וגם: מה עשו חסידי ברסלב עם היוודע על 'גזירת השחיטה' ב'סיים' הפולני? | **סיפורו של שטיבל**

| דוד דגן |

מתוך הספר
'אש תמיד תוקד'
העומד לראות אור בעזרה"ח

אבן שדה

"המבקרים בשטיבל, נסערים-נפעמים מהלימודים הטובים וההסברות הנאות. כבר ארע פעמים רבות שאנשים שהיו רחוקים מיהדות נעשו יהודים כשרים על ידי ששמעו את הלימוד שם פעם אחת, אנשים שהתייאשו לגמרי בגלל פגמי החיים, החלו להביט אחרת לגמרי על עצמם ועל העולם"

שלום", ובזכות רבינו ז"ל נחל נובע מקור חכמה יזכו לכל טוב ויתקיים בהם הפסוק "הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד".

ושבו מפרסם צייטלין את כתובתו של ר' אהרן לייב ברח' גענשא 27 דירה 76, להעברת תרומות.

חנוכת בית המדרש

חודשים מספר חלפו, ואחרי שיגעו והאמינו - מצאו, ובמוצאי ל"ג בעומר של אותה שנה, שנת תרצ"ה, אנו מוצאים ידיעה מרגינה באחד מכתבי העת הנפוצים בפולין (בתרגום ללשה"ק):

"שמחה אצל חסידי אומן בווארשא - חנוכת הבית של משכנם החדש ברחוב נובוליפיה", והידיעה מספרת שביום שני, מוצאי י"ח אייר, בערבו של יום, התאספו חסידי ברסלב בוורשה ברחוב נובוליפיה 28, שם הם "חגגו בהתלהבות חסידית" את חנוכת הבית של בית הכנסת החדש שלהם.

"החגיגות החלו בכך שר' שלמה יהודה הופמן (מבעלי התפילה בקיבוץ לובלין) התפלל תפילת ערבית, ולאחר מכן למד ר' יצחק ברייטער מאמר של רבי נחמן מברסלב, שתו מעט משקה, ושרו ורקדו כדרכם של חסידי אומן עד השעות הקטנות של הלילה".

הרבי מפיאסצנה הי"ד

פרט מעניין הוא חלקו של הרה"ק רבי קלונימוס קלמיש שאפירא מפיאסצנה הי"ד בענין. הרבי מפיאסצנה, שעמד בראש ישיבת 'דעת משה' ששכנה בסמיכות לבית הכנסת, ברחוב נובוליפיה 26, רחש חביבות מיוחדת לחסידי ברסלב, עסק בספרי רבינו ואף הביא מהם בחיבוריו.

כשרצו אנ"ש לרכוש את בית הכנסת, נתקלו בקשיים מסוימים, מי שהסיר את החסכים וסלל את הדרך לרכישת בית הכנסת, היה הרבי מפיאסצנה. ולאות הוקרה והכרת הטוב על תמיכתו ועזרתו, הדפיסו רבים מחסידי ברסלב את תמונתו והחזיקוה בביתם, וכך נשתמרה התמונה עד לאחר המלחמה. (רבי אברהם שמעון בורשטיין הי"ד)

'בן רבינו' שעתיים ללא הפסקה

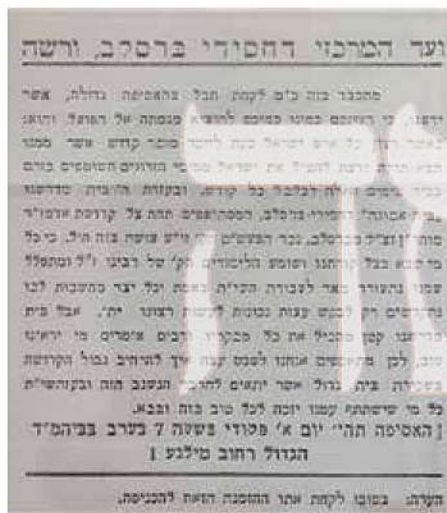
הידיעה על חנוכת בית המדרש, מחזירה אותנו אחת-עשרה שנים לאחור. ל"ג בעומר היה אצל אנ"ש דפולין יום של התרוממות המוח והלב והתחדשות עצומה בענייניו של הרבי, אז - לביל ל"ג בעומר תרפ"ד - חגגו את סיום הדפסת הליקוטי מוהר"ן בפאר והדר, בהשתתפות רוב מנין חסידי ברסלב בפולין כשזאז היה

לבקשתם של חסידי אומן. חייב להיות מוקם עבורם מקום מתאים לתורה ותפילה.

"לפנות בקשר לכל הנ"ל לר' א. ל. ציגעלמאן, רח' גענשא 27, דירה 76, ווארשא".

אותו נפש נקי וצדיק, רבי אהרן לייב ציגלמן, מלבד מסירות נפשו העצומה להדפסת ספרי רבינו, גם נשא על כתפיו את עול החזקת בית המדרש, כשהוא דואג גם לתשלומי המסים שהטילו השלטונות על בית המדרש כל אימת שהחליטו כי המקום אינו עומד בדרישות החוק. שנים חולפות ולמרות כל המאמצים, כיסם הדל של אנ"ש אין בו כדי להשיג את בית הכנסת הנכסף, והם עודם מצטופפים בשטיבל הדל ברחוב דזיעלנא, קטן וזעיר בגשמיות ומגדלור אדיר ברוחניות.

בי"ד שבט תרצ"ה, חמש שנים לאחר הכרוז הקודם, פוגשים אנו שוב בטורו של צייטלין ב"דער מאמענט", קול קורא שפרסמו אנ"ש

בענין בית הכנסת, וכך הוא כותב (בתרגום ללשה"ק):

"קיבלתי 'קול קורא' ארוך מחסידי אומן בוורשה, ממנו אני מעתיק כאן כמה קטעים: "היות ובוורשה, בקהילה היהודית הגדולה ביותר בפולין, קיים כבר שטיבל ברסלבי בערך 25 שנה, ומתפללים ולומדים בו כמה מאות יהודים - כן ירבו - ועוד יהודים רבים נוספים היו שמחים להצטרף אליהם, אלא שהשטיבל, לדאבונו, קטן מדי ולמתפללים אין שום יכולת לבנות בנין גדול, ואין להם היכולת לשכור בנין מתאים לעדה-קדושה כזו, כפי שמבכה המשורר "אזכרה אלקים ואהמיה בראותי כל עיר על תילה בנויה ועיר האלקים מושפלת עד שאול תחתיה", לכן אנו פונים לכלל ישראל: מי מכם הרוצה לסייע, הן בסכום גדול, הן בסכום קטן, כדי שנוכל לשכור שטיבל גדול יותר, זכותו תהיה גדולה מאוד לנצח עד אין לשער, כפי שאומרים חז"ל על הפסוק "ורב שלום בניין - אל תקרא בניין אלא בוניין". מי שיסייע לבנות מקום ל"מודי ה", יזכה ל"רב

הליקוטי מוהר"ן שהיה ברשות הרבי מפיאסנצה עם חותמתו על השער (צילום צבי מרק)

בחורי ישיבה בוורשה, תרפ"ו

כנהוג בימינו חסידי ברסלב - כי מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד כאזהרתו זצ"ל, ובפרט ביומי דפגרא וקדוש כזה, ביום הילולא של רבן שמעון בר יוחאי זצ"ל - אשר יש לו שייכות גדול לרבינו הק"י

מגדלור של אמונה

ברחוב נובוליפיה 28 עמד בנין בן שלוש קומות ומרתף. קומת הקרקע שימשה לחנויות, ביתר הקומות היו דירות מגורים - ובקומה השניה, כנראה, בית כנסת גדול ומרווח. בית הכנסת הזה היה קיים לפחות 30 שנה לפני שנקנה על ידי אנ"ש, שכן אנו מוצאים אזכור למקום כבר בשנת תרס"ג, ובמשך השנים שלאחר מכן אזכורים נוספים על דרשות שנמסרו במקום, החזנים שהתפללו בו בימים נוראים וכדומה.

לאחר שנרכש על ידי חסידי ברסלב, בשנת תרצ"ה, שופץ בית הכנסת, ותיאור של מראהו אנו מוצאים בספר "וורשה של מטה" (בתרגום ללשה"ק):

"אהה, יהודים, אל תתייאשו!" זועקת הכרזה מהקיר הדרומי, "עיבדו את ה' בשמחה", "יהודים, היו בשמחה"; צועקת הכרזה, כתובה באותיות קידוש לבנה, מהקיר המערבי. הכרזות האלה נמצאות בשיטל החדש של חסידי אומן ברחוב נובוליפיה 28.

"...לאחר שנים שהם התייסרו בשיטל קטן בן שלשה חדרים ברחוב דז'לנה, יצאו חסידי ברסלב ממיצרי ונכנסו לרחבות: הם רכשו את בית הכנסת המפואר בנבוליפיה 28, שיש לו כניסה פרטית, ובית הכנסת שופץ בצורה נרחבת.

"בית הכנסת בנוי בארכיטקטורה עשירה

ונאה ביותר - וכל הידיים היו שלובי יד ביד חברו דבוק. והשיר והניגון הידוע "בך רבינו נגילה ונשמחה בך" - בלי הפסק נשימה של שתי שעות... והריקודין עלה כל פעם בהתלהבות יותר, עד שהאבק כיסה את כולנו כמו בתוך מראה הענן של קבלת התורה ממש...

"בין מאכל למאכל נאמו ודיברו חידושי תורה חשובי חסידי ברסלב ... ובתודה וקול שיר של מחיאת כפיים ושמחת רב הריקודין נתעלה ונתרום השמחה עד קרוב לאור הבוקר בלי הפסק.

"...עם השתתפות השמחה רצנו בזריזות למקוה להכנת תפילת שחרית תפילת ותיקין - והתפילה נתקיים בצעקה בקול רם ובמחיאת כף אל כף - ובסוף התפילה נאמר העשרה מזמורי תהלים תיקון הכללי בצוותא חדא יחד - וכל הנ"ל היה הכל בהתקשרות לרבינו הקדוש זצ"ל. והשלמה היה בריקודין רבים עד אין מספר כמעט כל היום

זה בשיטל ועולים מתיאורו של ר' איטשע מאיר קורמן:

"בקול רם את ברכת ה' שהחיינו' על ידי הר' אהרן לייב ציגלמן ז"ל שהיה מלובש אז בבגד חדש של משי וספר הליקוטי מוהר"ן בידו ... אשר נשמע כרעם את עגית "אמן" מכל הקהל, אשר היה בוקע ריקיעים...

"ואחר זה התחיל החזן בקולו הנעים של שיר חזמרה נכדו חסידי הק' הר' שלמה יהודא הופמן ז"ל מוורשה את אמירת "אתה הראת לדעת" וכו', כמו בשמחת תורה, פסוק בפסוק וכל הקהל אחריו - ואחר זה הוציאו את כל הספרי תורות מארון הקודש ונעשה סיבוב כל הז' הקפות מסביב הבימה - מי בידו ספר תורה ביחד עם ספר ליקוטי מוהר"ן - ומי בספר ליקוטי מוהר"ן לבד בידו - ואפילו לילד קטן היה בידו הספר ליקוטי מוהר"ן. וכולם היו מכורכים בכריכה הכי יפה

לאחר שנודע על החלטת איסור השחיטה, וכלל לא היה ניכר בשבת כי היום הוא ערב פורים, היחידים ששימחו את עצמם כדבעי ולא הפסיקו כלל לרקוד, היו חסידי אומן

לאומן, לציון הקדוש של רבי נחמן, וכששלמה יהודה עולה ל'עמוד' להתפלל מעריב, ומתחיל "והוא רחום" - רועדים הקירות! תפילת ערבית של יום רגיל, נשמעת אצלו כתפילת ליל יום כיפור.

"ולאחר מכן - ריקוד. "אם אין לי מי לי", "אם אמרתי מטה רגלי" בניגונו של הרב מלובלין, ראש ישיבת חכמי לובלין ר' מאיר שפירא זצ"ל. והריקוד אורך בין רבע שעה לחצי שעה. "יהודים, אל תתיאשו! כאן, בגלות המרה, צריך להתחזק באמונה ובטחון!" - "אם אמרתי מטה רגלי" מקפצות באוויר הרגילים היהודיות העייפות עם מגפיהן המאובקים, והאבק מתנשא לגובה. וכך רוקדים יד ביד. אחדות, אהבת ישראל - זה סודם של חסידי אומן. אפילו כשבבית אין, לא עלינו, לחם לאכול, או כסף לשלם על שכירות הדירה, צריך להיות בשמחה! לא שמחה של הוללות, אלא שמחה של בטחון, של "אני מאמין בביאת המשיח". ומי שהביט בפניהם יכול היה לראות זאת בחוש.

"כששלמה יהודה מתיישב על כסאו העגול הפשוט (על מושב מרופד אינו רוצה לשבת, בגלל שהוא לא רוצה ליהנות מהעולם), יושב הוא במשך שעות, הוא מתחיל שיעור אחד ומתחיל את משנהו.

"להתלהבות הגדולה ביותר הגיעו האומאנער חסידים ב'לא תבוש'י' בליל שבת, הכל מחאו כפיים ורקדו בהתלהבות הגדולה ביותר... כפי המנהג אצל חסידים

מאוד. הקירות, החלונות, הבימה - הכל ישן-חדש, וצבוע ומצוייר מחדש. הריהוט, השולחנות, הספסלים, אכן ישנים, אבל בגויים חזק, כדי להגביה ספסל יש צורך בשני פועלים. החלונות מזכוכית צבעונית. הכל מהודר: הכניסה, חדר המדרגות. ממש כאילו נכנסים ל"מלון פולסקי" להבדיל.

"מול הכניסה ממוקמים חדרי התבודדות - חדרונים קטנים שכל חסיד יכול להיכנס לשם ולהתבודד, לעשות חשבון-הנפש. כשמשנה ברוך ברגמן מתבודד, שומעים את ה'געוואלדענעס' (זעקות 'געוואלד!!!') במשך שלושת רבעי שעה "אוי אני חוטא! ריבוננו של עולם, תרחם על נשמה חוטאת, אוי אני חוטא! (אוי איך בין זינדיק!)!" - הוא צועק ללא הפסקה עד כלות הנשמה, עד שכמעט נשמתו פורחת ממנו.

"בשטיבל, או כמו שאחרים קוראים לזה 'האומאנער בית-המדרש', ממוקמים שלושה חדרי התבודדות כאלו. חדר אחד נעול עם מפתח, חדר זה עומד תמיד הכן לאחד מהגבאים מחשובי החסידים. אף שלפי המובא בליקוטי מוהר"ן, צריך לקיים את ההתבודדות בשדה כמו שכתוב בתורה 'ויצא יצחק לשוח בשדה', אולם באין ברירה, כשגרים בעיר הגדולה הרחוקה מהשדה, צריך לפחות לתת חשבון-נפש כל יום בחדרי התבודדות. כך חדרי העץ תפוסים תמיד. "בשטיבל החדש מתפללים מאות חסידים. גם זרים באים, חלקם, כדי להציץ ב"אטרקציה", אולם רבים מהם נמשכים

א שמחה ביי די אומאנער חסידים איז ווארשא הנובת-הבית פון נייעם לאקאל אויף נאואליפיע

מאָמאָ און אַוועק האַבען זיך די פּוּי-מע" חסידים, די "פּראַסלאַווער", פּערזאָנלעך אויף נאָוואַליפּיע 28, וואו זיי האָבען געפּראַ-וועט מיט חסידים פּרען דעם "חנּוּכּתּי הבית" פּון זייער נייעם לאַקאַל. אַנגעזייעבן האָט זיך די פּייער: דער-מיט, וואָס ר' שלמה יהודה האַרמאַן האָט גע-דאוועט מעריב, דאן האָט ר' יצחק פּריווער געזאָגט ר' נחמן פּראַסלאַווערס א סאַמך, מען האָט געשטרענגט א ביסעל מַשְׁקָה אין געזאַנגען און געפּאַנצט אַיפּן אומאנער שטייגער ביזן גרויען טאַג.

בתשעה באב להשליך "שטאכעדיקע" - קאלטענעס (מיני אצטובולים קוצניים) כדי לא ליפול ב"מרה שחורה", גם באומאנער שטיבל היו הילדים משליכים, איך שרק התחילו לקרוא 'איכה' החלו להתעופף ה'שטאכעדיקע' הצומחים בשדות. היו עוצרים לדקה את הקריאה, עשו הפסקה - וזה לא הועיל. אף אחד לא יכל לתת עצה לנפשו בדבר. "אז עלה לבימה ר' זרח

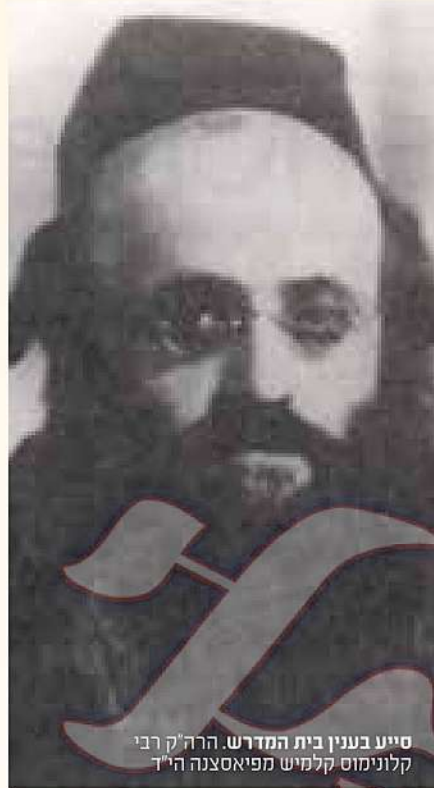
ומתקרבם אליהם, מכניסים גם אותם לעבודה..." והכותב מתאר מעט מלהט הקודש היוקד בתוככי בית-החסידים: "מי שנקלע לשם בשבת, ישמע את ר' אהרן (לייב ציגלמאן הי"ד) לומד ומסביר סיפורי מעשיות של רבי נחמן. הוא עולה אל הבימה המוגבהת ביראת כבוד. בשטיבל שוררת דממה. וכשר' אהרן פותח את פיו, הרי זה 'פה מפיק מרגליות'. הוא יכול למשוך-לקרב אפילו משומד! והציבור יושב ומאזין כמחושמל. "טיפוס מעניין הוא ר' שלמה יהודה - אחד מחשובי החסידים. הוא הבריה את הגבול, והגיע

ואם הגיע זמן קשה - רק לשמוח יש!

שנת תרצ"ו נשאה בכנפיה ידיעות שגרמו לאווירת דכדוך קשה בקרב יהודי פולין, הממשל הפולני שירד לחיי היהודים בשרשרת רדיפות וגנישות שכל תכליתן להצר את צעדיהם, מצא לו יעד חדש: גזירה על השחיטה היהודית. היה זה בעקבות מאמר שפרסם כומר בשם טשאצ'יאק ובו כתב על "האכזריות" שבשחיטה - מסווה לרצון הפולנים האנטישמים לדחוק את רגלי היהודים מפרנסתם.

ביום תענית אסתר תרצ"ו, היה הרחוב היהודי נסער בעקבות גזירת השחיטה שנתקבלה בו ביום ב'סיים' הפולני. תפילות ציבור נערכו, ויהודים ששנים לא דרכה כף רגלם בבית כנסת, הצטרפו לתפילות.

וכך, מוצאים אנו ידיעה באחד מכתבי העת, תחת הכותרת "זמנים קשים ליהודים - לאחר החלטת ה'סיים' בראסלבר חסידים ורוקדים וזועקים 'משיח בא', הכותב, הפותח את הידיעה במילים "פורים כמו תשעה באב", מספר כי בשעה

סייע בעניין בית המדרש. הרה"ק רבי קלונימוס קלמיש מפיאסאנה הי"ד

פלאטקין. "עולם שאא!" - נתן הוא צעקה ומכה על הבימה - ר' זרח הינו אחד מהגבאים החשובים, יהודי בעל הדרת-פנים, שיש לו השפעה גדולה על כל חסידים. המילה שלו קודש. דבריו מתקבלים ללא עוררין. הוא קרא: 'רבותי, החלטנו שמרגע זה ואילך, כל ילד שימשיך להשליך 'שטאכעדיקס' אחד, 'קאלטענע' אחד, אביו יהא מסולק מהשטיבל למשך חודש ימים'.

"באותו הרגע נפלה דממה, מכמה מאות אנשים אף לא אחד פתח את פיו, משמעות הדבר שכולם מסכימים. הילדים הקטנים עדיין לא הפנימו, נפל 'שטעכעדיקס' אחד, ועוד אחד, עד שבבת-אחת חדלו ליפול.

"בשטיבל השתררה דממת מורא. אם, חס וחלילה, ישכח ילד וישתובב, יצטרך אביו לעמוד 'קבל עם ועדה' ויעזוב את השטיבל באמצע הקינות, לחודש ימים.

"כשהבעל-קורא החזיק בפרק השלישי "אני הגבר" השתובב לו נחמן הקטן - ילד כבן עשר, הבן של ר' זרח בכבודו ובעצמו והשליך כמה "שטעכעדיקע" בפעם אחת היישר על הבעל-קורא.

"ר' זרח הבחין בכך, הוא התרומם ממקומו, ירד מהבימה, כשעיני כל ה'עולם' תלויות בו ומלוות אותו ברחמנות גדולה. הוא יצא מבית המדרש.

"מני אז, לעולם כבר לא קרה שילד ישליך 'שטעכעדיקס' באומאנער שטיבל. לאחר המאורע הזה, "קאלטענע" באומאנער שטיבל בתשעה באב, היה "בל יראה ובל ימצא". (בנימין דאוויזדאן, ווארשא של מטה, בתרגום ללשה"ק)

אויף א חנוכה-הולא ביי די בראסלאווער ח'ירים

סוף די ישיבה-בתורים. יעדער פון די סיינלענער סוף דא ווייזען, וואס ער קען שוין, יעדער קומט מיט זיין שטש'על'י.

און ביי די וועגן שטעהן פערטער שבע, מערבליאטיגע יודען, וואס הא' בען זיך פון נאס הרהט טראכעכעסס פוהלר אויף א ווייל אַבערזייסלען פון די נשמות דעם „שטויב" פון שווערען לעבען. נישט איינער נעמיט דא צוויי - שען די וועגן פון בראסלאווער בית - המדרש א סיידיס און א היילונג פאר זיין צעוועהאָנטער נשמה. אז א פער צווייפולטער מיט דער לעבענסלאַסט דערזייסטער יוד פוסט אין בראסלא - ווער קלויז אריות פון ער דא נעהאַלטט נענטנט איהם די לעזונג פון ר' נחמ' - דעלס „סוויטע" חסידים. זייער פילעזער פיע, וועלכע עם אין כולל די אויף -

יודעל טפלאנסקי, דער איינציגער לויט וואס צווישן דעם עולם, א הארצייגער סעניט מיט א נאווישען קאפ - עם אין שטיבל.

ווי א צעווענטע סטרוגע פון א סיי-דעל, אזוי צונעהט זיך פלוזלינג פון א עם טיש א דינעל ונגלעישע זינגעריגע שטימע. און עם סליעט א וועג א זיע פער אַנטזיורישער נסראינען, פול מיט לער און נעוויין. דאס קול שטארקט זיך עם צעכרענט זיך אין א פלאַטעריגער אַפּטערניט מיט זיך אַליין.

— אין דאָך ווידער די קשיא? — אין אַנער דער הידוץ.

עם קומט פער די יערליכע „בחי' נה" — רעד „הויב'שול" עקזעטען —

(א. ריה) פאסעליך, פאסעליך ווענען אויסגעשטענען די פלעמעקען אין דער זילבענער חנוכה-סנורה, וואס אין נע' שטאנען ביי דער ביטה אין קלויז פון די בראסלאווער „סוויטע" חסידים אויף נעוואלישע 28.

פון די וועגן ווענען מערשוואונדען די וואַכערדיגע שטאטעס פון די מעריב'ראדור נער — און סטאטעסל אין אין בית המדרש נעווארען יום-טוב.

ביי די לאנגע טישען האַפען זיך צע-וועט די צעהנדליגער ישיבה-בתורים פון דער בראסלאווער ישיבה. אויף זיי ערע איידעלע פנימ'ער רוחם א ליכ'י סטנטיס פון חסידי'י'ונשים. דעם אויך בערען פערנעהט דער ראשי'ישיבה ב'

"ליד שולחנות ארוכים ישבו עשרות ישיבה-בחורים מהברסלבר ישיבה ועל פניהם העדינות שרויה ארשת טוב-לב של תלמידי-חכמים, כמו צליל מיתר הכינור, נשמע פתאום מקצה השולחן קול רך של נער צעיר ומהדהד, קול מתוק ועדין של ניגון-גמרא..."

הכרוז הנצחי

התפילות הנלהבות, הריקודים השמחים, שלטי "געוואלד", יידן, זייט אייך נישט מייאש", והאמת הפשוטה, התמימה, ששרתה בכל, 'תפסו' את עיניהם ולבם של יהודים מבני כל החוגים, חרדים ושאנים, שהיו באים מדי פעם, על מנת לברוח ממנת הלחץ והדחק הקבועה שהיתה נחלתם של יהודי פולין באותן שנים, אל אי-מפלט בו לא שלט הצער ובו לעצבות לא היתה דריסת רגל. רבים מהם, כידוע, הפכו לברסלבר חסידים במלוא רמ"ח ושס"ה.

חלפו שנים ספורות, ויהום הסער. צבאות החיה הנאצית שועטים לאורכה ולרוחבה של פולין, מביסים בקלות את הצבא הפולני הגאה ומשליטים שלטון של טבח ורצח כלפי יהודים בכל מקום שהם. יהודי וורשה נדחסו אל תוך שטח קטן מאוד ביחס למספר הנפשות - גטו וורשה, שבקצהו האחד עמד בית הכנסת הברסלבי ברחוב נובוליפיה, ובו - על פי תיאורי בני הזמן - שלט גדול "יהודים, אל תייאשו עצמכם". והכרזה זו, בעיצומם של ימי הטירוף והרוע, עשתה רושם כה עז על יהודי וורשה הנרדפים והמעונים, עד כי אנו מוצאים את העובדה הזו בתיאורים רבים מאוד של ניצולים מהגטו.

ולא זו בלבד, אלא שאנ"ש דוורשה ראו מחובתם להכריז הכרזה זו בכל מקום אפשרי, כפי שמספר בדרך אגב ר' משה שיינפלד, שנים לאחר מכן, בעיצומה של השואה, כתבו חסידי ברסלב על הקירות "געוואלד, יהודים! אל תתייאשו!", כך מסופר גם ב"פנקס וורשה" (עמ' 185) "כאשר נוסד הגטו בוורשה, תלו חסידי ברסלב כרוז גדול ועליו כתוב "אהה! יהודים, אל תתיאשו!", וכך כתב גם ההיסטוריון ע. רינגלבלום הי"ד (מי שהקים בזמן אמת את ארכיון גטו וורשה, ונעקדה"ש בגטו): אצל 'החסידים המתים' תתיאשו' [געוואלט יידן, זייט זיך נישט מייאש]. היהודים רוקדים שם כמו לפני המלחמה..."

התיעוד האחרון לבית הכנסת בנובוליפיה, מופיע בעדויות על ה"בעל מוסף" בקיבוץ לובלין, ואחד מוותיקי אנ"ש בפולין, ר' ישראל דוד גרינהויז הי"ד, שמאחר וביתו היה מחוץ לגטו, עבר להתגורר עם משפחתו בחדר צדדי בבית הכנסת, עד שנרצח - הוא, ולאחר מכן כמעט כל בני משפחתו - ע"י הנאצים בגטו.

בערב פסח תש"ג פרץ מרד גטו וורשה. המרד ארך כחודש, ובמהלכו, ולאחריו, נהרסו כמעט כל הבניינים שעמדו בשטח הגטו, וביניהם הבניין ברחוב נובוליפיה 28, שבו היה בית הכנסת הגדול של חסידי ברסלב בוורשה שבפולין.

תשואות חן להר"ר ישראל מאיר י. גוויירץ הי"ו

שיהודי וורשה כולם היו דאוגים ועצבים לאחר שנודע על החלטת איסור השחיטה, וכלל לא היה ניכר בשבת כי היום הוא ערב פורים, "היחידים ששימחו את עצמם כדבעי ולא הפסיקו כלל לרקוד, היו חסידי אומן. מאות אנשים מביטים כיצד החסידים האמורים אינם פוסקים מלרקוד. "בשטיבל שלהם בנובוליפיה 28 תלוי שלט גדול עם הכרוז 'געוואלד, יודען, זייט איך נישט מייאש און זייט בשמחה" (אהה, יהודים אל תתיאשו והיו בשמחה)

"הריקודים שלהם נובעים ממה שכתב רבם רבי נחמן מברסלב, בספרו 'ליקוטי מוהר"ן', שכאשר מתרגשות ובאות גזירות קשות, שלא יהיו בצער, אלא רק יהיו בשמחה".

לבית הכנסת עברה לתקופה מסוימת גם ישיבת "תורת אמת ואמונה", שבה הגו בתורה עשרות מבחורי אנ"ש. מדיווחי הזמן אנו למדים על "בחניה נלהבת" שהתקיימה לבחורי הישיבה, במעמד רבים נוספים, בחנוכה תרצ"ז: "ליד שולחנות ארוכים ישבו עשרות ישיבה-בחורים מהברסלבר ישיבה ועל פניהם העדינות שרויה ארשת טוב-לב של תלמידי-חכמים, פתח את המעמד ראש הישיבה ר' יודל

קאפלאנסקי... כמו צליל מיתר הכינור, נשמע פתאום מקצה השולחן קול רך של נער צעיר ומהדהד, קול מתוק ועדין של ניגון-גמרא..."

וכך אנו מוצאים גם תיאור של התכנסות צעירי אנ"ש בבית הכנסת, בחורף תרצ"ח, ביניהם בניו של ר' אהרן לייב ציגלמן, ר' יוסל קוטיינער ור' מענדל לאסקער, כ"אסיפה הכללית" של ארגון "צעירי ברסלב", שכל מטרתו "להפיץ את תורתו של רבי נחמן מברסלב".

וכך, בעיבורה של בירת פולין, פעל בית היוצר לאמונה ולשמחה וממנו יצאה אורה לכלל חסידי ברסלב בפולין ולעוד רבים שביקשו לטעום מעט מן האור ולהחיות את נפשם הצמאה והעייפה בעבודת השם אמיתית, ומצאו את מקומם הטבעי בין חסידי ברסלב בבית הכנסת שברחוב נובוליפיה.

חוויתי זאת על בשרי בשבת חול המועד פסח, בעת 'רעוא דרעוין', כאשר תקף אותי 'קוצר נש
חלפה שעה, וברוך ה' הנשימה חזרה, ואף התחיל מפנה לטובה מתסמיני המחלה!

בתוך רבים אהללנו

בבהלת הימים הללו כאשר נגיף מסתורי הגיח מאי שם והפיל רבים למשכב, הרי שבד בבד עם מעטה ההסתר פנים השכול והיגון שהקיף את כל היקום, התגלו להם סיפורי מופת והארת פנים מופלאים רבים מספור של החלמה בלתי צפויה ותחייה של ממש | בשיחת חברים רווית אמונה והתחזקות עם ידידנו היקר הרה"ח ר' **יעקב נתן אנשין** הי"ו - חבר מערכת 'אבקשה' - שחווה על בשרו את נחת זרועו של היצור הנעלם, הוא מתאר את תלאות ימי הכאב והחרדה ומגולל את התגלות חסדי ה' בכל שלב ושלב תוך כדי שהוא מעלה תבונות חיים מאירים היפים לשעה זאת ולימים כתיקונם, השאובים ממעיינותיו הזכים והמצוחצחים של הרופא והמרפא הגדול הנחל נובע

מקור חכמה זיע"א | אודה ה' מאד בפי

כי נתרפאין על ידי דבר ה', ואזי כל הדאקטורים מתביישין ברפואות שלהם, כי אזי אין כח לשום רפואה, כי כל העשבים חוזרים כוחם לתוך התפילה, שהוא בחינת דבר ה', שהוא שרשם העליון" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, א). ואכן, בתקופה זו, הרופאים מתחילים להתבייש ברפואות שלהם, ו"אין כח לשום רפואה..."

מה שמוהרנ"ת צועק כבר מאתיים שנה, בתפילותיו מכתביו ושיחותיו - מתחיל לחלחל לתודעת העם. והרי דבריו הנוקבים בתפילתו על התורה הנ"ל:

"אנו יודעים ומאמינים באמונה שלימה שאין מועילים כלל שום רפואות של כל הדאקטורים. הן רופאי אליל כולם, תוהו המה מהבל יחד, לא יועילו ולא יצילו כי תוהו המה". כי אם עליך לבד אנו נשענים, ולרפואותיך אנו מקווים ומייחלים, כי אתה רופא נאמן, רופא אמת רופא חינוך, בחסד וברחמים.

ותעזור ותושיע ותגין עלינו ותרחיקנו מרופאים ודאקטורים תמיד, ותכניע ותפיל ותשפיל כל הדאקטורים עם כל הרפואות שלהם. כי אתה ידעת אשר הם מזיקים העולם מאד מאד והורגים נפשות רבות בכל יום ובכל שעה בשוגג ובמזיד. הצילנו מהם אבינו שבשמים, שמרנו מהם, אותנו ואת זרענו ואת זרע זרענו ואת כל זרע עמך בית ישראל מעתה ועד עולם.

זכנו לקבל כל הרפואות שבעולם על ידי תפילה לבד, ותתגלה האמת בעולם, שאין שום רפואות בעולם, כי אם על ידי תפילה לבד! ונזכה לקיים מקרא שכתוב: ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך והישר בעיניו תעשה, והאזנת למצוותיו ושמרת כל חוקיו, כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך" (ליקוטי תפילות ח"ב, תפילה א).

אבטח ולא אפחד...

בנושא זה חשוב מאד לציין:

כשרבינו מדבר על ההתרחקות מרופאים, הוא מתייחס לא פעם ולא פעמיים לפחד שתוקף את האדם בעת מחלתו, אשר פחד זה גורם לו לאבד עשתונות ולמסור את עצמו בידי הרופאים, גם אם הוא יודע שהדבר אינו נכון.

כשהאדם מתייטר בחוליו - מרגישים הוא וסובביו שחייבים 'לעשות משהו'. וכך, גם אם הם יודעים שהרופאים הם לא הכתובת הרצויה, הם מעדיפים ללכת אליהם מאשר להישאר בבית. ועל כך טוען רבינו:

"ואל יאמר האדם שהוא חולה חס ושלום, או שיש לו חולה בתוך ביתו חס ושלום: אם כן, על מי אסמוך? כי בהכרח לעשות איזה עסק בדרך הטבע ואיך אניח את החולה ולא

את שיחתנו עם ר' יעקב נתן פתחנו בברכת "ברוך רופא חולים", לאחר שקם ממיטת חוליו בימים האחרונים. כשאנו מבקשים לשמוע מה עבר עליו בימים אלו.

ב"ה אין לי סיפורים דרמטיים לספר. לא הגעתי לבתי החולים, וגם לא הוכנסתי למלונות. מיום ראש חודש ניסן שכבתי בביתי במיטה, מסובל בייסורים, כשבין היתר אף היה לי כמה פעמים 'קוצר נשימה'.

לבני הבית אמרתי בבדיחותא, שבימי חול המועד רגילים הרבה לטייל בפארקים וגני שעשועים, כשהם משלמים במיטב כספם לחוות חוויות 'עוצרות נשימה'. ואני, קיבלתי בחינם 'חוויה עוצרת נשימה'...

היה קשה, קשה מאד. אך השם יתברך ברחמי ריחם עלי, ובמתנת חינוך ונדבת חסד הקימני ממיטת חולי, ומחלאים רעים ורבים ונאמנים דלני וריפאני. ועל כך אודה ה' מאד כפי ובתוך רבים אהללנו, על אשר גמל לחייבים טובות וגמלני כל טוב. כן יגמלני כל טוב סלה, אמן.

בהזדמנות זו אני רוצה להודות גם לכל אלו שהתפללו עלי, יה"ד שיקיים בהם "כל המתפלל על חברו הוא נענה תחילה", ויהיו תמיד בריאים ושלמים, דשנים ורעננים לעבודתו יתברך.

"אזי אין כח לשום רפואה"

תוך כדי שיחתנו על הקורות אתו בימי מחלתו, שאלנו לשם סקרנות האם לקח אי אלו תרופות, או שמא התרפא ללא שום השתדלות טבעית. ומכאן התגלגלה השיחה על ענין הרופאים ורפואותיהם. אחד הדברים הנפלאים ביותר במגיפה זו, היא: חוסר האונים של חכמי הרופאים.

כמו כל אדם מן השורה, הוצפתי גם אני ע"י אנשים טובים בעצות וסגולות שונות ומשונות. החל משתיית תה של זנגביל וכורכום, טיפות פלא ותוספי ויטמינים, ועד ללעיסת גרגרי לבונה ושתיית מי שום. כשלאחר מכן היה קשה לדעת מי מהם הביאה את הרפואה, ומי מהם גרמה לצרבת הקשה שהמשיכה ללוות אותי גם לאחר ההבראה...

אך בסופו של דבר, ההרגשה הכללית, היא שהרפואה פשטה את הרגל ואין לה מה להציע. הרופאים עצמם מודים בפה מלא שאין להם שליטה על המצב. כשהסיפורים המזוויעים הזורמים כל העת מבתי החולים בארץ ובחו"ל על המחדלים הנוראים - אשר לא בדקתי אם הם נכונים או לא - מוסיפים גם הם למשבר האיומן של ההמון-עם בחכמי הרפואה.

ואכן, גם זה מהווה חלק מההכנות לקראת ביאת גואל צדק. שכן, בימיו תיגאל התפילה, ואז "כשנגאלת התפילה, אז נופלים כל הרפואות,

אנשי שלומנו לדבר בענין זה הרבה מאד בכל מיני לשונות!" (שם).

לעבוד את ה' בכל הכח

נקודה נוספת, שמתחדדת מאד בעת חולי: החיוב הגדול לנצל את כל הכוחות לעבודת ה'! לא להשאיר אפילו טיפת דם אחת, שלא תנוצל עד תומה לעבודת ה'. וכלשונו של רבינו: "צריך לעבוד את השם יתברך בכל הטיפי דם שנמצאים בו..." (ליקוטי מוהר"ן, עה)

דווקא בעת חולי, כאשר שוכבים באפיסת כוחות מוחלטת, מבלי יכולת להזיז איבר - מתחילים לחוש עד כמה מאושרים הבריאים והחזקים, ועד כמה עליהם להשקיע את כל כוחם בעבודת השם, ללא שיוור.

מי שיכול לזוז באיבריו; מי שיכול להרים את קולו בלי להתעייף כפי שהתעייפתי בתקופת חוליי מכל דיבור קל; מי שיכול להתנענע ולהרים ידיים - אסור לו להתפלל בישנוניות... יש לך כח? תכניס אותו בתפילה!

וכלשונו של מוהרנ"ת בליקוטי תפילות: "ותזכני ברחמיך הרבים להתפלל לפניך בכל כוחי, וכל מיני כח שנמצא בי ברמ"ח אבריי ושס"ה גדיי, בבשר וגידין ועצמות ועורקים בחלב ובדם, וכל הכח שיש במח שבראש ובמח שמתפשט בכל הגוף, וכל הכח שיש בחמשה חושים, וכל שאר מיני כוחות - כולם יוכלו בתוך התפילה. שאזכה להוציא הקול והדיבור של התפילה בכח גדול, ואזכה שיהיה קולי נשמע כמו רעם גבורותיך" (ליקוטי תפילות, ה).

לצערי אני רחוק מאד מלקיים זאת, אך עלינו לשנן זאת שוב ושוב, להתעורר להחזיר את כל הכוחות שקיבלנו בהלוואה מהשם יתברך, בתורה ותפילה ועבודת ה' (עיין ליקו"ה העושה שליח לגבות חובו ה"ב). ועל כל פנים להתאמץ מעט יותר, כל אחד כפי מדרגתו.

הזכרת את הנושא של "תפילה בכח", ובעצם נגעת בנקודה כאובה מאד בתקופה זו. שכן, בימים אלה גורשנו לעת עתה מבתי הכנסיות אל החצרות והקרפיות, וקשה להתרכז ולהתפלל בכונה ובכח. ובוודאי שקשה להתפלל בצורה בה אנו רגילים להתפלל יחד עם אנ"ש.

נכון מאד, וכולנו תפילה שבקרוב נחזור לא רק אל ה'מקדש מעט', אלא לבית המקדש הגדול, "והביאותים אל הר קדשי ושימחתים בבית תפילתי".

אך לעת עתה עלינו לזכור את דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן: "כשיש להאדם לב, אין שייך אצלו מקום כלל! כי אדרבא, הוא מקומו של עולם וכו'. כי האלקות הוא בלב, כמו שכתוב 'צור לבבי'. ואצל השם יתברך נאמר 'נהגה מקום אתי' שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו. נמצא, מי שיש לו לב ישראלי, אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא, הוא מקומו של עולם ואין העולם

**הנקודה הבסיסית
אותה חש כל מי
שנמצא בצרה,
בחולשה ובחולי,
היא: תחושת החוסר
אונים, וההכרה
הברורה באפסיות
הגוף. שוכבים במיטה
חלולים ודויים,
כואבים ודואבים,
ומרגישים בכל הרמ"ח
והשס"ה, עד כמה
הגוף הנגוף אינו שווה
מאומה. הגוף כולו
זועק "מה אנחנו, מה
חיינו, מה כוחנו, מה
גבורתנו"...**

לומר כמה דברים חשובים הידועים לכל, אשר חשתי אותם בצורה חזקה ביותר, ואולי אכן כדאי לחדד אותם בשער בת רבים.

הנקודה הבסיסית אותה חש כל מי שנמצא בצרה, בחולשה ובחולי, היא: תחושת החוסר אונים, וההכרה הברורה באפסיות הגוף. שוכבים במיטה חלולים ודויים, כואבים ודואבים, ומרגישים בכל הרמ"ח והשס"ה, עד כמה הגוף הנגוף אינו שווה מאומה. הגוף כולו זועק "מה אנחנו, מה חיינו, מה כוחנו, מה גבורתנו"...

מי מדבר על אותן שעות בהן נעתקת הנשימה, והמוות נראה קרוב מתמיד. או אז צצים לנגד העיניים והופכים למוחשיים, דבריו של רבי אברהם ב"ר נחמן שכותב בתפילתו "שפתאום פתאום יהיו נלכדים במצודת המוות, ולא יהיה מי שיוכל לפדות ולהושיע מזה. ואז יהיו מוכרחים להקיא ולהחזיר כל התאוות שהכניסו לגוף, ולא יהיה מהם שום יתרון וריווח כלל וכלל. ואז יהיו מוכרחים להתחבר עם המלאך המוות בלי שום טענה, ולהושיט לו הצוואר בלי שום תירוץ, ולטעום טעם הגסיסה והמוות שהוא מר ומרור מכל מיני מרירות שבעולם... וכל הגוף שהלעיטו אותו בהתאוות, יהיה מוכרח להתבלות בעפר ובבטן התולעים, ולא יהיה מקום להתחבא ולהיטמן מכל זה בשום אופן" (כוכבי אור, ששון ושמחה, תפילה ב).

ובל נשכח: את הדיבורים הללו, דיברו וחשבו אנ"ש, לא רק בעת חולי וסכנה, אלא בכל יום ויום. וזאת "מחמת שאדמו"ר ז"ל הזהיר מאד לשמור את הזכרון הזה בכל יום... ועל כן היו רגילים

אשתדל בהצלתו? כי באמת זה שטות, כי מאחר שהדוקטור רחוק מחיים וקרוב להיפך, וסוף כל סוף הוא צריך לסמוך רק על השם יתברך, טוב לסמוך מיד על השם יתברך ולא יסכן את החולה בידיים על ידי הדוקטור, כי על פי רוב, הדוקטורים הם שלוחי המלאך המות רחמנא ליצלן. וידמה בעיניו כאילו הוא יושב במדבר או ביער, שבהכרח לסמוך על השם יתברך לבד מאחר שאין מה לעשות, כמו כן עכשיו, אף על פי שיושב במקום שיש דוקטורים ורפואות, אף על פי כן מאחר שהם בעצמם מבלבלים בחכמה זו ושאר החששות הרבה מאד שיש בענין רפואות, אם כן קרוב הדבר שעל ידי הרפואות והדוקטור לא די שלא יועיל, אדרבא, יקלקל בוודאי, ואם כן למה יעשה עסק בדרך הטבע מה שרחוק משכר וקרוב להפסד?!" (שיחות הר"ן, ג).

בזמנים כאלה, חשוב מאד לא להיבהל, ולהשתמש עם העצות הקדושות - אמירת תהילים, שיר השירים, תפילות ובקשות, שמות הצדיקים, ונתינת צדקה - מתוך בטחון גמור שהם עוזרים לא פחות מאשר רופא בשר ודם, ואף הרבה יותר...

וכתפילתו של מוהרנ"ת: "ועזרנו והושיענו שנזכה לרחק את עצמנו מרופאים ודאקטורים בתכלית הריחוק, ותשמרנו ותצילנו מכל מיני חלאים ומכאובים ומיחושים. ואם ברחמיך נצטרך לפעמים לאיזה רפואה, תרחם עלינו ותחזק את לבבנו שלא יעלה על דעתנו להשתמש עם שום רופא ודאקטור, רק לסמוך עליך לבד, ולהרבות באמירת תהילים בשביל החולה, ולהיות נכון ובטוח ונשען על אמירת תהילים, שעל ידי זה תשלח רפואה שלימה לכל הצריכים רפואה" (ליקוטי תפילות ח"ב, תפילה מט).

חוויתי זאת על בשרי בשבת חול המועד פסח, בעת 'עווא דרעוין', כאשר תקף אותי 'קוצר נשימה' והבהלה הייתה גדולה. בבית החלו באמירת תהילים, שיר השירים, שמות הצדיקים, כשאף אני ניסיתי למלמל פסוקי דרחמי [וליתר בטחון אף אמרתי וידוי]. לא חלפה שעה, וברוך ה' הנשימה חזרה, ואף התחיל מפנה לטובה מתסמיני המחלה!

יש לי עוד מה לספר ולומר בנידון, אך איני רוצה להאריך. וזאת מפני שחוששני מתקלה, שלא יישמע ח"ו כהטפה להימנעות מטיפולים מצילי חיים ח"ו, דבר הגובל לפעמים בהפקרות מסוכנת ואסורה לחלוטין. אך בכל מקרה, המסר הוא: לבטוח ברפואותיו של ה' לא פחות מאשר ברפואותיהם של בשר ודם, להבדיל א"ס הבדלות. ולא תהא כהנת כפונדקית.

"ביום ההוא אבדו עשתונותי"

מה 'לקחת' אתך מתקופה זו? איזה מסר יש להעביר כאחד שעבר את המחלה הזאת?

לא עברתי 'מוות קליני' ולא ראיתי מנהרות וכיו"ב, כך שאין לי מסר להעביר... אני רק יכול

וחמימות הלב בהתפילה, ויזכה שיבער לבו להשם יתברך, ויתפלל בהתלהבות גדול" (שיחות הר"ן, עד).

ההתחזקות שנותנת את הכח להתעורר...

לסיום, רצינו לשמוע על ההתייחסות הכללית לאנדרלמוסיה הגדולה; כיצד עלינו להתייחס אליה? כעונש מן השמיים על מעשינו הרעים רח"ל, או כמהלך נפלא של הכנה לגאולה וכיו"ב? כפי שציינתי, לא היה לי מוות קליני, ואף ה"מגיד" עדיין לא נידב לי מידע מדויק על המצב הנוכחי... אך בכל זאת, אני מרגיש צורך לחדד נקודה יסודית מאד:

דווקא אנחנו, חסידי ברסלב, מסוגלים בכוחו של רבינו להכיל את שני ההפכים, ומקום יש בראשנו להניח שני תפילין. מה גם שאינם הפכים כלל וכלל, אלא שני צדדים של אותה מטבע, המחזקים זה את זה.

מחד, גם כשהקב"ה מעניש אותנו על מעשינו הרעים, כוונתו היא אך ורק לטובה, לזכננו ולטהרנו ובכך להכין אותנו לקראת הגאולה. ומאידך, גם כשמדובר על 'מהלך נפלא של הכנה לגאולה', זה לא פוטר אותנו מלהתעורר בפשיטות גמורה ולפשפש במעשינו, כפי שעשו אבותינו התמימים מאז ומעולם, וקיימו בתמימות את הפסוק "**נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'**" (איכה ג, מ).

רבינו תמיד לוקח את הטוב מהמתנגדים והחסידיים יחד (כפי אשר התבטא בעצמו, כידוע) ולא נותן שה'נגלה' וה'נסתר' ילכו אחד על חשבון השני.

סודות תורת ה'התחזקות' לא גורמת לנו לקמט אף 'סעיף קטן' בשולחן ערוך, ולשנות את הנפסק בתורת הנגלה "**שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן**, ככתוב עוונותיכם הטו וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם" (רמב"ם, תעניות א, ב. הובא במשנ"ב סימן תקע"ו ס"ק א').

אדרבא ואדרבא, סודות תורת ההתחזקות, הן אלו שנותנות לנו את הכח להמשיך עלינו את 'יראת העונש' בצורה בריאה וטובה, המביאה לידי תשובה ותיקון המעשים. ובלעדי ההתחזקות הנכונה, אין לאדם את הכלים לקבל את היראה לטובה, ותחת אשר יתעורר לתשובה ותיקון המעשים, גורם לו הייאוש העמוק בו הוא שרוי, ליפול לעצבות ומרה שחורה, המביאה בסופו של דבר לפריקת עול, והתעסקות בחדשות הקורונה תוך התעלמות מחובת התשובה.

"כי זה כלל גדול, כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל 'זכה נעשה לו סם חיים, לא זכה וכו'. וכל הדברים שהשם יתברך שולח על האדם, הן טוב הן להיפך, כל כוונתו יתברך תמיד לטובה, רק שהאדם הוא במשקל ונסיון תמיד. ועל כן,

השי"ת גדול ואין יודעים כלל

דיבורי הודיה והתחזקות מהרה"ח ר' שמעון שפירא שליט"א שזכה לקום ממיטת חוליו לפני ימים אחדים

מה אתם יכולים לספר לנו ולחזק אותנו ממה שעברתם?

ברוך ה' הכל היה בחסד גדול, גם היה לי לפני כמה חודשים מקרה שהייתי צריך ללכת לבית חולים וברוך ה' יצאתי מזה בשלום, וגם עכשיו במה שמסתובב בעולם, נדבקתי בערב פסח אבל ברוך ה' לא הוצרכת ללכת לבית חולים, ואף שהיה לי חום בפסח זכיתי לקיים את כל מצוות החג, ולאכול את כל הכזיתים בליל הסדר ואף את המרור, אף שזה לא היה פשוט שאוכל.

צריך רק להודות לה' על החסדים ולהתפלל על כל מי שעדיין לא החלים, זה מה שצריך להודות על העבר ולבקש על העתיד.

איך נוכל להתחזק בעת כזאת שיש חולשה ורפיון בתורה ותפילה מטבע הדברים?

צריך לדעת שהכל השגחה פרטית מה', הוא אינו רוצה חלילה שנחלש בתפילה ותורה חלילה, אבל בוודאי שיש לו נחת רוח עצומה מכך, שדווקא במצבים קשים מתחזקים לעבוד אותו ככל האפשר.

יש מעשה נפלא שמובא בחלקת יעקב על ר' שמשון מאוסטרופולא שפגש את השטן שהלך בחודש אלול כשפניו נפולות. שאל אותו, מדוע נפלו פניך היום? והוא ענה שהוא משקיע כל כך הרבה כל השנה להפיל את היהודים לעברות ותאוות, עכשיו הם כולם יחזרו בתשובה ויתפללו ויצעקו וה' יסלח להם. לאחר מכן בעשרת ימי תשובה פגש שוב את הבעל דבר כשפניו שמחות שאלו ר' שמשון מה נשתנה? והוא השיב שפעל אצל ה' להטביע בים ספינה שלמה עם אתרוגים, שהייתה מיועדת לבני חו"ל, כך ימנעו מקיום מצוות אתרוג והנענועים שמרעישים את כל העולמות.

שוב בחוה"מ פסח פוגש ר' שמשון את הבעל דבר והוא מלא צער, מה עכשיו? שואל הוא את הס"מ. והלה משיב שאכן התוכנית עבדה יפה וכל האתרוגים נאבדו בים. אולם, מעט מאד אתרוגים כן ניצלו והגיעו בסוף לכמה עיירות, שם עמדו כל היהודים במסירות נפש מקטן ועד גדול מהבוקר ועד הערב, וחיכו בשביל לברך ברכה חפוזת על האתרוג ולנענע לכמה רגעים. מה שגרם להתעוררות עצומה בשמים ולהמתקת הדינים מעל כלל ישראל,

יותר מכל הנענועים של כל שנה אחרת.

כמו כן גם עכשיו כשהחולשה מתגברת והעומס כשהילדים בבית וכו' מחליש את האדם מאד, אבל בכל זאת מתאמצים לעבוד את ה' זה עושה לו נחת רוח מיוחדת, ואפילו שזה פחות מתמיד.

אנחנו צריכים לעשות מה שאנחנו יכולים ואפילו קצת, ללמוד עם הילדים קצת, להתפלל איך שניתן, והעיקר לא להתרחק מה'.

יש הרגשה של דינים בעולם כמו הרגשה שה' מרחק אותנו חלילה?

לא, זה בוודאי לא נכון. בוודאי שה' רוצה מאתנו משהו ולכן הוא מרמז לנו לשוב אליו ברחמים. מכיון שאנחנו לא נביאים ולא יודעים על מה באה הצרה הזאת, צריך להתחזק בכל הענינים ובפרט במה שקשור לקדושת ביהכ"ס לא לדבר שם, ובענייני בין אדם לחברו, גם להיזהר מלשון הרע וכו'.

יש שיחה בשיחות הר"ן (שיחה א') 'גאט איז גרויס מען וויסט גאר נישט'. ה' יתברך גדול, ואין יודעים כלל. ומוהרנ"ת מחייה את עצמו הרבה בשיחה הזאת שמשמעותה היא שכל מה שקורה בעולם הוא לטובה ולחסד אף שאין מבינים מה קורה, אפילו שאנשים חולים ונפטרים ויש צער, אבל עדיין צריך אמונה שהכל לטובה. יש גם דיבור מרבינו יש עניין שנהתפך הכל לטובה' בסוף הכל יהפך להמתקה גדולה.

מה העצות למעשה להמתקת הדינים?

רבינו אומר שעל ידי ריקודים והמחאת כף נעשה המתקת הדינים, גם על ידי אמירת תהילים נמתקים הדינים, להשתדל להיות בשמחה לא ליפול לעצבות ולהאמין שהכל יתהפך לטובה, כך יעזור ה' שנוכה שבמהרה יתהפך הכל לטובה, אמן!

להאדם שום התלהבות בהתפילה, **צריכין לעשות לעצמו התלהבות וחמימות ולב בוער להתפילה וכו', ועל ידי זה יבוא אחר כך באמת להתלהבות**

מקומו" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, נו).

ולכולנו יש לב ישראלי. עלינו רק ללבב אותו, כביטוי של מוהרנ"ת. כך שגם אם "לפעמים אין

אפילו כשהשם יתברך שולח יסורים על האדם חס ושלום, או שרואה יסורים ועונשים של אחרים, וכל כוונתו יתברך כדי שיתעורר לשוב אליו, אבל בזה העולם יש להאדם בחירה תמיד עד שלפעמים מתגבר עליו הבעל דבר במרה שחורה ועצבות, עד שנופל יותר על ידי זה.

"ועל כן צריכין להתגבר תמיד בכל עת שבאה עליו איזה יראה, שתהיה לטובה, שיהיה נזהר מאד שתיכף כשהמחשבות רוצים להחליש דעתו ולהגביר עליו העצבות ולהפילו חס ושלום על ידי זה - שיתגבר כנגדם ויחזק את עצמו בכל דרכי ההתחזקות המבוארים בדברינו כמה פעמים, ואז תהיה היראה לטובה, שיזכה לתשובה על ידי זה! ויכול לבוא לשמחה גדולה על ידי היראה, אפילו על ידי יראת העונש. אף על פי שהוא יודע בעצמו שהוא רחוק מאד מאד מהשם יתברך והוא מלא חטאים, רחמנא ליצלן, אף על פי כן לא יפול בדעתו על ידי זה כלל, רק יבוא על ידי זה לענוה באמת, שהיא בחינת שמחה, בבחינת ישמעו ענוים וישמחו. וכתוב ויספו ענוים בה' שמחה ואביוני אדם בקדוש ישראל יגילו. כי קרוב ה' לנשברי לב והוא שוכן את דכא, ותיכף כשבא לשפלות אמותי, השם יתברך שוכן עמו ומנחם ומשמח אותו בכל מיני שמחות ונחמות, כי במקומו יתברך עוז וחדוה תמיד, כמו שכתוב עוז וחדוה במקומו, וכתוב כי בו ישמח לבנו" (ליקוטי הלכות, פסח ט, ז).

מעתה נחזור לשאלה ששאלתם: "כיצד עלינו להתייחס לאנדרלמוסיה הגדולה, כעונש מן השמיים על מעשינו הרעים רח"ל או כמהלך נפלא של הכנה לגאולה וכיו"ב?". ובכן, התשובה היא: היינו הך, והא בלא הא לא סגי.

ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו"

אם כבר נגענו בנושא ההכנה לגאולה, ברצוננו לשאול:

ההרגשה הכללית ברחוב היהודי היא, שאנו נמצאים בעיצומו של מהלך בלתי הפיך שמוביל את העולם למקום אחר לגמרי, ויביא בסופו של דבר לגאולה השלימה. יחד עם כך צצות גם חדשות לבקרים נבואות של 'צדיקים נסתרים' על העתיד להתרחש בעתיד הקרוב, ועל הגאולה הקרובה ובאה. כיצד אמור חסיד ברסלב להתייחס לכל זה?

אין ספק שכל מה שקורה בעולם, ובמיוחד מאורע מטלטל שכזה, מקרב אותנו בצעדי ענק אל הגאולה השלימה. אך בכל זאת יש להיזהר:

ראשית כל: לגבי תאריכים - אין ספק שחסיד ברסלב אינו מקבל שום תחזית מדויקת, ויודע בבירור ש"בכל עת זמן שנמצאים מחשבי קיצים שאומרים שיבוא באותו הזמן, אז דייקא לא יבוא בשום אופן באותו הזמן. רק 'בוא יבוא לא יאחר' במהרה בימינו בהיסח הדעת לגמרי, היינו שלא יחשבו כלל על אותו הקץ שיבוא, ופתאום יבוא במהרה בימינו אמון" (חיי מוהר"ן, תקצז).

גם כשהקב"ה מעניש אותנו על מעשינו הרעים, כוונתו היא אך ורק לטובה, לזכנו ולטהרנו ובכך להכין אותנו לקראת הגאולה. ומאידך, גם כשמדובר על 'מהלך נפלא של הכנה לגאולה, זה לא פוטר אותנו מלהתעורר בפשיטות גמורה ולפשפש במעשינו, כפי שעשו אבותינו התמימים מאז ומעולם

כמו כן: לגבי האווירה הכללית, הגורסת שמשיח חייב לבוא בעקבות הקורונה - עלינו להיזהר מלהיסחף, ועלינו להיות מוכנים לכך שיתכן שהמצב הזה יחלוף מבלי שיבוא משיח בעקבותיו ח"ו, מבלי שהדבר יחליש אותנו כלל מלהמשיך ולהאמין בביאת המשיח ולחכות ולצפות לו בכל יום שיבוא.

וכבר אמר מוהרנ"ת: "אפילו כשאהיה בבין השמשות האחרון של אלף השישי, ואראה שהגאולה עדיין לא באה, אף על פי כן אאמין באמונה שלימה בביאת המשיח" (שיש"ק ב, תקיג). ללמדך שמוהרנ"ת לקח בחשבון שיתכן מצב שהוא לא יבוא עד לבין השמשות של אלף השישי... וגם אז, עלינו להאמין בביאתו באמונה שלימה, ולהמשיך לעשות את שלנו.

התפקיד שלנו - בימים אלו, כבימים כתיקונם - הוא בכל מקרה: לעבוד את ה' ביראה ואהבה, ללכת בדרכיו בתמימות ופשיטות, ולהיות אמת'ע ברסלב'ר חסידים.

גם כשמדברים על 'משיח' - מה שנוגע לנו למעשה הוא ההתחזקות בעבודת ה' ובקיום עצותיו של רבינו, אשר הם אלו המחשישים את גאולתנו ופדות נפשנו. וכל שאר הנבואות והתחזיות על סדר ההתרחשויות, אינן מענייננו כלל.

מלבד מה שאין סיכוי לדעת כיצד ייראה בפועל סדר ביאתו, הרי שאין שום ענין להתעסק בכך, "שאינו מביאין לא לידי יראה ולא לידי אהבה", כלשון הרמב"ם:

"כל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו, שדברים סתומין הן אצל הנביאים, גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו, אלא לפי הכרע הפסוקים, ולפיכך יש להם מחלוקת בדברים אלו. ועל כל פנים אין סידור הוויית דברים אלו ולא דקדוקיהן עיקר בדת, ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות, ולא יאריך במדרשות האמורים בעניינים אלו וכיוצא בהן, ולא ישימש עיקר, שאין מביאין לא לידי יראה ולא לידי אהבה" (רמב"ם, מלכים יב, ב).

מה שכן מביא לידי יראה ואהבה ונוגע לנו הלכה למעשה, הוא, לחשוב תחבולות:

כיצד אני שב אל ה' ומתקן את מעשיי, ולא מעכב את ביאתו של משיח. כי "הנה הכלל, שצריך כל אדם לראות שמצדו לא יהיה עיכוב משיחא, דהיינו לעשות תשובה שלימה ולתקן מעשיו" (ליקוטי מוהר"ן, עט).

כיצד אני מוסיף קדושה וצניעות, ומתרחק מכל מה שיש לו אפילו ריח של היפך הקדושה. אשר על כך מקפיד משיח ביותר. "כי רוחו של משיח הולך ומקנא על שמירת הברית, ואפילו על ריח ניאוף הוא הולך ומקנא לגודל קדושתו וטהרתו שאינו יכול לסבול שום פגם מפגם הברית אפילו דק מן הדק. כי רוח אפינו משיח ה' מתקנא ביותר על פגם הברית, כי כל ישעו וכל חפצו להטות לב ישראל אליו יתברך, שיזכו להיות שומרי הברית באמת כרצונו יתברך" (ליקוטי תפילות ח"ב, כו). "ובזכות תיקון חטא זה יבוא משיח צדקנו לקבץ נפוצותינו" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, צב).

כיצד אני זוכה לקום בכל לילה בחצות, להתאבל על חורבן בית המקדש, ובכך לא לעכב את בנינו ח"ו. כי "כעת שהשם יתברך מצפה לשוב אלינו ולחזור ולבנות בית מקדשנו, ראוי לנו שלא לעכב ח"ו בנין בית המקדש, רק להשתדל בבנינו. על כן מאד צריך ליזהר לקום בחצות, להיות מתאבל על חורבן בית המקדש, כי אולי בגלגול הראשון היה הוא הגורם שיחרב הבית המקדש, ואפילו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה בנין בית המקדש, ונחשב גם כן כאילו הוא גרם להחריבו. על כן צריך ליזהר מאד לקום בחצות, ולהיות מתאבל מאד על חורבן בית המקדש, והשם יתברך הבטיח לכל המתאבל על ציון לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, סז).

ובעיקר: כיצד אני זוכה להתקשר ולהתבטל בכל לב ונפש לרבינו הקדוש וללכת בדרכיו בתמימות ופשיטות, ובכך לחיות עם אורו של משיח שכבר קם בעוד לילה ונתן טרף לביתו וחוק לנערותיו. או אז נזכה להיות כמוהרנ"ת אשר העיד ואמר: "מיין משיח איז שוין גיקומען = המשיח שלי כבר בא!" (שיש"ק ב, תשלט).

אָנִי ה' רופאךָ

בעיצומם של ימי הספירה הכיסופים והרצונות
לראות פני מלכנו ביום החמישים
ובתוככי תקופת ימי התמורה והחילוף בו שרויים ומצויים
כל יושבי תבל מפחד הנגיף והמציק

פוסעים והולכים בני היכלא דמלכא חבורות
הקודש די בכל אתר ואתר

עם התורה המרפאת
'תורה רע"ז'

בו גנוז ונמצא סגולת רפואת חודש אייר ירח זיו,
כאשר מתגלה בה לעין כל כוחה ויבולה, להצמיח בה
עֵתָהּ מְזוֹר ותרופות חיים לנפש כל חי

ניצוץ של אור

ניצוץ קטן יכול להדליק יער שלם | זרקור לפעילות הפצת אור האורות על פני תבל

בחודש הרפואות

לרגל ההתעוררות הכבירה בקרב אנ"ש להתחדש בלימוד תורה רע"ז בעיון, מובאת בזאת שיחה פתוחה ומיוחדת עם הרה"ח ר' מרדכי גוטליב שליט"א, המבקש להנחיל לכלל אנ"ש את מהפיכת ה'הליכה עם התורות' שחולל בס"ד בכולל האברכים ללימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון שייסד בעיר ביתר-עילית, באמצעות יזמה אשר מתן שכרה בצדה, בדמות פרסים הגרלות ומלגות | "אני י' רופאך"

וחדרים ואכסדראות ופשפשין נאים נפלאים ונוראים נאים מאד, ועליות על גבי עליות שונות בדרכי חידושים נוראים, ותיכף כשנכנסין בחדר אחד ומתחילין להסתכל בו ולהתפלא על נפלאות החידושים אשר בו, בתוך כך רואין שנפתח לו פתח נפלא לחדר אחר, וכן מחדר זה לחדר עוד וכן מחדר לחדר ומחדר לעליה וכו' מכולם פתוחים מזה לזה פתחים וחלונות ומקושרים ומשולבים זה בזה בסדר נפלא ובחכמה עמקה ובתכלית היפי והנוי וכו'".

ומציין רבי נתן: "וכל זה אי אפשר לבאר בכתב כי אם למי שנכנס קצת בהבנת עמק דברי רבנו זכרונו לברכה. אשרי הזוכה לטעום נועם מתיקת עמקות תורתו אשר אין דוגמתה" (חיי מוהר"ן, אות תקצד).

וברוך ה', זוכים אנו בכל יום מחדש לראות עין בעין כי אכן, ברגע שמתחילים ללמוד את התורה בצורה כזו – כפי שנרחיב מעט בהמשך מה היא הדרך הנכונה להיכנס ללימוד התורות בעיון – באמת חשים ומרגישים ביופי הנורא השורר בהיכלות אותו פלטין נהדר בקודש, ואט אט מתגבר החשק ללמוד ולהעמיק יותר ויותר, עד שמגיעים לידי כך שקשה לנתק את האברכים כאשר רוצים לעבור ללמוד תורה אחרת. כי בכל רגע ורגע מתברר לאברך הלומד בעיון שכל ההבנה שלו בתורה עד עתה היתה חיצונית ושטחית ורק עכשיו מתחיל להבין באמת את הרעיון הפנימי של התורה סביבו בונה הרבי את כל ההקשרים והבחינות.

אשרי עין ראתה זאת!

מה סדר הלימוד בכלל?

בכל יום לומדים שעה אחת. פעם בשבוע מתקיים שיעור. ואנחנו גם מוציאים חוברת שאלות המעודדות וממריצות את החשיבה והעיון ב'תורה' בה עוסקים בכלל.

ידוע לכם על כולל נוסף שמשקיע כך בהעמדת אברכים על דרך הלימוד בעיון, עד כדי הליכה עם תורה אחת במשך חצי שנה?

לא ידוע לנו. לכאורה אין מקומות רבים כאלו, למרות שבטוחני ויודעני כי ישנן עוד מסגרות המעודדות בצורה כזו או אחרת, כל אחד בדרכו, את הלימוד בליקוטי מוהר"ן בעיון.

מה ראייתם לפרוץ דווקא עכשיו החוצה ולהביא את בשורת הכולל

ר' מרדכי, אתם והכולל שבראשותכם 'הולכים' כבר מזה תקופה ארוכה עם תורותיו של רבינו הק', וכמו כן הנכם מוציאים לאור גם חוברות של חידושים וביאורים הנובעים מתוך הלימוד בעיון. האם תוכלו לשתף את ציבור הקוראים מה עומד מאחורי הקמת הכולל?

אכן, בחסדי שמים זכינו לפני כמה שנים לייסד בעיר ביתר-עילית כולל אברכים, בו לומדים כל יום במשך שעה אחת ליקוטי מוהר"ן בעיון.

המטרה שעמדה לנגד עינינו בהקמת הכולל היתה לסייע לאברכים צעירים להכניס עצמם אל הענין הנשגב הזה של הליכה עם תורות, ללמדם איך וכיצד לומדים ליקוטי מוהר"ן בעיון ולהגביר בלבם את החשק לסוג הלימוד המיוחד הזה.

כיום, כאשר אנו מביטים לאחור, אנו נפעמים ונמלאים סיפוק לנוכח התוצאות הכבירות. אם בתחילה לאחר חודש ימים החלו האברכים לחוש כי הם מיצו את ה'תורה' וביקשו לעבור ללימוד 'תורה' אחרת – הרי שבתקופה האחרונה, הגענו ב"ה למצב בו אברכי הכולל – ואני הקטן בתוכם – לומדים תורה אחת במשך מחצית שנה, וכאשר אנו מבקשים לעבור לתורה הבאה, באים טענות מצד האברכים המרגישים כי רק כעת, לאחר ששה חודשים של יגיעה והתעמקות, החלו להיפתח בפניהם שערי ה'תורה'.

כיצד אברכים מצליחים להתחבר וללכת עם 'תורה' אחת במשך פרק

זמן כה ארוך?! הרי זהו דבר חידוש ופלא!

חידוש?! אולי. פלא – כלל וכלל לא.

ברגע שאברך צעיר מגלה את העומק שקיים במאמרי רבינו הק' ואת האתגר הגנוז בין השיטין, ביודעו שכל מילה וביטוי שהרבי מביא בתורה הינם בכוונה תחילה ומדויקים עד לאחת, לבו נמשך אחר הלימוד בעיון כצמא הנמשך למים.

בפרט שכך ביקש רבינו הק' שיהגו בתורתו, כדרך שאמר שיש לדקדק בתורות שלו כמו שמדייקים במקרא. ואמנם, כאשר מקיימים את רצונו ולומדים באופן זה, מרגישים מתיקות ונועם – כפי שאמר רבינו הק' בעצמו למוהרנ"ת:

"ואמר לי כי התורות שלו הם כמו מי שנכנס לפלטין שיש בו היכלות

לכלל אנשי שלומינו, בדמות המיזם הנפלא של הליכה כללית של כלל אנ"ש עם תורה רע"ז?

כמה סיבות בדבר:

א. נוצרה הזדמנות. בעקבות המצב, אנשים יושבים בבית ומחפשים איזושהי מסגרת שתסייע להם להתחבר ללימוד. חשבנו אפוא שזהו זמן מתאים לצאת החוצה עם הפרויקט הזה, שיעניק לאברכים ובחורים מסגרת לימוד ויעודד אותם להקדיש מזמנם ללימוד ולנסות להתחבר לעניין הנשגב הזה של לימוד 'תורה' בליקוטי מוהר"ן בעיון. ענין נוסף יש כאן. שמנו לב שתורה רע"ז - התורה אותה התחלנו ללמוד עכשיו בכלל - נוגעת מאוד בענייני השעה.

תקופה זו מתאפיינת בחיפוש אחר רפואה לנגיף המתפשט בעולם ללא מעצורים, ובתורה זו הרבי עוסק בכוח הרפואה, מהיכן מגיעים הרפואות, מה מונע רפואות - בפרט שבסוף התורה הרבי מביא משפט הנוגע מאוד למחלה זו במיוחד: "רגל הוא רפואה להריאה" - וכידוע, הקורונה פוגעת בעיקר בריאות.

אגב אורחא, מן העניין לציין את הסיפור שמאחורי התורה, שאת תורה זו אמר רבינו הק' בשמיני עצרת, בעת שהיה חולה בחולי הריאות הנקרא 'שחפת', ור' אהרן 'דער רב' הביא לרבי מנה של רגל לאכול - ככל הנראה הכוונה למה שנקרא בימינו 'מרק רגל' ("גאלע") - ואז הרבי אמר את התורה הזאת.

נקודה נוספת שמביא הרבי בתורה זו, מחזקת את ענין ההליכה עם תורה זו דווקא בחודש אייר - באומר ש"בזמן החניטה, שהוא בחודש אייר, אזי יש כוח יותר בכל הרפואות... אבל בזמן אחר, אפילו אם יקחו אותן הרפואות בעצמן, אין להם זה הכוח ועל כן לוקחין רפואות בחדש אייר שהוא מאי".

אם כן, התחברו לנו כל הסיבות לתוצאה הברורה מאליה - שזהו הזמן המתאים ביותר לצרף את כלל אנ"ש כאיש אחד בלב אחד ללכת עם תורה נפלאה זו.

אייר ראשי תיבות "אני י' רופאך".

אכן. מרוב שזה מחובר לעניינה של התורה, יש הטועים וסוברים כי מקור ראשי התיבות הללו הינו בתורה זו. אולם הרבי מביא ראשי תיבות אחרים על אייר - "אויבי ישובון יבושו רגע", והמקור לראשי תיבות של "אני י' רופאך" - עד כמה שהשיגה ידי - הוא מן ה'חתם סופר'. ובאמת מעניין שהרבי לא מביא זאת.

אגב, ניסיתי גם לברר האם ידוע כיום בעולם הרפואה מה שהרבי מזכיר "ועל כן לוקחין רפואות בחדש אייר שהוא מאי" - אך לא מצאתי לכך סימוכין.

תוכלו להרחיב על מעלת הלימוד בעיון?

בוודאי! כל מי שלומד בעיון יודע ומרגיש - ואני רואה זאת גם באופן אישי וגם באברכי הכולל - שלימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון נוסך בנפש האדם כוח רוחני עז, המורגש בחוש באופן בל יתואר.

זאת מלבד העובדה שלימוד זה מחזק ביותר את הקשר לרבינו הק' בצורה נפלאה ומיוחדת. הלוא כך אומר רבינו בתורה קצ"ב: "בהספר של החכם נרשם ונצטייר שם דמות החכם, כי אלו הדבורים והאותיות הנרשמים ומצויירין בהספר, הם שכל החכם ונשמתו ובחינות פניו, נמצא ששכלו ונשמתו ופניו שהוא דמותו ממש, הוא באלו האותיות והתיבות. על כן נמצא בכל ספר וספר דמות דיוקנו של החכם שחידש אלו הדיבורים".

וכן מורגש בחוש, שכאשר עוסקים בתורתו של רבינו הק' ומשקיעים בה את ההיגיון והמחשבה, שואלים חוקרים ודורשים, ויורדים לעומק רעיונה ולשורש הווייתה - נוצר חיבור עוצמתי ואישי ביותר בין הלומד לצדיק.

אתה רוצה לומר שזו הדרך היחידה לקבל את ה"עניין של הרבי"?

חלילה וחס אין בכוונתי שישתמע מן הדיבורים שזוהי הדרך היחידה והבלעדית להתקשר לרבינו הק'. יש דרכים רבות, יש את השיחות ויש את קיום העצות. אולם בהיר וברור לכל כי לימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון הוא קיום רצון הצדיק. ואמנם מי שמכיר יודע שגדולי וטובי אנ"ש, בפרט מן הדורות הקודמים, עסקו רבות בלימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון.

הלוא דבר פשוט הוא. כאשר מחבר ספר רושם בהקדמה אשר בתחילת ספרו את דרך הלימוד של הספר - לא לחינם הוא כותב כך, אלא מתוך ידיעה שרק כך יוכל הקורא להפיק מן הספר את מלוא התועלת, ואם ינהג הקורא בדרך אחרת - לא ימלט שלא יצליח להשיג ולעמוד על כוונת המחבר.

כך בדיוק - כאשר הרבי אומר שדרך הלימוד בספרו היא על ידי הדיוק בכל מילה ובכל תיבה, עלינו להאמין בדבריו ולדעת ברורות כי אין תיבת מיותרת בספרו ועלינו מוטל לחקור ולדרוש ולהעמיק חקור - להבין את פשרה של כל מילה.

יותר מכך - כאשר הרבי אמר לדקדק בתורה שלו כמו שמדייקים במקרא, אין הכוונה לדייק רק באופן שטחי - כגון: למה הביא הרבי שני פסוקים ולא הסתפק בפסוק אחד, וכיוצא בזה. העיון הנכון הוא לנסות להבין כל מונח או ביטוי, מתוך אמונה וידיעה ברורה שכל דבר ב'תורה' מכוון למטרה, והרבי לא התבטא בלשון מסויימת רק כי כך בני אדם דוברים או ב'דרך אגב'.

לכאורה, יש בכך קושי רב. כי כאשר לומדים כך מוצאים באמת הרבה מילים, משפטים ומונחים שאינם נראים כמדויקים. האם יש עצה שניתן להעניק למתחילים, כיצד ללמוד ליקו"מ בעיון בצורה נכונה?

כן, בוודאי שיש עצות ודרכים.

עצה נפלאה ביותר - אשר נוכחתי לראות שהיא מועילה מאוד - שמעתי מאבי מורי, הרה"ח ר' שלמה אהרון גוטליב שליט"א, אשר לימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון היה תמיד ה'ענין' המרכזי שלו - כי הדרך הנכונה היא, שכאשר מתחילים ללמוד את התורה, מניחים בצד מחברת או פנקס עם עט או עפרון, ורושמים בצד את כל השאלות הצצות ומתעוררות בתוך כדי לימוד. מיד כששמים לב לדבר מה שנראה כמיותר או כתמוה - גם אם לא נראה שיש דרך לענות על כך, וגם אם אין מאמינים כלל שיכולה להיות תשובה לדבר, או שנראה מוזר לדייק כזה דיוק רחוק - דבר ראשון רושמים את כל השאלות. מה שקורה, כאשר ממשיכים בלימוד התורה, לפתע קולטים שהרבי מביא רעיון חדש שמבאר למפרע את אחת השאלות. פתאום מסתדרים תמיהות שונות, כגון: למה הרבי השתמש במונח כזה או אחר, וכיוצא בזה.

אם לא רושמים את השאלות, לא שמים לב אליהן. אם לא שמים לב אליהן, מרבית הסיכויים הם שנשכח שבכלל היה קשה לנו דבר מה במרוצת הלימוד ולא נזכור כלל שהיה כאן דבר מה שדרש מחשבה ועיון - ואזי מעטים מאוד הסיכויים שנזכה להבחין בעמקות דברי רבינו ולהתענג על היופי הנפלא הגנוז בה.

בכולל אני משתדל לעודד מאוד את ענין זה. בדרך זו תוך כדי לימוד עשויות השאלות להתגבר יותר ויותר, כי ככל שמתקדמים ב'תורה' נתקלים בנושאים שונים שהרבי מקשר ביניהם, ולא מבינים מה הקשר בין בחינה זו לבחינה אחרת.

דוגמא לטעות נפוצה שמתרחשת כאשר לא לומדים בעיון: לא אחת הרבי מביא מושג מסוים ואומר עליו 'זוהי בחינה...' ומביא לכך ראייה מפסוק. אם לומדים בשטחיות, אין מנסים להבין את עומק ההקשר בין הבחינות והפסוקים, אלא מסתפקים בכך שהרבי הביא

פסוק לדבר. אם תשאל מה הקשר בין הדברים, התשובה תהיה: הפסוק.

אבל כאשר לומדים בדרך העיון, מתעקשים ואומרים: רבי, אני רוצה להבין באמת את ההקשרים. אמת ששני העניינים מוזכרים בפסוק אחד, וזה אולי קשור בדרך הדרוש, אבל אני רוצה להבין בפשטות מה הקשר הפנימי, העמוק והשורשי, בין הדברים.

דרך הלימוד הנכונה היא לגשת ללימוד מתוך אמונה וביטחון שבאמת הולך להתגלות לי תוך כדי לימוד דרך פנימית שתעניק לי בהירות נפלאה, כיצד כל התורה מחוברת כמקשה אחת, ותעמוד לימיני סייעתא דשמיא לקיים את רצון הצדיק שאמר שאת התורות שלו יש ללמוד מתחילה לסוף ומהסוף להתחלה באופן שכל התורה כולה תהיה מקושרת ומחוברת.

כאשר לומדים באופן זה, זוכים באמת להבין את הקשר הפנימי בין כל הדברים שהרבי מביא ומקשר בתורה.

זוהי העצה הראשונה.

נקודה נוספת שאנו משתדלים לשים עליה דגש בכלל - שהפשט ב'תורה' יגיע מתוך התורה עצמה.

לא אחת הרבי מזכיר מושג והלומד שכבר מכיר את המושג מתורה אחרת או מלימודים אחרים, מפרש זאת מיד על פי ידיעותיו המוקדמות. זוהי טעות. התורה של הרבי היא כולה הקדמות, כלשון קדשו, ובכל תורה הרבי מעניק למושגים עמקות חדשה רבת-משמעות. כך שמעתי מאבי מורי שליט"א שקיבל ממורו ורבו הרה"ח רבי גדליה קעניג זצ"ל.

כאשר פוגשים מושג בפעם ראשונה בתורה של הרבי, אין לנו לגשת אליו בהרגשה שאני כבר יודע מה זה. צריך אמנם להתחבר לפשטות הדברים, על פי ידיעותינו המוקדמות, אך צריך לפקוח את עיני השכל, לדעת ולהאמין שאם נלמד את התורה כמו שצריך לפתע נבין שהמושגים אותם קיבלנו עד כה כפשוטים ומובנים מאליהם, אפילו מושגים ביהדות, לא התחלנו כלל וכלל להבינם לאשורם. שכן הרבי נותן להם עומק אחר לגמרי.

דוגמא לדבר - מן התורה הנוכחית, תורה רע"ז: הרבי מדבר שם על בחינת 'תמר דקדושה', ומביא את הפסוק 'צדיק כתמר יפרח'. בהסתכלות שטחית הלומד עושה הקשר מהיר, המסתמך על ידיעותיו והבנותיו המוקדמות. צדיק הרי הוא שייך לענייני הקדושה, צדיק הוא קדוש, אם כן כאשר כתוב בפסוק 'צדיק כתמר' הרי שהכוונה לתמר דקדושה. זוהי דוגמא קלאסית למחשבה שטחית.

לעומת זאת, אם ננסה לעצור לרגע ונשאל את עצמינו: ילמדנו רבינו, הרי לא כתוב 'קדושה כתמר יפרח', אלא 'צדיק כתמר יפרח'. מה הקשר הפנימי בין המושג 'צדיק' למושג 'קדושה', הרי הרבי לא מביא סתם מושגים - בכך יפתח לנו צוהר לנסות להגיע להבנה עמוקה יותר, להבין מה הקשר הפנימי המחבר בין ה'צדיק' ל'קדושה' באופן כזה שיבאר לנו מפני שניהם הינם עניין אחד ממש, וכאשר מזכירים 'קדושה' בפנימיות זה כמו שמזכירים 'צדיק', כי השורש של שניהם שווה.

המכשול שעומד בדרכו של הלומד, הוא הנחות היסוד המוקדמות שלו. בשפת דורנו יכונה הדבר 'קִשְׁל' מחשבתית. המחשבה שלנו מכשילה אותנו. מדוע? מפני כשאנו מזכירים את המילה 'קדושה', באופן אוטומטי צף במחשבנו הפירושים שהענקנו בראש שלנו למושג זה. וכנ"ל גם לענין המושג 'צדיק'.

הדרך לרדת לשורשי הדברים ולהעמיק הבנה, היא להניח בצד

לרגע את כל מה שהבנו עד היום - שבוודאי גם הבנות אלו הינם חלק מן המכלול של אותו נושא - ולהניח לרבי לגלות לנו עומק ומהות חדשים בנושא הנקרא 'קדושה' ו'צדיק'. וברגע שנזכה לקבל את העמקות החדשה שמגלה הרבי בתורה, ממילא יישפך לנו אור חדש על הנושאים הללו ונראה אותם במבט חדש לחלוטין.

לסיכום, נמצאנו למדים שיש כאן שני נקודות חשובות מאוד לאדם הניגש ללימוד בעיון. נקודה ראשונה: לאורך את כל לימוד התורה, חשוב מאוד לרשום כל דבר שקשה או תמוה בעיניך, עד שתראה שהדברים מתיישבים ומדויקים. הנקודה השנייה: לא להסתמך על ההבנות המוקדמות שלנו, אלא להמתין ולראות בתוך התורה את הפשט האמיתי והאור החדש שהרבי בא לגלות לנו. אלו שני עניינים שחשוב מאוד לדעת כאשר ניגשים ללימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון.

אפשר לחדד עוד סיבה נוספת, המביאה לידי כך שאדם לא יתעקש להבין כל דבר לעומק.

הרבה פעמים יש בושה לרשום על דברים שאיננו מבינים. לפעמים הרבי מדבר בלשון של קבלה או מציין מושג קבלי, והלומד אומר לעצמו: נו, פשיטא שאינני בקיא בספרי קבלה ולא אבין את המושג הנזכר. ככל הנראה אין ידי משגת להבין את המושג כראוי, וכל שנותר לאל ידי לעשות, זה רק להבין בשטחיות, לפי עניות דעת. שכן אילו ברצוני להבין את המושג הקבלי לעומק, עלי ללמוד הרבה חכמת הנסתר.

כמובן שזו טעות. התורה של הרבי מדברת לכל אדם ואדם, והגם שיש מושגים שהבקיאות בתורת הקבלה יותר קל לו להתחבר לרעיון, אבל גם מי שאיננו בקיא - צריך לדעת כי בסופו של דבר, אם ילמד היטב יבין את המושג הזה לאשורו. וזה יועיל לו גם בעת שיבוא ללימוד את הדברים במקור.

בתורה רע"ז הרבי מביא כל מיני מושגים כלליים הקשורים לבקבלה. למשל: 'המתקת הדין'. 'סטרא אחרא'. 'שאוור בככותבת'. וכאשר ניגשים ללימוד התורה צריך לדעת להתנתק מכל מה שידענו עד היום על המושג 'המתקת הדינים', כולל מה שהרבי מדבר על כך בתורות אחרות - כי בוודאי בתורה זו, תורה רע"ז, הלומדה בעיון כראוי יבין בפעם הראשונה בחייו מה זה נקרא 'המתקת הדינים'.

ואין צריך להתבייש לעיין בפשטות - מהתחלה ממש: מה זה 'דין'? מה 'דינים' פועלים? מה זה בכלל 'המתקה'? האם מבטלים את הדין או מחליפים אותו? מה זה נקרא שממתיקים אותו, וכי מדובר במירות גשמית שניתן להמתיקה על ידי שפיכת סוכר?

כאשר לומדים בצורה עירנית שכזו, מתוך ידיעה שכאשר הרבי מזכיר כאן 'המתקת הדינים', אין כוונתו שנסמוך על הידע הכללי שלנו, אלא ברצונו לגלות לנו משמעות חדשה ועמוקה - הרי שממילא נצפה ונחכה ונאמין שאם באמת נלמד עוד ועוד ונתעקש לחשוף את שורשי התורה, בסופו של דבר נבין אור חדש מה זה 'המתקת הדינים'.

זו המטרה בשלה ייסדנו את הכולל וזו הסיבה בשלה יצאנו עכשיו לפרויקט החדש - להפיץ את הבשורה בקרב כלל אנ"ש.

קרן 'נר שרה' מתכוונת לתגמל ולתת מלגות לאברכים שיקדישו מזמנם ללימוד זה? איזה פרטים אפשר לתת בנידון?

אז ככה. כרגע כל מי שלומד את התורה חמש פעמים, מתוך הספר, ברצינות, מתוך כוונה להעמיק בהבנתה - ייכנס להגרלה שתיערך בין המשתתפים על כרטיס טיסה לאומן או על הכסף תמורתו.

אולם חשוב לציין, כי המטרה היא לעודד את העיון ועל כן אין להגיד 'ליקוטי תפילות' ו'ליקוטי הלכות' על התורה. למרות שפשיטא שאלו

מקבלין דין מן דין

באדיבות מכון משיב לשואל

איך להתחזק גם בסביבה שרחוקה מעבודת ה'?

הר"ר איתמר לייפער שליט"א

מזהר"ן), און זאגן אסאך די תפלה פון ספר ליקוטי תפלות אויף די תורה (תפלה קמ"ט), אויך זאל מען אסאך לערנען די הייליגע דיבורים פון רבי'ן אין ספר ליקוטי עצות ערך 'עזות' און ערך 'מניעות', ווי אויך די אויבנדערמאנטע שיחות פון ספר שיחות הר"ן (אות פ'-פ"א). אויך קען מען זיך דערהאלטן על-כל-פנים דורכ'ן טעלעפאון מיט גוטע חברים, אדער הייליגע ערליכע טעלעפאון ליניעס, וועלכע וועלן אים שטענדיג דערמאנען זיך נישט אוועקצורירן פון די דרכי הקדושה שטענדיג!

קיצור הדברים בתרגום חופשי ללשה"ק

שאלה אני נמצא הרבה בסביבת אנשים שאינם יראי שמים, השקועים בענייני עוה"ז, ועיקר שיגם ושיחם אינו בנושאים של עבודת ה', אני מפחד שזה עלול להפיל אותי מעבודת ה'?

תשובה זו אכן סכנה גדולה מאד ורבינו מביא שהסכנה מבני אדם היא אף יותר מאשר הסכנה מהיצר הרע בעצמו, לכן צריך לראות להתרחק מהם ככל האפשר. אולם עצה לכך ניתן ללמוד ממעשה שהיה אצל רבינו, שאחד מתלמידיו שהיה בין גויים במרחקים, ופחד מאד להתרחק מהקדושה עקב כך, ועל כך אמר רבינו, שדווקא הפחד בעצמו שחשש ליפול הוא מה שהחזיק אותו לבל יתרחק חלילה, גם כאן הפחד ליפול הוא מה שמחזיק ושומר את האדם שלא יפול.

אבל כידוע ופשוט עיקר העצה לכך היא תפילה, כל יום להרבות בתחנונים וצעקה לה' להינצל מכל השפעה רעה.

התורה בה רבינו מדבר על עניין זה היא 'אחד היה אברהם' שבוודאי שכלל שגשגן אותה ונתמיד בה נזכה לקיים אותה יותר, ולהרגיש 'אחד בעולם'. כמו כן בליקוטי עצות ערך 'עזות' ו'מניעות', כמו גם שיחות פ-פ"א שבשיחות הר"ן, מדברים על עניינים אלו.

במצבים כאלו בפרט כשלא פוגשים חברים טובים אפשר תמיד להתחזק אתם בטלפון, כמו כן ניתן להתחזק גם עם קווי טלפון של שיעורי תורה וכו' שתמיד יזכירו לאדם מה התכלית האמיתית בעולם

שאלה עס קומט מיר אויס אז איך דארף זיך אויפהאלטן במשך די טאג אין פארשידענע ערטער (ישיבה, ארבעטס פלאץ, וכדומה) פון אזעלכע מענטשן וואס זייער זאך איז נישט 'עבודת השם' און דעם 'תכלית האמת', און דער עיקר פון זייערע שמועסערייען זענען פון נארישקייטן און פוסטע זאכן פון דער וועלט - אזוי ווי עס איז דער שטייגער ביי רוב מענטשן, און דאס שטערט מיר זייער שטארק, ווי אזוי קען איך זיך אן עצה געבן דערמיט?

תשובה דאס איז באמת א שווערע שאלה, וויבאלד עס איז טאקע זייער מסוכן זיך צו דרייען מיט אזעלכע סארט מענטשן, אזוי ווי דער רבי ז"ל זאגט אין שיחות הר"ן אות פ' - פ"א אז מענטשן האבן א גרעסערע כח אראפצואווארפן איינעם פון זיין עבודת השם, מער ווי דער יצר הרע אליינס! און אזוי ווי חז"ל זאגן שוין 'הרחק משכן רע'. אפילו אז מ'רעדט נישט דא פון רשעים ממש, נאר אזעלכע וואס בחיצוניות זענען זיי ערליכע מענטשן, אבער זענען פול מיט חכמות און ליצנות אזוי ווי ס'איז איינגעפירט, וואס אין א געוויסע מאס קען מער גרינגער נאכגעשלעפט ווערן נאך זיי ח"ו.

עס איז געווען איינער פון רבי'נס תלמידים, וואס איז אים אויסגעקומען צו וויילן א לענגערע צייט אין א ווייטע פלאץ וואו עס איז נישט געווען דארטן קיין פרומע אידן, פלעגט ער שיקן בריוו צום רבי'ן זיך אויסדרוקן זיך זיין גרויס פחד אז ער זאל נישט אראפפאלן ח"ו דורך די סביבה. דער רבי האט געזאגט אויף אים אז די פחד אליין - דאס דערהאלט אים אין זיין אידישקייט! די זעלבע ביי אונזער שאלה - דאס עצם ווייטאג אז מ'געפונט זיך צווישן אזעלכע סארט מענטשן, דאס אליין וועט אים אפהיטן ער זאל נישט אראפפאלן דורך זיי!

און פארשטייט זיך, די עיקר עצה איז תפלה, אז זייערע אויגן זאלן געעפנט ווערן און זאלן זיך אומקען צום אמת'ן תכלית, ווי אויך אויף זיך אליין, אז מ'זאל כאטש זוכה זיין ניצול צו ווערן פון זיי.

עס איז כדאי צו חזר'ן כסדר די תורה פון 'אחד היה אברהם' (אנהויב די צווייטע חלק ליקוטי

הם דברים חשובים ביותר, אך המטרה כאן היא לעודד את עצם הלימוד, ולכן צריך ללמוד את התורה בפנים מתחילתה ועד סופה, חמש פעמים.

לצד זאת, אנו יש תכנית של חלוקת מלגות, גם לבחורים וגם לאברכים. תכנית זו כבר פועלת מזה כמה חודשים בכמה וכמה ישיבות - ביניהם: ישיבת 'חיי משה'. ישיבת 'עמלה של תורה'. ישיבת 'שערי תורה'. ישיבת 'כוכב מיעקב' - טשעבין'. כאשר קבוצות בחורים שהחלו ללכת עם התורות יחד עם הכולל, בשיטת לימוד זו, מקבלים מידי חודש בחודשו מלגה.

כעת אנו מבקשים להרחיב את מבצע חלוקת המלגות לכל מי שיתחיל ללמוד את תורה רע"ז. ייקבעו לכך תנאים נוספים, כגון: לימוד 12 שעות בחודש אייר, ועוד כמה וכמה תנאים. בימים אלו אנו פועלים להקים מערך מסודר להצטרפות לפרויקט. הודעה על כך תבוא בפרסומות א"ה.

למעשה, כל אחד מוזמן להתחיל ללמוד את התורה וכבר בעזרת ה' אחרי חמש פעמים שילמד את התורה יוכל להיכנס להגולה. לגבי המלגות בהמשך יפורסמו הפרטים מה צריך לעשות כדי לקבל את המלגה ואיך נרשמים ומצטרפים למגלה שהקן תעניק א"ה לבחורים ולאברכים.

לסיומא, ברוך ה' זכינו שגם ארגון 'תמימי דרך' מתחילים יחד עמנו ללמוד תורה רע"ז - מה שיביא א"ה לידי כך שיהיה ציבור גדול מאוד מאנשי שלומינו ההולכים בדרך הצדיק, שילמדו כאיש אחד בלב אחד את התורה. וכידוע, על ידי שלומדים את תורת הצדיק בענין מסוים - ממשכים לעולם את הכוח בו עוסקת התורה.

יעזור השי"ת שנזכה באמת להמשיך את הכוחות בהן עוסקת התורה - בפרטיות ובכלליות - כח הרפואה, כח השלום וכל הטובות שהעפר נותנת - 'אכילה ושתיה וזהב וכסף ואבנים טובות'.

כאן המקום להודיע כי ההצטרפות לתוכנית והרשמה להגולה, היא בקו של 'איחוד חסידי ברסלב בארץ הקודש' בטלפון 09-7605885 שם ניתן לשמוע שיעורים חידושים ושיחות חברים בענייני התורה הזמנית ושאר ענייני עבודת ה'

ילד שעשועים

לילדים של ברסלב

ל"ג בעומר בעדן הקורונה

מרחוק. (כמו שמרומז בליקו"מ תו' א') והן אמת שרצון הצדיק הוא שנבוא אליו ונשתטח על קברו ונשמח בהלולא שלו השורה במקום מנוחת כבודו. אך כשרצון ה' יתברך מונע בעדנו מלבוא בפעל על קברו ומנוחת כבודו, צריך לדעת שהצדיק הוא גם בחינת שמש המאיר ומחמם ומועיל למרחוק ובפרט ביום היארצייט שלו שהוא יום ההלולא שלו, אז יכול להאיר מרחק רב עד למאד ובלשון הזהר הקדוש "אתפשטותא דנשמת הצדיק היא בכל העולם כלו".

ועל כן ילדים יקרים! אף שרשב"י מנוחתו כבוד במירון, מכל מקום בכוונו לפעל ולהפעיל עבורנו אף במקומנו אנו. בירושלים או בני ברק בבית שמש או בעפולה ואפילו בחוץ לארץ.

וכמו התפלה הנודעת שחבר מוהרנ"ת (המובא בליקוטי תפלות ח"ב מ"ז עפ"י ההתגלות נפלא שגילה רביז"ל מרשב"י) בהיותו בברסלב. רחוק מאד מציון הרשב"י ואף על פי כן מדבר אל רבי שמעון בר יוחאי כמדבר אל הצדיק פנים אל פנים. וכמו שכתב מוהרנ"ת בהקדמה לתפלה זו וזה לשונו:

"תפלה זאת מיסדת על פי הסוד הנורא שגלה רבנו ז"ל על גדלת רבי שמעון בר יוחאי ז"ל שהבטיח לישאל שלא תשתכח התורה על ידו. כי בזהר דא יפקון מן גלותא. ומה טוב לאמרה על קברו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי ז"ל מי שזוכה לבוא לשם. אך גם בכל מקום האומרה לא הפסיד כי התפשטות נשמת הצדיק הוא בכל העולם כמובן בזהר הקדוש".

ועתה ילדים יקרים! זכור נזכר לקח לעצמנו איזה פנאי וזמן ביום ההלולא הקדוש, נלך לאיזה פנה שקטה שיהיה לנו שם ישוב הדעת, נציר בדעתנו כאלו אנו נמצאים אצל רבי שמעון בר יוחאי, שם נתפלל ונאמר פרקי תהלים וכמובן גם את התפלה של ל"ג בעומר שבלקוטי תפלות עם שאר תפלות ותחנונות ובקשות על הפרט ועל הכלל. ועל ידי זה נזכה לפעל ולהפעיל ישועות רפואות ונחמות בזכות אדוננו בר יוחאי. ואחר כך אפשר אפילו לצאת לקידה ונדליק את הטייפ בשירי ל"ג בעומר ונודה ונהלל לה' יתברך על אשר שלח לנו צדיק שכזה בגלות המר הזה.

בעזרת ה' יתברך בלח התפלות והשמחה שנעסק אם ירצה ה' ביום ההלולא קדישא נזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן!

"מה יהיה? מנחם! מה נעשה?"
"מה יהיה עם מה?" השיב מנחם בשאלה.
"מה יהיה עם ל"ג בעומר?" שאל שמעון מדאג "שמעתי שהשנה לא תתקיים העליה ההמונית לציון התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי."
"אוי! בדיק עכשו? כשזקוקים כל כך לישועות ולבטול רע הגזרה" נאנח מנחם. "מה אם לא הכח של רבי שמעון יכול לעזר לנו?"
"אני מרגיש החמצה כל כך גדולה". שח שמעון את אשר בלבו. "בדיק השנה כל כך התכוננתי להלולא דרבי שמעון בר יוחאי, רציתי שזו תהיה הכנה רוחנית לקראת הבר מצוה שלי. רציתי לנצל את השנה האחרונה של ה'הבל פה שאין בו חטא'.

בידי רשימה מוכנה של כל הדברים שהתכוננתי להתפלל עליהם במירון. עכשו כשנמנע מאתי לעלות מירונה כיצד אוכל להתפלל? ואיך אוכל לפעל בזכות התנא הקדוש?"
"מה? אז יכול להיות של"ג בעומר יעבר עלינו כמו יום רגיל?" - התעצב מנחם - "ומה יהיה עם כל ההשפעות? עם כל הישועות?"
"ילדים יקרים!" - התערב פתע אביהם בשיתחם.

"ראיתם פעם את השמש?"
מנחם ושמעון הביטו זה בזה ולא הבינו לאן חותר אביהם בשאלה מוזרה זו.
"נדאי שראינו את השמש!" ענו בפליאה.
"האם הצלחתם להתקרב אליה?" הוסיף האב להקשות.
"התקרבו למי?" תמהו הילדים.
"האם נסיתם להתקרב קצת אל השמש?" הסביר האב כשבת שחוק נסוכה על שפתיו.

"איך אפשר להתקרב אל השמש?" תמה מנחם.
"וגם אם יאה אפשר להתקרב אל השמש, הלא אפשר להשרף מהחם הנורא!" הוסיף שמעון.
"ובכלל בשביל מה צריך להתקרב אל השמש הלא כל מה שצריך לקבל מו השמש אנו מקבלים גם כך, כשאנו רחוקים אלפים פרסאות ממנה" - הוסיפו שניהם גם יחד.
"השמש מאירה לנו מאד גם כשאנו רחוקים ממנה וגם מחממת אותנו גם כשמרחק רב יש בינו לבינה".
"נכון מאד!" הסכים עמהם האב.
ועתה ילדים יקרים תשמעו טוב!

הצדיק מרמז ל"שמש" וכמו שהשמש יכול להאיר ולחמם למרחק רב עד למאד, כמו כן אור הצדיק יכול לחמם ולהאיר להאדם אף

טמיר ונעלם

ילדים יקרים!

- האם שאלתם פעם את עצמכם מדוע מרגישים חסידי ברסלב קשר נפשי כה עמוק לציון התנא רבי שמעון בר יוחאי?
- הידעתם שלקשר זה קשורים עוד כמה צדיקים?
- כשתפתרו נכונה את התשבץ תגלו לא רק המסלול המדגש מכיון החץ והלאה שמות של כמה צדיקים. עליכם למצא את המכנה המשותף ביניהם!

בהצלחה!

	12		11		10		9		8		7		6	5		4	3	2		1
		19			18	17			16	15									14	13
27		26		25			24				23		22				21			20
	34			33	32		31					30					29		28	
		43	42		41			40		39			38		37		36			35
53	52		51				50			49			48		47		46			45
	59				58			57				56				55				54

הגדרות מאגן:

- האזין. 5. שאג מי לא יירא. 8. שבכל דור דור עומדים עלינו.
- מעון. 12. מנין מדות של רחמים. 13. אין לקטן (ליקוה"ל שלוחין א')
- העלה באש. 17. אהד מן הפכות. 19. פרט קטן (ר"ת). 20. התורה והמעשור והשבת
- נותנים חיים גשמיים גם כן (ספר המידות ש') 21. ראשי תבות של רבי שמעון בר יוחאי ורבנו ז"ל. 22. נ רבים מעון וקרבים לה' יתברך.
- מ' מוהר"ן קיב' 25. בזכות תמיד ... נצולין מגזרת שמד. (ספר המידות) 26.
- אחד מן הפרשיות. 28. אסור להמצא על בגד של תלמיד חכם. 30. יצור זעיר מאד.
- צלחות עמקות. 34. חתנו של הב"ח. 36. נרצוי ל אהיו (סוף מגילת אסתר כתיב מלא). 38. אהד מאבני החשן. 40. דרדק. 41. תגף באבן רגלה. (תהילים צ"א) 42. כבוד נאם. 44. בתוכם. 46. ה' הט שמיה נ גע בהרים ויעשנו (תהילים קמד') 45. מקוננים. 50. עט שלו. 51. על שם זה קראה לאה את שמו של דן. 54. יין שלו (כתיב חסר). 55. יוצאי חלציו (ר"ת). 56. חם פבד. 57. מגני נח.
- לכב אנוש יסעד (תהילים קד') 59. התבה הראשונה של לקוטי מוהר"ן.

הגדרות מאגף:

- עומד בין שמד לרצון (ליקו"מ סימן רטו) 2. מתנה 3. והיה לו כמה וכמה
- איך שיעלים עצמו מן העולם (ח' מוהר"ן קיא) 4. שמעון הוא צרוף מ"ש (שיחות הר"ן מד') 6. רבנו שבח מאד את היראת שמים שלו (כוכבי אור כא.) [כתיב מלא] 7. וכל דבר שרצה לעשות בעבודת ה' היה קשה עליו מאד (שבחי הר"ן יד') 8. פ בנגב. (תהילים קכ"ו) 9. אהד מן החידשים. 10. סחורה. 11. זאת ה פי ימות באהל (חוקת) 12. יעטר. 14. שמים מר למתוק ומתוק (ישעיה ה' כ') 16. רבנו אמר עליו שהוא כמו אחיה של התורה הקדושה (שיחות הר"ן רכג') 18. רבי שלו. 19. אולי. 22. עצת ה' תקום. 23. כה היו קוראים לרבי יהודה הנשיא: רבנו . 24. אדון. 25. אביו של יהושע. 27. במלה זו מתחיל השירה. 29. בן בארמית. 32. עוד ישאל קל. 33. עליהם אימטה נפחד. 35. מלמד תורה לתלמידים. 37. נשמא, ברי עדיף. 39. נתן חפציו תמורת כסף. 43. מעשה מרוב ו חיד (מסיפורי מעשיות) 45. מאכל ישאל במדבר. 47. שנים בארמית. 49. מספר השבטים. 52. נצבו כמו גלים. 53. עיר שקבש יהושע בהפוף.

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברור וקריא עד ראש חדש סיון בלבד. לפקס המערכת: 0237-0237-318-077 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון המערכת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד, יש לציון באפן ברור שם וכתבת מגורים וטלפון בין הפותרים נכונה יגרל זכוי של 100 ש"ח ברשת חנויות ספרי "אור החיים"!

בהגדרה על גליון חדש ניסו זכה הילד נחמן בעק מבית שמש פתרונות לגליון ניסן. בפסח צועקים בתפילה

"כִּדְאֵי הוּא רַבִּי שְׂמַעוֹן"

של אמונה ויראת שמים. לא קלה הייתה המשימה לנכח הבוז והלעג שהפגינו מטפליה של אסתר'ק'ע לכל דבר שבקדשה. סבל כפול ומכפל היה מנת חלקה של המשפחה. כאלו לא היה די במצבה הגופני הירוד נוסף לזה הכאב הנזקק על התנאים הרוחניים הקשים. שנים על גבי שנים נמשך המצב המיסר הזה כשאסתר'ק'ע כמעט ולא מתקדמת ומתפתחת. בהיותה בגיל שמונה שנים לא ידעה עדיו לפסע פסיעה אחת. כל שיכלה היה להתקדם בזחילה בלבד. המצב קרע את לבו של רבי שמואל ושל אשתו הצדקנית ששפכו דמעות כמים בתפלות לרופא כל בשר.

באחד מימי עשרת ימי תשובה הרגישה הרבנית שאמנם תפלות רבות שפכו אף יש משהו שטרם נסו, יש בגליל העליון מי שיכול להושיעם ממצוקתם, הלא הוא התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי. אמנם בעלה הצדיק שוהה כעת כמנהגו בכל שנה בעשרת ימי תשובה בציון התנא הקדוש במירון, אף שונה יהיה הדבר כשאסתר'ק'ע עצמה תהיה נוכחת בציון הקדוש. לבה אמר לה שבצורה זו יוכלו לפעל ישועה ורפואה לבתה. אך כיצד נגשים לבצע משימה סבוכה זו? הנהלת המוסד אינה מאפשרת את הוצאת המטפלים אפלו ליום בודד. כיצד תוכל לקחתה לכמה ימי נסיעה? ובכלל להטלטל בדרךים עם ילדה מגבלת כזו עם כמה אוטובוסים מקרטעים הנה משימה מפרכת וכמעט בלתי הגיונית.

הרבנית לא נתנה לקולות המחלישים להכריעה, ובעזרת דקדשה החליטה שהיא את שלה תעשה ויהי מה. אזרה עז ותעצומות ונגשה לדבר עם הנהלת המוסד ושכנעה אותם פי למען בריאותה הנפשית של אסתר'ק'ע כדאי וממלץ יהיה לשחררה לשבת בחיק המשפחה. החמימות והאווירה המשפחתית בנדאי יתרמו למצב רוחה ויחזקו את... דבריה שיצאו מלב שבור של אמא מסורה ודואגת נכנסו אל לבם של המנהלים והם אשרו באפן חד פעמי את שחרורה של אסתר'ק'ע לשבת. לאשרה של הרבנית לא היה קץ. הנה התוכנית מתחילה להתקדם...

הרופא חמור הסבר היטיב את משקפיו על אפו ואמר בקולו העמק: "ילדתכם אסתר נדבקה כפי הנראה בנגיף, ועליה להתאשפז מידית בבית החולים!". האם פרקה את ידיה באין אונים ונאנחה בשברון לב: "אוי! טאטע אין הימל! רק לא זה! רק לא זה!".

היה זה לפני כששים שנה. גם אז השתוללה מגפה בארץ הקדש, נגיף ה'פוליו' הלך אימים על כל תושבי הארץ. נפגעייה העקריים היו תינוקות וילדים והשלכותיה של המחלה הקשה היו פואבות ועצובות מאד, במקרים רבים מאד הנדבקים הצעירים הפכו למשתקים לכל ימי חייהם.

נקל לשער את בהלתה של אמה של אסתר'ק'ע למשמע אבחנתו של הרופא. אסתר'ק'ע בתו של רבי שמואל שפירא נדבקה בנגיף הקשה בהיותה תינקה קטנה. בהמלצת הרופאים הבהלה הקטנה לאשפוז בבית החולים ושם הכנסה ל'בדוד' בשל חשש להדבקה.

ימים, שבועות וחדשים רבים שהתה אסתר'ק'ע בחדרה המבודד, משתקת בכל גופה, כשמבעד לחלון הקט משקיף אביה הגדול על מצבה האמלל ומרטיב דפי תהלים בתפלות לבריאיתה ולהחלמתה.

לאחר כמה חדשים בהם לא חל כל שפור במצב הילדה, העברה אסתר'ק'ע לבית החולים אל"ן - בית חולים שקומי. בית חולים זה היה כעין מוסד לילדים מגבלים שתנאיהם הרפואיים לא אפשרו להם לשהות במסגרת ביתית או למונית רגילה.

מוסד זה היה חילוני לחלוטין וכזה היה גם החוגג שהעניקו לשהים בו. רבי שמואל שפירא קאב מאד את מצבה הגופני של בתו ועוד יותר את מצבה הרוחני האמלל בהיותה שרויה במקום חף מכל שמץ של יהדות וקדשה, לפיכך עשה כל מאמץ לבקרה כמה שיותר ולהנחילה יראת שמים ו'ידישקייט' במדה גדושה.

שעות על גבי שעות היה מספר לה מפרשת השבוע, היה מלמדה מצות ומעשים טובים והיה משגן עמה ברכות ותפלות. רבי שמואל ובני ביתו עשו כל מאמץ שלמרות האווירה של פריקת על בו אסתר'ק'ע מצויה תהיה נפשה טעונה במטענים

שֶׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן!

בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה אֲרֻזָּה הֶרְבֵּנִית אֶת מִטְלָטְלִיָּה הַמוֹעֲטִים וְנִסְעָה חֲזָרָה לְעִיר הַקֹּדֶשׁ. כְּשֶׁרַבֵּי שְׁמוּאֵל נִשְׁאַר לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲבוֹדָתוֹ הַקְּדוּשָׁה עַד לְאַחַר יוֹם הַכַּפּוּרִים.

בְּהִתְרַגְּשׁוֹת אִין קוֹץ שְׂמִיחָה כָּל הַמְשַׁפְּחָה בְּרֵאוּתָהּ אֶת הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה, כָּל בְּנֵי הַבַּיִת הִרְעִיפוּ עַל אֶסְתֵּרְקוּעַ אֲהַבָּה וְחַבְּבָה וְהוֹדוּ לָהּ 'יִתְבַּרַךְ עַל רַב חֲסֵדָיו.

לְמַחֲרַת כְּשֶׁחֲזָרָה אֶסְתֵּרְקוּעַ בְּלוּיָת אִמָּה לְבַיִת הַחוּלִים אֶלִּין עֶמֶד כָּל הַצְּנוֹת מִשְׁתוּמָּם. כְּרֵאוּתָם אֶת הַיְלָדָה הַמְשַׁתְּקָת מֵהַלְכַת עַל רַגְלֶיהָ - נְהִיּוּ הֵם עֲצָמָם כְּמִשְׁתַּקִּים מֵהֶלֶם וְתִדְהָמָה.

לְאַחַר שִׁבְת מְרוֹמְמַת בְּמַחְצָתָה שֶׁל אֶסְתֵּרְקוּעַ, הַחֲלָה הֶרְבֵּנִית לְהִתְאַרְגֵּן לַמַּסַּע ... אֶת הַיְלָדִים הַשְּׂאִירָה תַּחַת פְּקוּחָה שֶׁל בִּתָּה הַגְּדוֹלָה וְכַלּוּי צִרְפָּה אֶת ... אֲהַרְלֵעַ שִׁיְהִיָּה לָהּ לְעֶזֶר.

יוֹם שָׁלֵם אֲרָכָה הַנְּסִיעָה שֶׁכִּלְלָה נְסִיעָה בְּאוֹטוֹבוּס, בְּרַכְבֵּת וְשׁוּב בְּאוֹטוֹבוּס. בְּתֵם הַיּוֹם הַמַּתִּישׁ הַזֶּה הִגִּיעוּ לְמַחֲזוֹ חֲפָצָם - לְהֵר הַקֹּדֶשׁ - מִירוֹן!

כְּרֵאוּת רַבֵּי שְׁמוּאֵל אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ עִם בֵּיתוֹ הַמְשַׁתְּקָת - לֹא הֶאֱמִין לְמַרְאֵה עֵינָיו. הוּא הִפְתַּע מֵהַעֲזוֹ וְהֶאֱמוּנָה לְלֹא פְּשׁוּרוֹת, מֵהַבְּטָחוֹן ... שֶׁהֵבִיא לְמֵאֲמָצִים פֹּה כְּפִירִים, אֲכֹן בְּכַחַת שֶׁל אֲמוּנָה תְּמִימָה כְּזוֹ לְפַעַל 'יְשׁוּעוֹת. רַבֵּי שְׁמוּאֵל פָּרַשׁ שְׂמִיכָה סְמוּךְ לְצִיּוֹן בְּצַד עֲזַרַת הַנְּשִׁים וְהַשְּׂכִיב עָלֶיהָ אֶת יְלָדָתוֹ, הוּא הַמְשִׁיךְ בְּעֲבוּדוֹתָיו בְּתַפְלָה, תְּהִלִּים וְלַמּוּד כְּשֶׁשְׂמַעְבֵּר לְמַחְצָה

רַעֲיָתוֹ גּוֹמַעַת אִף הִיא פָּרַק אַחַר פָּרַק תְּהִלִּים וְשׁוֹפְכַת אֶת לִבָּהּ לְפָנָי יוֹשֵׁב מְרוֹמִים שְׂיָחוּס וִירַחֵם בְּזָכוֹת הַצְּדִיק שְׂאֵת צִיּוֹנוֹ בָּאוּ לְפָקֶד וַיִּשְׁלַח מֵהֶרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם לְבָתָם בְּרִיִּינָא בַּת פְּרִיִּדָא.

שְׁלֵשָׁה יָמִים שֶׁהִתְהַ אֶסְתֵּרְקוּעַ בְּצִיּוֹן הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ. בְּסִיּוּמָם קָרָה הַבְּלַתִּי יֶאֱמֹן -- אִמָּה שֶׁל אֶסְתֵּרְקוּעַ גִּלְתָּה לְפַתַּע שְׂמִקוּמָה הַקְּבוּעַ שֶׁל אֶסְתֵּרְקוּעַ נִפְקַד. אֶסְתֵּרְקוּעַ נֶעְלָמָה ... כִּי צִדַּד 'תִּכְּוֹ הַדְּבָר? וְהִלָּא אֶסְתֵּרְקוּעַ לֹא יְכוּלָה לְנוּעַ בְּכַחוֹת עֲצָמָה?! הִיכֹן הִיא יְכוּלָה לְהִיּוֹת?

בְּעִינִים פְּעוּרוֹת הַסִּתְפָּלָה הֶרְבֵּנִית עַל אֶסְתֵּרְקוּעַ שֶׁהִתְקַדְּמָה בְּזַחֲלָה לְצִיּוֹן רַבֵּי אֶלְעָזָר, הַתְּרוֹמְמָה בְּכַחוֹת עֲצָמָה, נֶאֱחָזָה בְּמַעֲקֵה הַמַּקִּיף אֶת הַצִּיּוֹן וְהַחֲלָה ל-

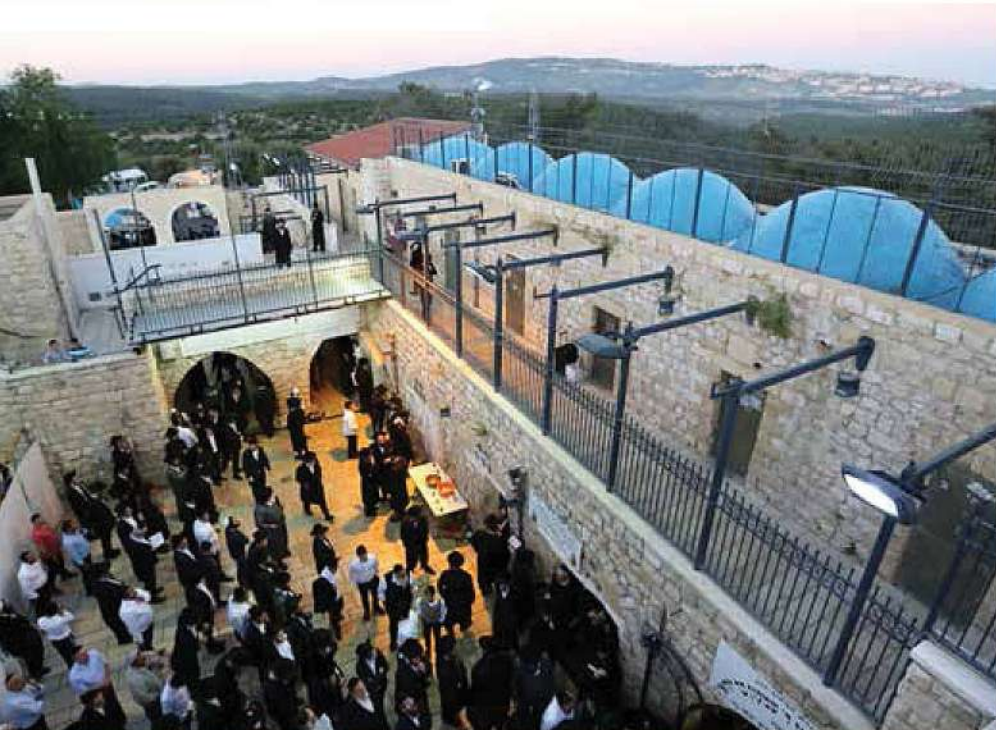
פ-ס-ע ...

הֶרְבֵּנִית הַתְּבוּנָה בְּמַחְזָה הַמַּפְעִים בְּהִתְרַגְּשׁוֹת עֲצוּמָה. "מִי הִיָּה מֵאֲמִין שֶׁאֶסְתֵּרְקוּעַ הַמְשַׁתְּקָת שֶׁהָרוּפָאִים לֹא נִתְּנוּ לָהּ שׁוּם סְכוּי, תּוֹכַל לְצַעֵד עַל רַגְלֶיהָ?"

אֲכֹן אִף אֲחָד לֹא הִיָּה יְכוּל לְהֶאֱמִין, רַק מִי שֶׁבְּכָל לְבוֹ וְנַפְשׁוֹ הֶאֱמִין בְּמִי שֶׁאֲמַר וְהִיָּה הַעוֹלָם. רַק מִי שֶׁמֵּאֲמִין בֵּה' וּבְמִשְׁהַ עֲבָדוֹ, מִי שֶׁמִּפִּיר וְיֹדַע בְּכַחַם שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁבִּיְכַלְתָּם לְשַׁבֵּר וְלִשְׁנוֹת הַטָּבַע, הוּא הֶאֱמִין וּמֵאֲמִין לְפָלֵא הָעֲצוּם שֶׁמִּתְרַחַשׁ עֲתָה לְנַגַּד עֵינָיָה.

לְבָהּ שֶׁל הֶרְבֵּנִית לֹא הִיָּה יְכוּל לְהַכִּיל לְבַדָּה אֶת גְּדֵל הַשְּׁעָה וְהִיא אֲצָה לְשַׁתֵּף אֶת בַּעֲלָהּ הַצְּדִיק בְּמֵאֲרָע הַמַּסְעִיר.

"אֶסְתֵּרְקוּעַ שְׁלַגְנוּ! אֶסְתֵּרְקוּעַ - נִשְׁנַק קוֹלָה - אֶסְתֵּרְקוּעַ פּוֹסַעַת בְּכַחוֹת עֲצָמָה ... רַבֵּי שְׁמוּאֵל פָּנָה אִף הוּא לְחֲזוֹת בְּנִס הַמְהַלֵּךְ וְכִרְאוּתוֹ אֶת 'יְשׁוּעַת ה' הַפְּטִיר: "וְכִי פָּלֵא יֵשׁ כְּאוֹן? הִלָּא זֶהוּ כַחוֹ

"לְאִיזָה מְרַפָּאָה לְקַחְתָּם אֶת הַיְלָדָה? אֲצַל אִיזָה רוּפָא בְּקִרְתָּם?" - תְּבַעוּ לְדַעַת.

בְּתַחֲלָה נִסְתָּה הֶרְבֵּנִית לְהִתְחַמֵּק, הִלָּא אֲמָרָה שְׂרַק תִּקַּח אֶת אֶסְתֵּרְקוּעַ הַבִּיָּתָה לְשִׁבְתָּה...

אִף כְּשֶׁהִמְנַהֵל בְּכַבוֹדוֹ וּבְעֲצָמוֹ הַפְּצִיר, בְּקִשׁ וְחֲזָר וְהַפְּצִיר נְאוּתָהּ לְגִלוֹת אֶת הַסּוּד הַגְּדוֹל.

"אֲכֹן הִיִּינוּ אֲצַל רוּפָא גְּדוֹל! אֲצַל הַרוּפָא הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר! אֲצַל הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֵּר יוֹחֵאִין!"

הַמְּנַהֵל הַחֲשׁוּב, הַפְּרוֹפֶסוֹר הַדְּגוּל לֹא הִיָּה יְכוּל לְכַבֵּשׁ אֶת הַתְּפַעֲלוּתוֹ. הוּא הִתְהַלֵּךְ נִסְעָר אָנָּה וְאָנָּה כְּשֶׁהוּא מְמַלְמֵל לְלֹא הֶרֶף:

"אֲכֹן יֵשׁ אֱלֻקִּים שְׂפִטִים בְּאֶרֶץ, וְכַמָּה גְּדוֹלִים הֵם צְדִיקִיו..."

השִׁמְחָה בְּהִלּוּלָא דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאי אִם כְּבֵר הִיא מְקַבְּלַת, וְנוֹדַע מֵהָאָרִיז"ל וְשָׂאָר גְּדוּלִים שֶׁהוּא דָּבַר גְּדוּל מְאֹד

עוֹד מְבָאָר בְּזֶה טַעַם נִפְלָא מִצְרוּפֵי דְבְרֵי רַבְנֵי ז"ל, שֶׁזֶה מַחֲמַת שְׂבָאָמַת הִיוּ צְרִיכִים כָּל נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל (שֶׁהֵם חֲלָקֵי אֱלֹקֵי מִמַּעַל) לְהִיּוֹת קְדוּשִׁים בְּקִדְשׁ קִדְשָׁתוֹ עַד שֶׁתּוֹפִיעַ לָהֶם הַשְּׂגַת תּוֹרַתוֹ שֶׁבְּנִסְתָּר שֶׁזָּכָה לְשָׂאֵב מֵהַמַּעֲיָן וְהַנְּחַל הַנּוֹבֵעַ וְיוֹצֵא מִקִּדְשׁ הַקִּדְשִׁים

אֲבָל מַחֲמַת שְׂלָאוּ כָּל אָדָם זוֹכָה, וְעַל רַבָּם כְּכֹלָם שׁוֹטֵף וְעוֹבֵר תְּכֵלִית הַהִפְךָ חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁאֵין לְהָאָרִיז בְּזֶה, מְכַרְחִים עַל כָּל פָּנִים לְקַיֵּם מִצְוֹת "וּבֹו תִדְבַק" כְּפִרוּשׁ חֲכָמֵינוּ ז"ל 'הִדְבַק בְּחֲכָמִים' וְכו'.

וְכָל הַדְּבָקוֹת וְהַקְּשָׁר בְּהַצְדִּיק הוּא עַל יְדֵי מִדּוֹת הָאֵהָבָה שֶׁמִּמֶּשֶׁיֶד הָאָדָם עַל עֲצָמוֹ כְּמִבְאָר בְּדְבְרֵי רַבְנֵי ז"ל, וְהָאֵהָבָה הִיא הַגּוֹרְמַת הַשְּׂמִיחָה בְּלֵב

וּבְכַפְרֵט בְּיוֹם עֲלִיתוֹ בְּכָל שָׁנָה לְתוֹרָה וְהַשְּׂגָה חֲדָשָׁה, שֶׁזֶה נִקְרָא יוֹם חֲתָנָתוֹ (חֲתָנָה וְהִלּוּלָא כְּכִיכּוֹל) עִם הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאָה בְּשֵׁם כְּלָה כְּנוֹדַע.

וְכַפֵּי הַשְּׂמִיחָה וְהַתְּקַשְׁרוֹת בּוֹ שֶׁזוֹכָה כָּל אֶחָד, כִּן יִזְכָּה גַם כִּן לְמָה שֶׁיִּזְכָּה.

(כּוֹכְבֵי אוֹר, שִׁיחוֹת וְסִיפּוּרִים יוֹ)

אֲבַקְשָׁה

אֲבַקְשָׁה - הָאוֹר הַנָּקִי שֶׁל הַרְבֵּה מוֹפֵץ בִּכ כִּי 5000 עוֹתָקִים וְעֵשְׂרוֹת מוֹקֵדִים חִינָם אֵין כֹּסֵף בְּכָל רִיכוּזֵי אֲנ"ש בָּאָרֶץ. לְנוֹחוֹתְכֶם מִצְרוּכַת רְשִׁימָה מְפּוֹרֶשֶׁת:

חֲרִישׁ: הַר"ר אֶסֶף מִזְמֵר שְׁלִיט"א	יְרוּשָׁלַיִם: הַר"ר אֶפְרַיִם בִּידְרַמָּן שְׁלִיט"א הַר"ר יִשְׂרָאֵל יִצְחָק בְּרוּיָן
חֲשִׁמוֹנָאִים: הַר"ר נִתָּן פּוֹלֵק שְׁלִיט"א	בֵּית שֵׁמֶשׁ: הַר"ר אֲבֵרָהִם יוֹאֵל דּוֹרְנֵבֶלֶט שְׁלִיט"א הַר"ר יַעֲקֹב גְּרוֹס שְׁלִיט"א
טְבֵרִיָּה: מִשְׁפַּחַת לׁוֹי	בֵּיתֵר עֵילִית: הַר"ר יִשִׁי קוֹפְרַמָּן שְׁלִיט"א הַר"ר נַחֲמָן הוֹפְמָן שְׁלִיט"א
כְּפָר שְׂמָאִי: הַר"ר יִנִּיב לִיאֹר שְׁלִיט"א	בְּנֵי בְרֵק: הַר"ר שְׁמוּאֵל שְׁמַעֲלָקָא גִּלְבֵּךְ שְׁלִיט"א הַר"ר נִתָּן גּוֹדְלִבְסִקִי שְׁלִיט"א
נִיר עֵקִיבָא: הַר"ר שְׁמוּאֵל יִשְׂרָאֵלִי שְׁלִיט"א	מּוֹדֵיעִין עֵילִית: הַר"ר נַחֲמָן פְּרוֹכְטֵר שְׁלִיט"א
נְצֵרַת עֵילִית (נוֹף הַגִּלְלִי): הַר"ר נַחֲמָן יוֹסֵף מִלְמַד שְׁלִיט"א	אַלְעָד: הַר"ר אֶסֶף מִזְמֵר שְׁלִיט"א
נְתַנְיָה: הַר"ר אֶסֶף מִזְמֵר שְׁלִיט"א	צַפַּת: הַר"ר יוֹסֵף גִּלְנֵט שְׁלִיט"א הַר"ר דּוֹד דָּגָן שְׁלִיט"א
עַפּוֹלָה: הַר"ר אֶשֶׁר זוֹהַר שְׁלִיט"א	אַשְׁדוֹד: הַר"ר אֲבֵרָהִם בֵּן יַעִישׁ שְׁלִיט"א
רֵאשׁ הַעֵיִן: הַר"ר אֶסֶף מִזְמֵר שְׁלִיט"א	אַשְׁקְלוֹן: הַר"ר אֲבֵרָהִם בֵּן יַעִישׁ שְׁלִיט"א
רֵאשׁ לְצַ: הַר"ר יַעֲקֹב וְטוֹרֵי שְׁלִיט"א הַר"ר אֶלְרוּעֵי צוֹרֵף שְׁלִיט"א	בָּאָר שֶׁבַע: הַר"ר אֶלְדָּד אֵלִיאֵס שְׁלִיט"א הַר"ר גְּרִשׁוֹן לּוֹפְטִינְסְקִי שְׁלִיט"א
רַחֲבּוֹבוֹת: הַר"ר אֶסֶף אֲבֵרָהִם שְׁלִיט"א	בֵּת עֵיִן: הַר"ר אֲבֵרָהִם יִצְחָק סִיגֵל שְׁלִיט"א
רַמְלָה: הַר"ר פִּנְחָס אֶלְעִזְרָה שְׁלִיט"א	הוֹד הַשְּׂרוּן: הַר"ר נִפְתָּלִי כֶּהֵן שְׁלִיט"א
רַמַּת הַשְּׂרוּן: הַר"ר אֶסֶף מִזְמֵר שְׁלִיט"א	זַכְרוֹן יַעֲקֹב: הַר"ר אֶלּוֹן חִלְמִישׁ שְׁלִיט"א
תֵּל אֲבִיבִי: הַר"ר שְׁלוֹם יוֹסֵף שְׁלִיט"א	חֲדָרָה: הַר"ר עוֹפֵר סִפִּיר שְׁלִיט"א
אַנְגְּלִיָּה: הַר"ר מִרְדִּכֵי רוֹזֶנְפֶּלְד שְׁלִיט"א	חֵיפָה: הַר"ר יַעֲקֹב רִפְאֵלִי שְׁלִיט"א הַר"ר אֲבֵרָהִם וְקִנִּין שְׁלִיט"א
אַרְהָבִי: הַר"ר נִתְנָאֵל פִּישׁ שְׁלִיט"א הַר"ר אֲבֵרָהִם יִשְׁעִיהוּ מֵאֵלִיק שְׁלִיט"א	חֲצוֹר: הַר"ר עֵמֶרם בֵּיטוֹן שְׁלִיט"א
הַר"ר יוֹאֵל סַאנְדָּאֵל שְׁלִיט"א	

רוֹצֵה לְקָרֵב אֶת הָאוֹר אֵלֶיךָ? לְהַקְמֵת מוֹקֵד הַפְּצָה בָּאָזוֹר מִגּוֹרֵיךְ פְּנָה לְטֵל' 02-5396363 (הַשְּׂאֵרֶת הוֹדְעָה)